

“Le passé est un présent fait au futur”

André Malraux (1901-1976)

“Qui ignore l’histoire est condamné à la revivre”

Henri Piré (1910-1969), citats per Zoro (2002)

I. HISTÒRIA I EPISTEMOLOGIA DE L'EDUCACIÓ FÍSICA I ELS SEUS CONTINGUTS

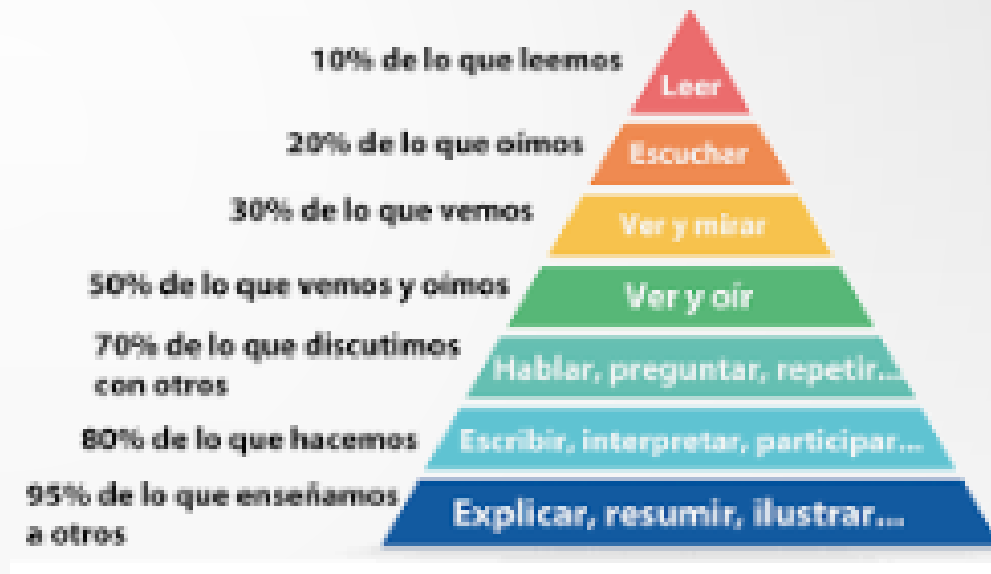
**COMPLEMENTS PER A LA FORMACIÓ DISCIPLINÀRIA EN
L'ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ FÍSICA**

Prof. Cristina Menescardi

CINEFÒRUM I ART... HISTÒRIA DE L'EF

- Activitat grupal
- Interactiva
- Reflexió i comunicació...
descobriments d'una realitat o fet

CINEFÒRUM I ART... HISTÒRIA DE L'EF

- Col·loqui que es desenvolupa després, durant o abans de la projecció d'una pel·lícula sobre el tema que planteja.
 - ↑ L'autonomia de l'alumne en el seu aprenentatge
 - Capacitat d'anàlisi
 - Aprenentatge cooperatiu
 - Professor = dissenyador de l'aprenentatge i catalitzador del procés d'E-A

Revista de Humanidades, 31 (2017), p. 77-97. ISSN 1130-5029

Analysis of active aging through cineforum: an educational experience

Análisis del envejecimiento activo a través del cineforum: una experiencia educativa

Victoria Pérez-de-Guzmán

Department of Education and Social Psychology,
Universidad Pablo de Olavide (Spain)
mvperpuy@upo.es

José Luis Rodríguez-Díez

Department of Education and Social Psychology,
Universidad Pablo de Olavide (Spain)
jlroddie@upo.es

Margarita Machado-Casas

Bilingual, Bicultural Estudios Department,
University of Texas at San Antonio (USA)
margarita.machadocasas@utsa.edu

Fecha de recepción: 09/01/2017

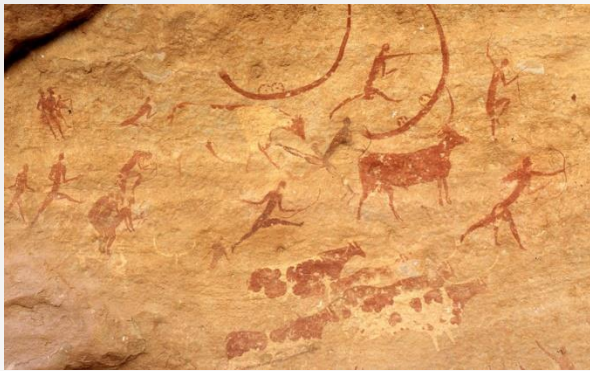
Fecha de aceptación: 17/04/2017

ANÀLISI DE L'ETAPA HISTÒRICA

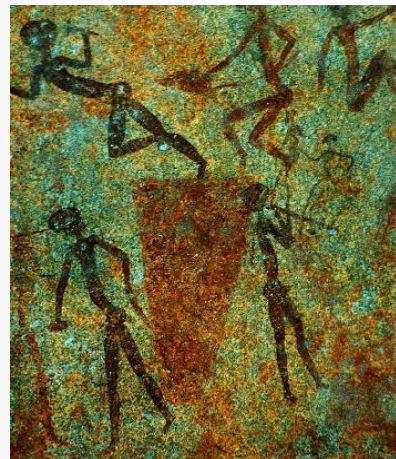
- A partir de les imatges i els vídeos/pel·lícules, abordar les característiques clau de l'etapa.
- Només es poden utilitzar elements visuals (no s'ha d'incorporar informació addicional → s'ha d'explicar).
- Presentació per “grups d'experts” a la resta.
- 1-5 min. d'exposició.

EVOLUCIÓ HISTÒRICA DE L'EXERCICI FÍSIC

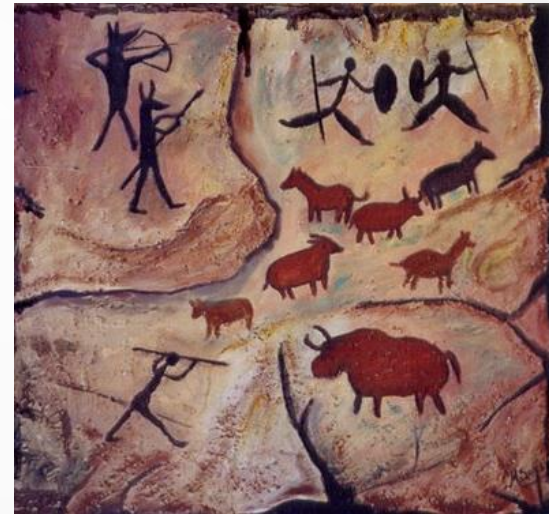
- **Prehistòria**
 - Activitat física com a mitjà de subsistència (caça, pesca) i danses religioses.

Caça de búfals (Algèria)

Figures humanes sobre roca (Zimbabwe)

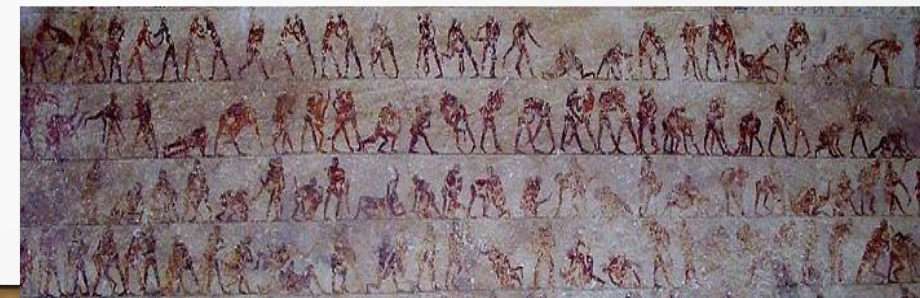

• Civilitzacions prehel·lenístiques

- **Egipte i Mesopotàmia** → gran cultura física (lluita, natació, equitació, etc.)

Estendard d'Ur (2500 aC)

219 parelles de lluitadors (tombes dels prínceps a Beni-Hassan)

3500 aC

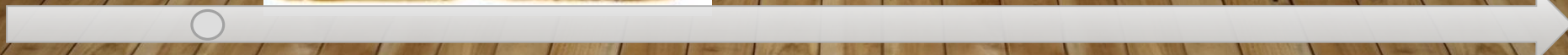

- **Civilitzacions orientals**

- **Xina** → kungfu i taitxí
- **Índia** → llibres de Veda i ioga

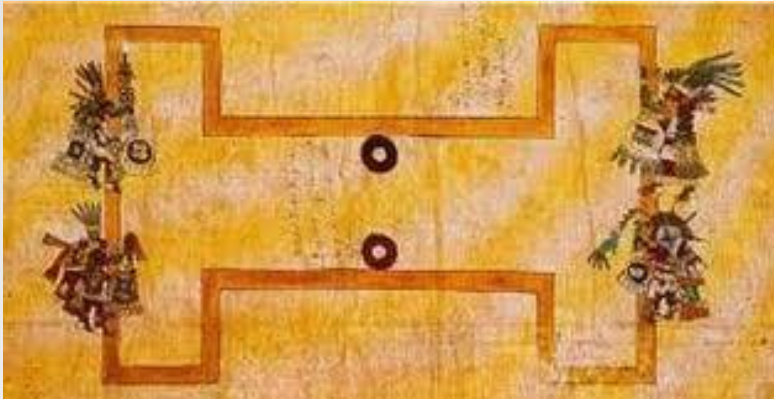

2000 aC

- **Pobles precolombins (asteques)**

- Jocs esportius com a forma de culte als déus.

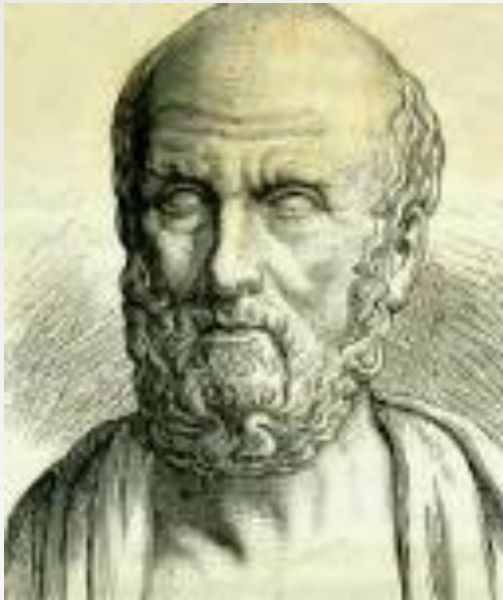

↑ 1400 aC

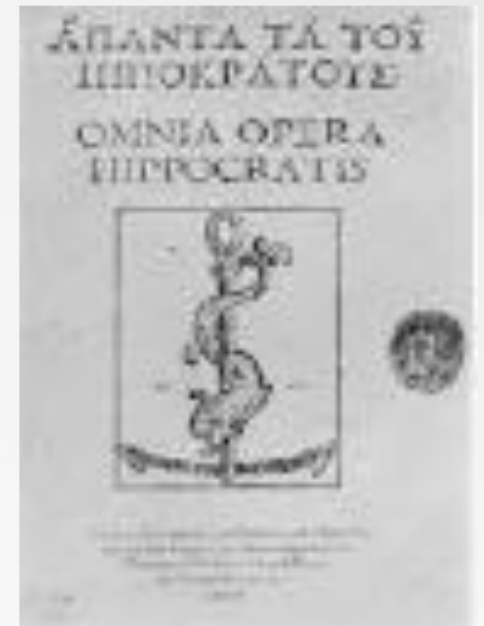

Antiga Grècia

- Primera civilització que es planteja el fet físic com un element educatiu i ludicoesportiu.

- Importància de la dieta (Hipòcrates, *Corpus Hippocraticum*), s. V aC.

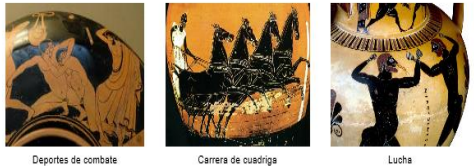

↑ s.VIII - s.I aC

• Antiga Grècia (cont.)

- **Concepció educativa i formativa** de la cura del cos (bellesa i força).
- **Paideia**: exercici físic com a complement de la formació intel·lectual.
- La gimnàstica i l'esport per als **ciutadans lliures**.
- **Activitats físiques diverses**: amb pilota, salts, llançaments, lluita, natació, activitats militars i hípiques, dansa, pentatló, etc.

Deportes de combate Carrera de quadriga Lucha

Jabalina Pugilato Carrera

Vaso François. Museo Arqueológico de Florencia, nº inv.4209

Lluita Pàtrocle contra Hèctor

Jocs – Soterrar de Pàtrocle

Menelau i Merjones amb el cadàver de Patrocle.

Illiada de Homero: Progresión del combate

Esquema según la versión de Thomas Murray sobre el texto traducido por C. M. Martínez Hualde (1987). Edición con ilustraciones: Iwanowa Ediciones, La Plata, 2011. Diseño: Martín Cieslak.

CANTO XXIII: Juegos en honor a Patroclo

Carrera de carros

Orden de salida:

1. Antíoco Nestoríada
2. Esmaco Ferreñada
3. Mercurio Atíada
4. Meriones, hijo de Mofo
5. Diomedes Tíada

Orden de llegada:

1. Diomedes Tíada
2. Antíoco Nestoríada
3. Mercurio Atíada
4. Meriones, hijo de Mofo
5. Esmaco Ferreñada

Pugilato

Epico, hijo de Panopio vs. Eantilo, hijo de Mecineo Tabayónada

Lucha

Odiseo Laertíada vs. Ayax Telamónio (empate)

Carrera a pie

Ayax Ofo vs. Odiseo Laertíada vs. Antíoco Nestoríada

1. Antíoco Nestoríada, 2. Ayax Ofo, 3. Odiseo Laertíada

Combate armado

Diomedes Tíada vs. Esmaco Ferreñada vs. Ayax Telamónio

Lanzamiento de bala

Ayax Telamónio vs. Polídamo, hijo de Polídamo vs. Leonteo, hijo de Antimaco

1. Polídamo, hijo de Polídamo, 2. Ayax Telamónio, 3. Leonteo, hijo de Antimaco

Arco y flecha

1. Meriones, hijo de Mofo vs. Ayax Telamónio

1. Meriones, hijo de Mofo, 2. Ayax Telamónio

Lanza

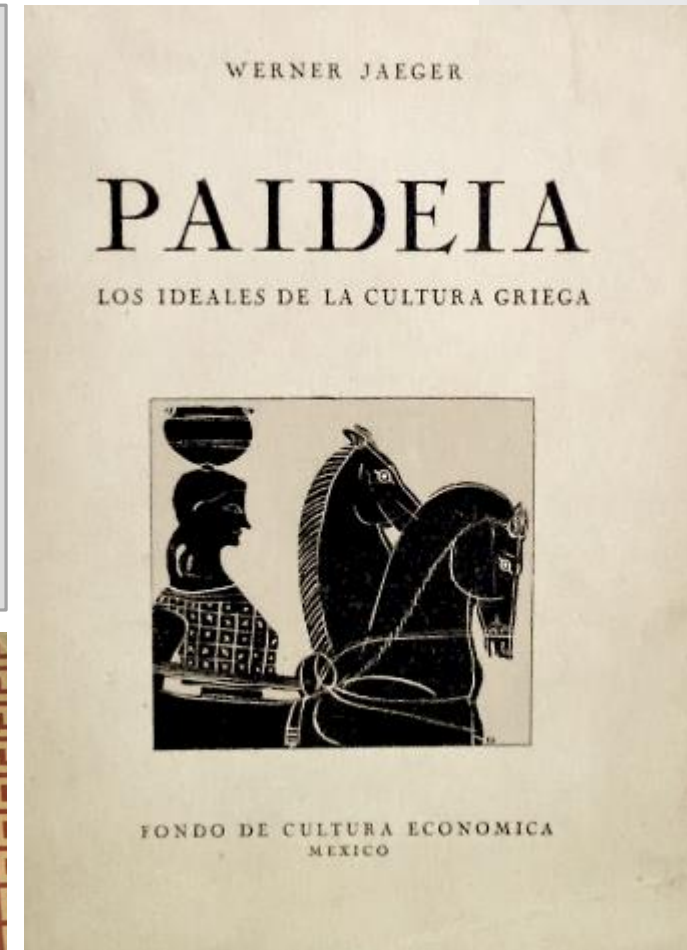
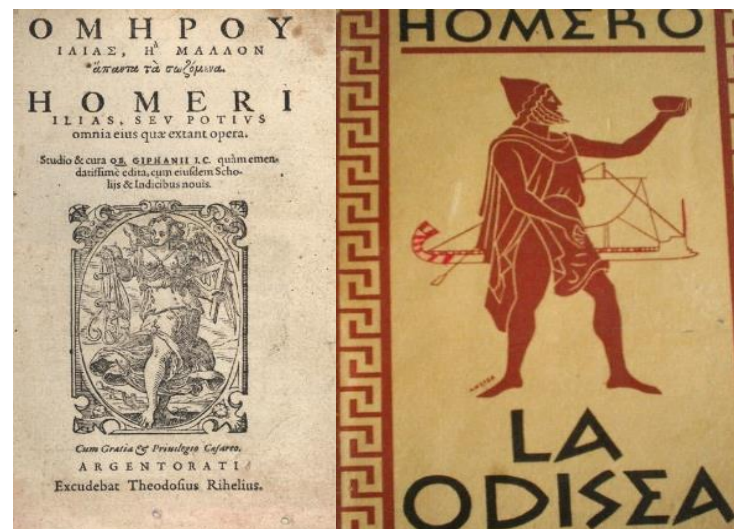
1. Ayax Telamónio (El perseguido sin conseguir) vs. Meriones, hijo de Mofo

1. Meriones, hijo de Mofo, 2. Ayax Telamónio

- **Antiga Grècia (cont.)**

“L’atenès d’aquells temps se sentia més en el seu medi al gimnàs que entre les quatre parets de casa, on dormia i menjava. Allà, sota la claror diàfana del cel grec, es reunien diàriament joves i vells per dedicar-se al cultiu del cos.”

Jaeger, 1943

- **Antiga Grècia (cont.)**

- **Jocs Olímpics**

Proves

Atlètiques

Curses

Salts

Llançaments

De lluita

Pancraci (MMA)

Lluita (judo)

Pugilat (boxa)

Hípiques

Carros

Cavalls

- Celebrats a Olímpia cada quatre anys en honor del déu Zeus.
- Només hi participaven homes grecs lliures.
- Es promulgava l'*ékécheiria*, treva per permetre als atletes viatjar a Olímpia.

Discòbol, Miró, s. V aC

Àmfora panatenaica, 500 aC, Louvre

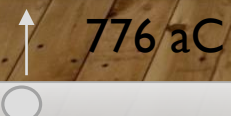
Lluitadors (Uffizi wrestlers)

Pancraci

Auriga grec, s. IV aC, Istanbul

- **Antiga Grècia (cont.)**

- **Instal·lacions esportives:** palestra, gimnasos o estadis.

Astèrix i Obèlix als Jocs Olímpics (2008)

Min. 37 (entrenament)

Min. 46 (competició)

- **Esparta** → exercicis per a la formació del ciutadà soldat (defensa de la pàtria).

300 (2007) - Xiquet soldat

Olimpia, Estadio Olímpico.

Estadio Panathinaikó.

- **Imperi romà**

- S'incorporen **finalitats militars a l'esport.**
- Ocupació de l'oci i control social: ***panem et circenses.***

Galè

↑
146 aC

IMPERI ROMÀ

- Gladiadors
- Naumàquies
- Bestiari
- Curses hípiques

Gladiator (2000)

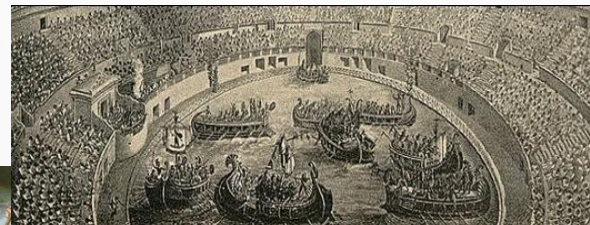

Bestiari
(*Gladiator*)

Museu d'El Prado: *Atletes romans*

Naumàquia romana

Lluita de gladiadors

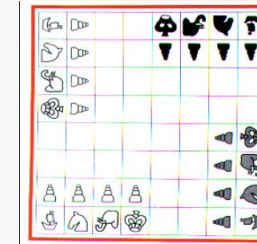

Circ Màxim de Roma

- **Edat mitjana**

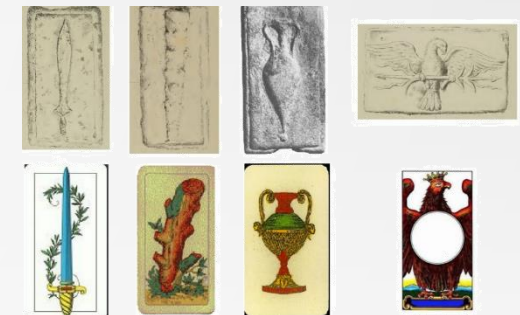
- **Cos/ànima** → educació espiritual vs. Física.
- Activitats físiques de la **noblesa** de caràcter cavalleresc (tornejos, lluites, caceres, etc.).
- Jocs populars.
- Danses.
- Jocs de taula.

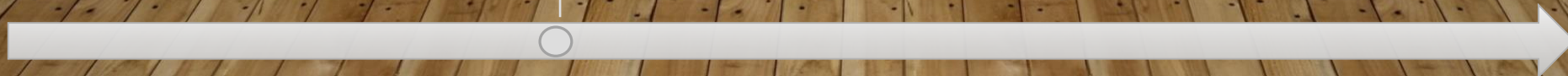
Palma o joc de pilota

Libro de ajedrez, dados y tablas, Alfons X

↑ s.V dC

- **Edat mitjana**

- Activitats físiques de la **noblesa** de caràcter cavalleresc (tornejos).

El Maniquí

El Aro

El Carrusel
Paso de armas

El Torneo

Destí de cavaller (2011)

Maniquí
Anella
Torneig

Dansa

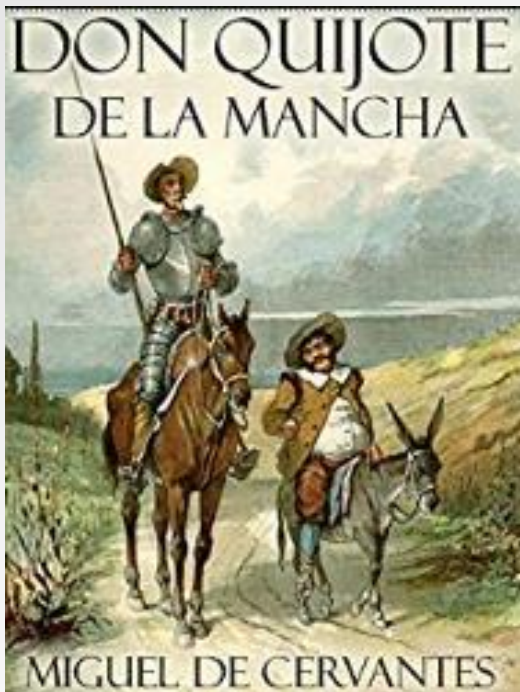

s.V dC

- **Edat mitjana**

- Activitats físiques de la **noblesa** de caràcter cavalleresc.
- Ideal cavalleresc.

- Hípica
- Jocs de mans
- Fita
- Justes
- Joc de canyes
- Anella
- Joc de la manta
- Pilota
- El peó
- L'argolla
- Tirar la barra
- Birles
- Lluita
- Etc.

● Renaixement

- Exercici físic com a **activitat educativa**.
- **Visió integral** de l'ésser humà.
- Pedagogs com ara:
 - **Da Feltre** (1378-1446) → L'EF com a part del currículum.
 - **Mercurialis** (1530-1606) → gimnàstica mèdica i higiènica (*Ars Gymnastica*).
 - **Cristóbal Méndez** (1553) → llibre de l'exercici corporal.

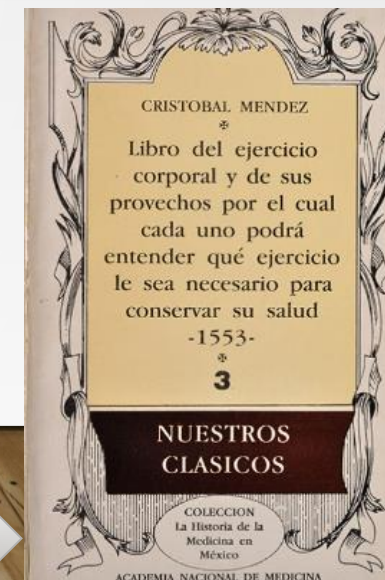

La casa giocosa

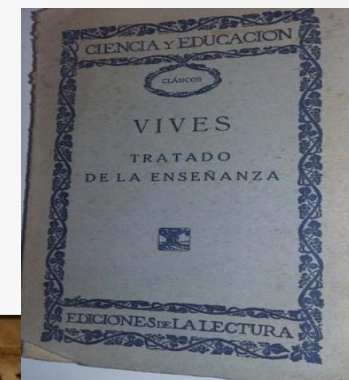
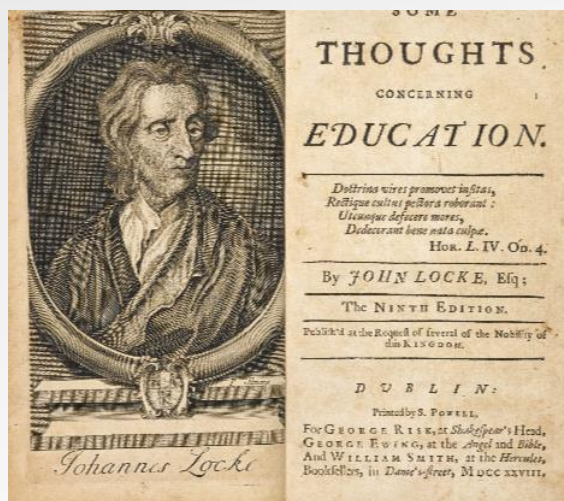
Ars Gymnastica

↑ s. XV dC

● Renaixement

- L'exercici físic com a **activitat educativa**.
- **Visió integral** de l'ésser humà.
- Pedagogs com ara:
 - **Locke** (1632-1704) → importància de la salut en l'educació dels joves.
 - **Lluís Vives** (1492-1540) → exercici físic per a enfortir el cos i reposar la ment. Autor d'un tractat d'ensenyament.

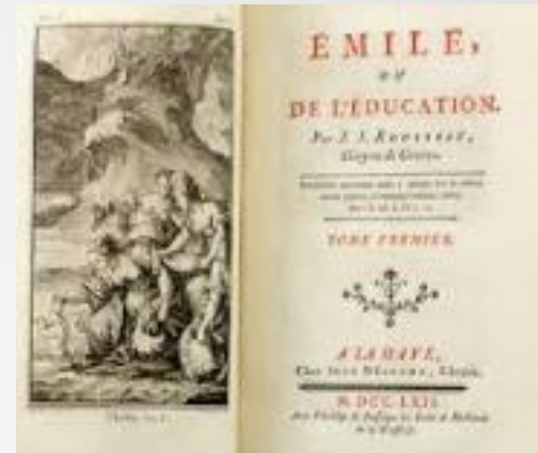
↑ s. XV dC

- **Il·lustració (s. XVIII)**

- En els ambients mèdics domina una **visió higienista de l'exercici físic**.
- **Rousseau (1712-1778)** → pare del **sistema educatiu “natural”**. L'EF, factor important de l'educació de l'infant.
- **Idees de Rousseau**
 - **Basedow (1723-1790)** → inclou els exercicis físics com una part definida del programa educatiu de l'escola primària.

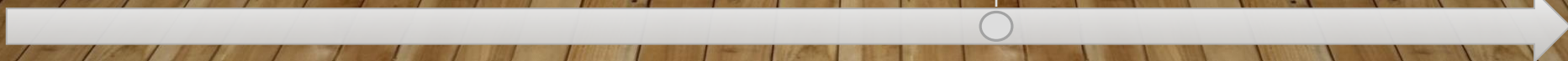

Filantropinum

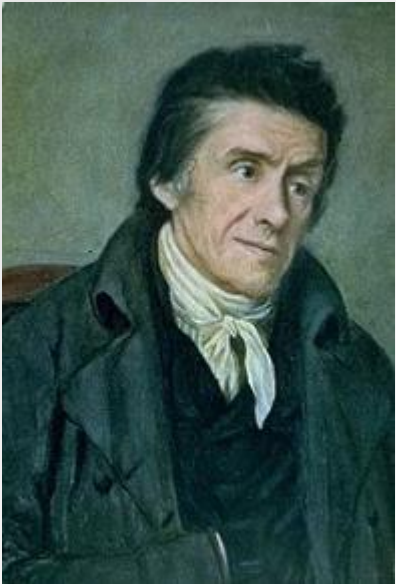
Pel llicula *L'infant salvatge*, basada en la pedagogia de Rousseau.

↑ s. XVIII dC

- **Il·lustració (s. XVIII)**

- **Idees de Rousseau**

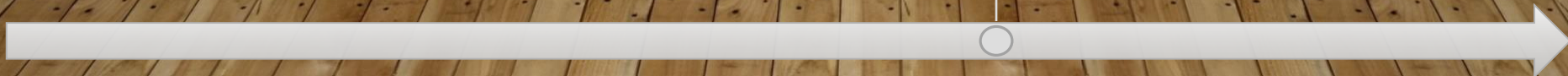
Pestalozzi

- **Pestalozzi** (1746-1827) → desenvolupa les idees de Basedow. Procés educatiu integral i global (EF i “intel·lectual” com a equiparables). Precursor de la gimnàstica analítica per a enfortir el cos.
- Ensenyament a les classes més desfavorides (casa Neuholf com a escola industrial, Institut per a l'Educació dels Fills de les Classes Mitjanes...).
- A Espanya: Jovellanos (1744-1811). Escriptor, jurista i polític.
- En els seus assajos defensa els jocs populars (bitlles, cavalls...) com a part de l'EF.

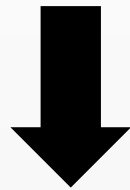

Jovellanos

↑ s. XVIII dC

- **Aparició de noves formes d'activitat física (s. XIX).** Causes:
 - Augment de les hores de treball (revolució industrial).
 - Augment de l'horari d'estudi a l'escola.
 - Temps d'oci menor.
 - Les ciutats s'estenen i es redueixen els espais lliures.

ESCOLES GIMNÀSTIQUES

s. XIX dC

ESCOLES GIMNÀSTIQUES

Alemanya	Sueca	Francesa	Anglesa
Èmfasi patriòtic. Gimnàstica pedagògica.	Ús d'exercicis sistematitzats i localitzats en determinats segments corporals.	Gimnàstica amb caràcter militar i utilitari, no educatiu.	Incorporació dels jocs i els esports a l'EF.
Guts Muths F. L. Jahn	Natchegall P. H. Ling	Francisco Amorós	Thomas Arnold

ESCOLES GIMNÀSTIQUES: ALEMANYA.

Èmfasi patriòtic.
Gimnàstica pedagògica.

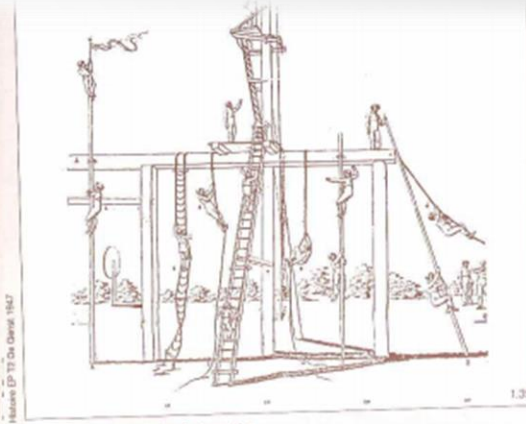
Guts Muths
F. L. Jahn

1780 Gutsmuths : le portique et les

1793 Gutsmuths : la poutre oscillante

1817 Le portique de Gutsmuths

1845 Exercices aux barres de Jahn et Eiselen

La méthode de Jahn est une méthode de force et d'adresse. Elle exige une attitude raisée et guindée, la tête relevée, le corps droit, la jambe tendue. Elle comprend :

- 1° la marche, marche d'entraînement et de fond, marche forcée, marche dans le sable du Brandebourg, marche en cross-country.
- 2° la course de vitesse et de fond, course en spirale, en zig-zag, à reculons, à l'assaut.
- 3° le saut en hauteur, en longueur, saut périlleux, voltige sur le cheval de bois.
- 4° les équilibres sur la barre horizontale ou sur la corde tendue.
- 5° La lutte avec tous les exercices préparatoires de traction et répulsion.
- 6° le grimper à la corde et au mât.
- 7° le lancer de force et d'adresse (poids, balle, pèche).
- 8° le porter.
- 9° la barre fixe (suspension, rétablissement, voltige).
- 10° les barres parallèles.

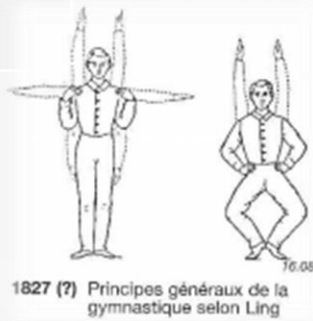
18.. (?) Leçon méthode Jahn

ESCOLES GIMNÀSTIQUES: SUECA.

Ús d'exercicis
sistematitzats i
localitzats
en determinats
segments corporals.

Natchegall
P. H. Ling

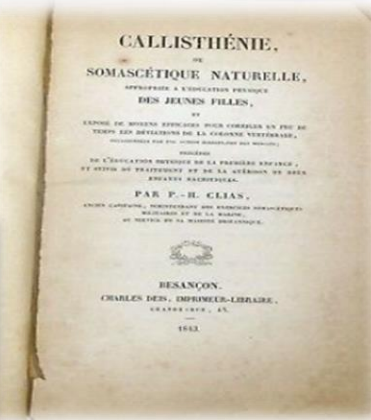
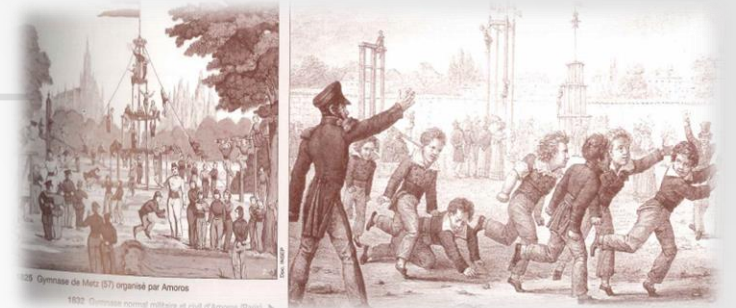

[Video Gimnàstica Sueca](#)

ESCOLES GIMNÀSTIQUES: FRANCESA.

Gimnàstica amb caràcter militar i utilitari, no educatiu.

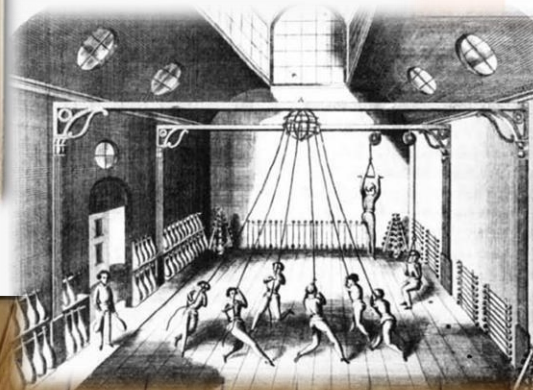
Francisco Amorós

Exercices Amoros

Clias
éditeurs
1830 Roret
1847 Dumaine

Exercices élémentaires - 2.01 Prendre les distances - 2.02 Exercices sur les piquets - 2.03 Portique de seconde classe

Clias

Gymnastique
Elémentaire
(1819)

1814 Lutte : prise aux bras. Clias

1829 Callisthénie des jeunes filles à la poutre oscillante. Clias

ESCOLES GIMNÀSTIQUES: ANGLESA.

Incorporació dels jocs
i els esports a l'EF.

Thomas Arnold

ELS MOVIMENTS GIMNÀSTICS (PRIMERA MEITAT DEL S. XX)

- **Moviment del centre:** Alemanya, Àustria i Suïssa
 - *Moviment rítmic* (Dalcroze) i *gimnàstica moderna* (Rudolf Bode)
 - *Gimnàstica natural escolar austríaca* (Streicher)
- **Moviment del nord:** escola sueca o nòrdica
 - *Gimnàstica neosueca* (Björkstén, Bukh i Lindhard)
- **Moviment de l'oest:** França
 - *Mètode natural* d'Hebert

Els moviments gimnàstics (primera meitat del s. XX)

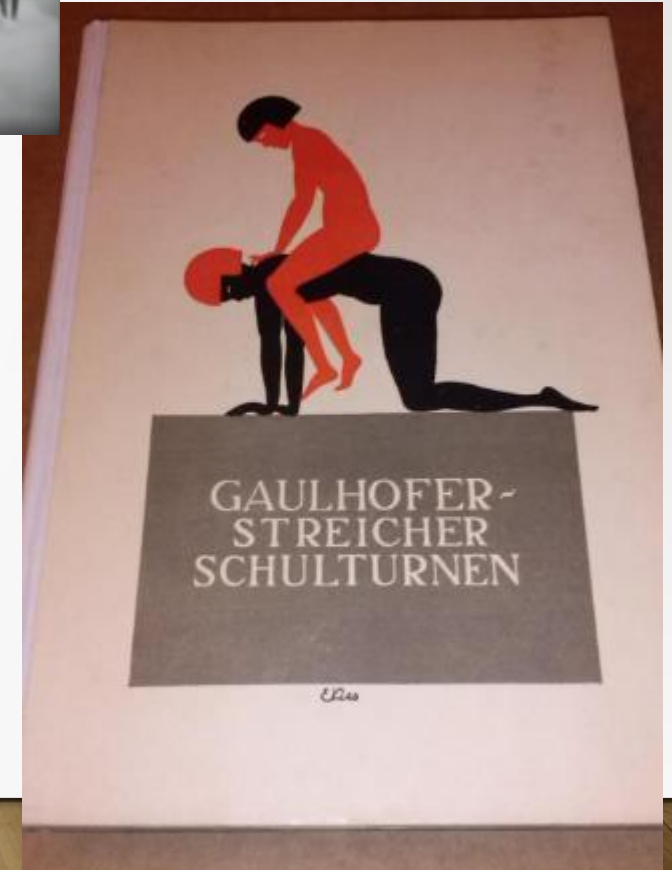
- Moviment rítmic - Dalcroze

- Gimnàstica moderna (Rudolf Bode)

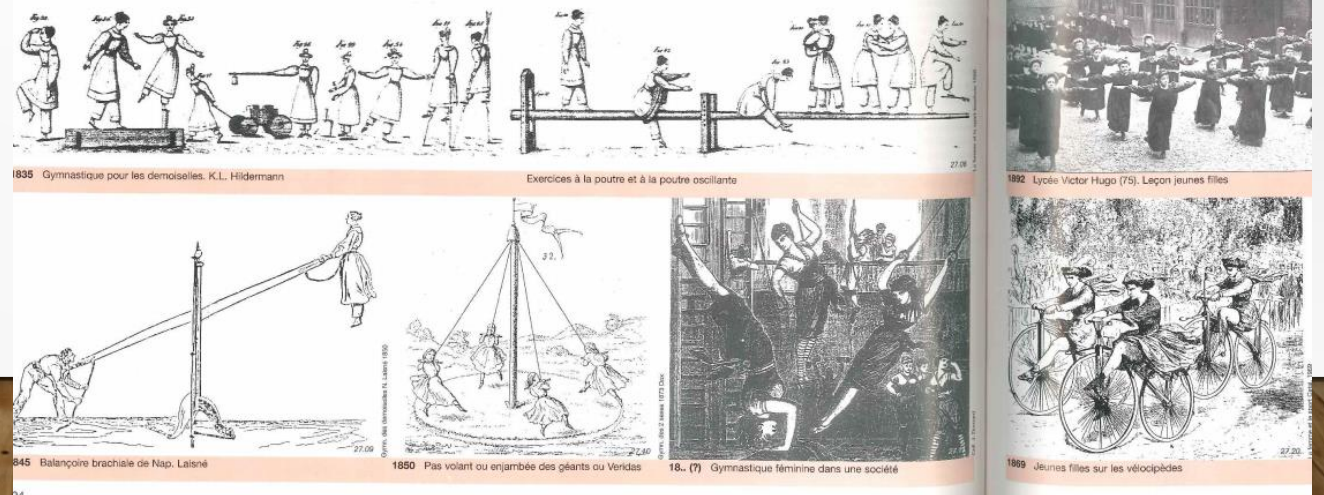
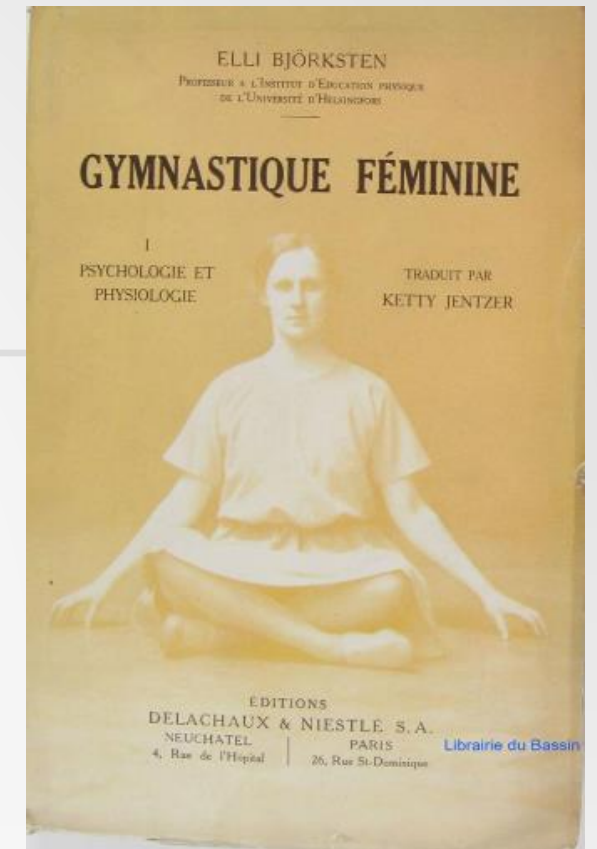

- Gimnàstica natural escolar austríaca (Gaulhofer i Streicher)

Els moviments gimnàstics (primera meitat del s. XX)

- **Moviment del nord: escola sueca o nòrdica**
 - Gimnàstica neosueca (Björkstén, Bukh i Lindhard)

Els moviments gimnàstics (primera meitat del s. XX)

- **Moviment de l'oest: França**
 - *Mètode natural* d'Hebert

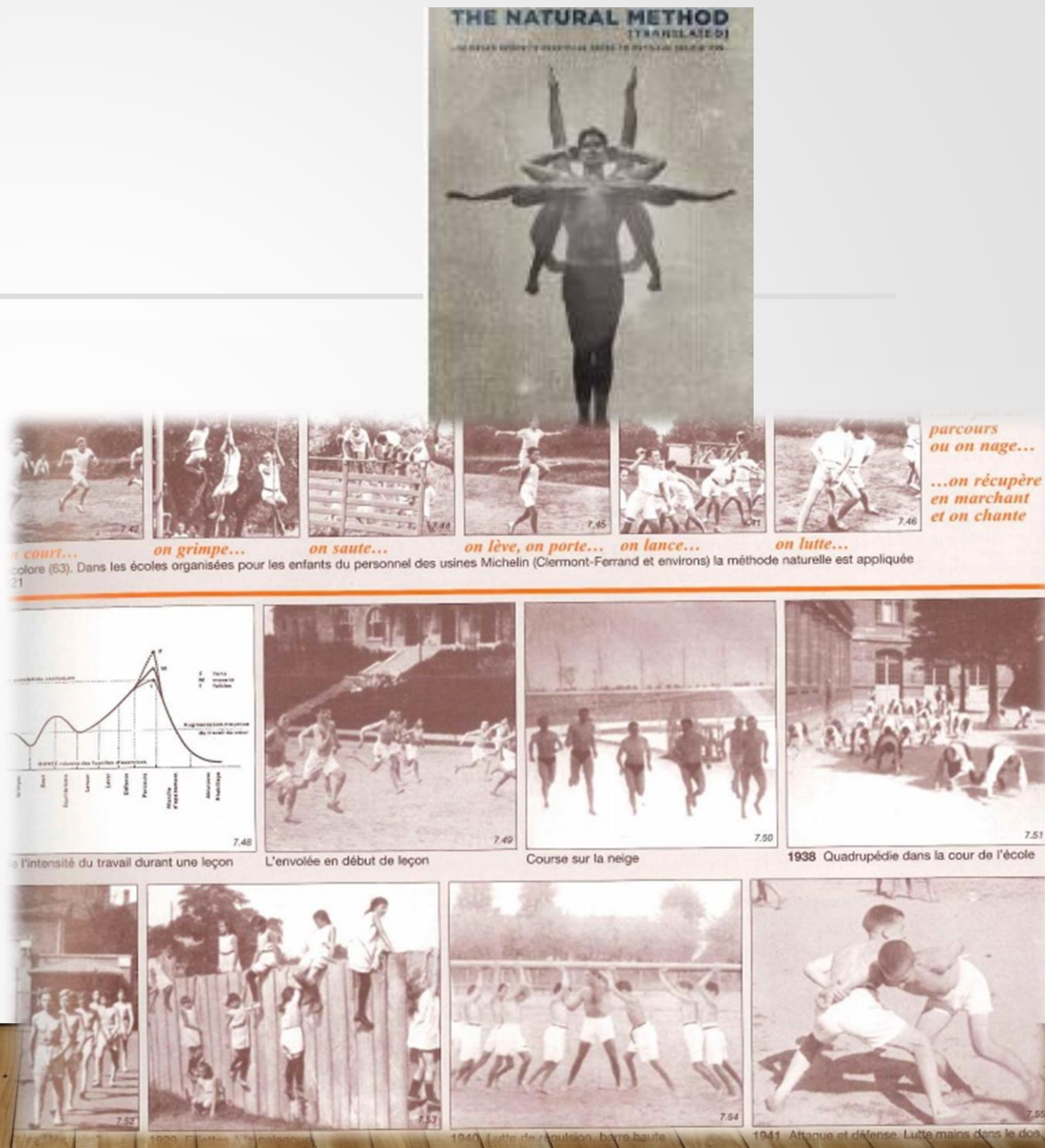
Intérieur du gymnase. Les galeries et tous les appareils à grimper (plans de G. Hébert)

Leçon au collège pour les élèves des écoles

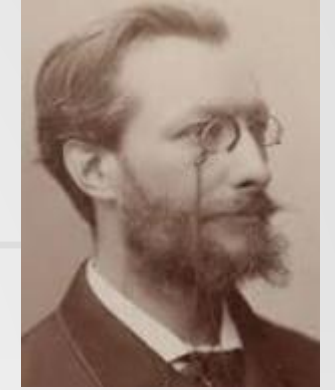
Els moviments gimnàstics (primera meitat del s. XX)

- **Moviment de l'oest: França**

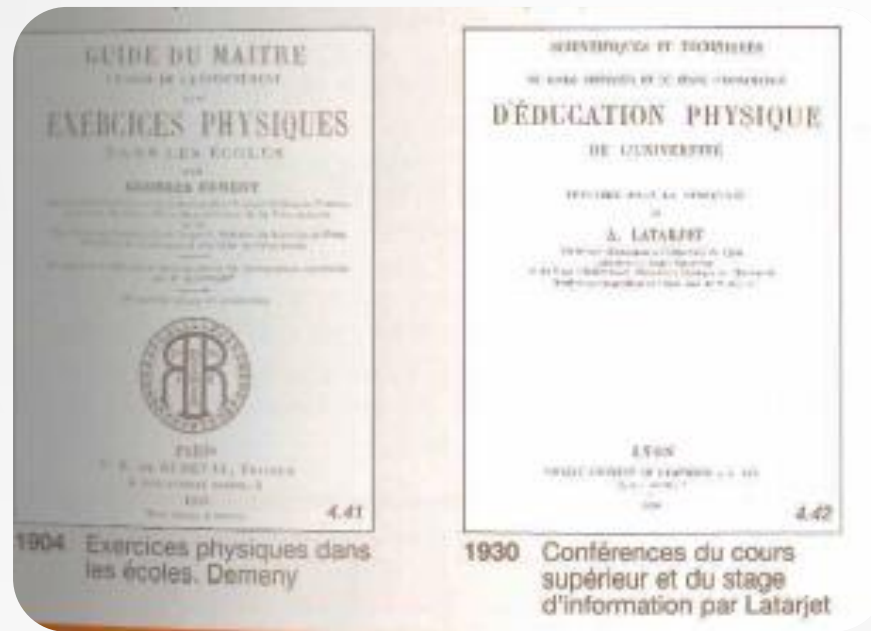
- *Mètode natural* d'Hebert

Els moviments gimnàstics (primera meitat del s. XX)

- **Moviment de l'oest: França**
 - “Educació integral” de Demeny

1904 Exercices physiques dans les écoles. Demeny

1930 Conférences du cours supérieur et du stage d'information par Latarjet

1920 (?) Gymnastique harmonique influence Demeny

1928 Ronde dans le parc du lycée Michelet à Vanves (92). Cours supérieur

1925 Au lycée Michelet, mouvement Demeny réalisé par les élèves du cours supérieur

Estudis del moviment
humà

LES ESCOLES GIMNÀSTIQUES (S. XIX)

Escola	Sistema	Descripció	Impulsors	Moviment (primera meitat s. XX)
Alemanya	Rítmic	Èmfasi patriòtic. Gimnàstica pedagògica.	Guts Muths F. L. Jahn	Del centre
Sueca	Anatomi- coanalític	Ús d'exercicis sistematitzats i localitzats en determinats segments corporals.	Natchegall P. H. Ling	Del nord
Francesa	Natural o global	Gimnàstica amb caràcter militar i utilitari, no educatiu.	Francisco Amorós	De l'oest
Anglesa	Esportiu	Incorporació dels jocs i els esports a l'EF.	Thomas Arnold	Esportiu

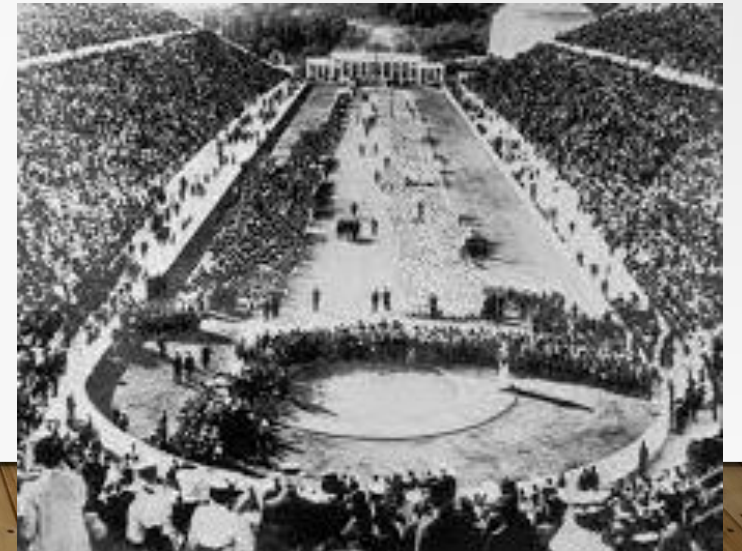
PRIMERA MEITAT DEL S. XX

- AF analítica
- Physical Training (1914-1918)

- La primera Lingiada (1939, Estocolm)- Honor de Ling (Sueca)

- Instauració dels Jocs Olímpics moderns (P. Coubertein)

SEGONA MEITAT DEL S. XX

- **EF higiènica i militar**

- Gimnàstica educativa i formació militar.
- Integració de l'esport en les sessions.
- Espanya (règim franquista): “*taules gimnàstiques*” i esports individuals tècnics (gimnàstica artística i atletisme).

ELS CORRENTS ACTUALS

- **Psicomotricitat / psicocinètica**

- Concepció humanista del cos.
- Educació, reeducació i teràpia psicomotora.

- **Sociomotora**

- **La condició física (americana)**

- *Physical Fitness*. Salut i rendiment.

- **Esportiva (anglesa)**

- Oci i temps lliure.

- **Expressiva**

- Moviment com a mitjà de comunicació.

PER SABER-NE MÉS...

- Pérez, C. (1993) “Evolución histórica de la educación física”. *Apunts: Educación Física y Deportes*, 33, 24-38.
- Zagalaz, M.L. et al. (2001) “Nuevas tendencias en educación física”. *Contextos educativos*, 4, 263-294.
- *El deporte visto desde el arte* (<http://catalogo.artium.eus/dossieres/exposiciones/el-deporte-visto-desde-el-arte/grecia>)
- Zoro, J. (coord.) (2002) *Images de 150 ans d'E.P.S.* Association des Enseignants d'EPS.

2. LA CONSTRUCCIÓ DEL CONEIXEMENT EN L'EDUCACIÓ FÍSICA I LA SEUA RELACIÓ AMB ELS PROCESSOS D'ENSENYAMENT I APRENENTATGE. EXEMPLES DE SABERS EN LES FRONTERES DEL CONEIXEMENT

COMPLEMENTS PER A LA FORMACIÓ DISCIPLINÀRIA EN L'ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ FÍSICA

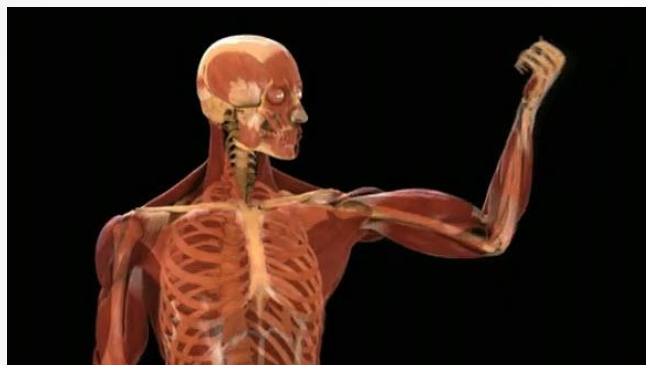
ÍNDEX

- Consideració de l'EF com a ciència i problemes derivats per a adquirir l'estatus.
- Dimensions d'Arnold.
- Sabers.

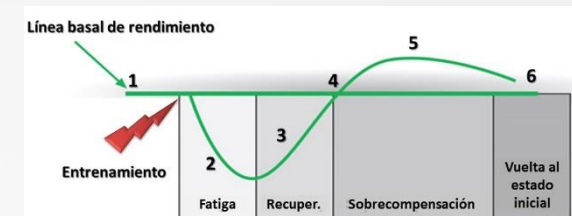
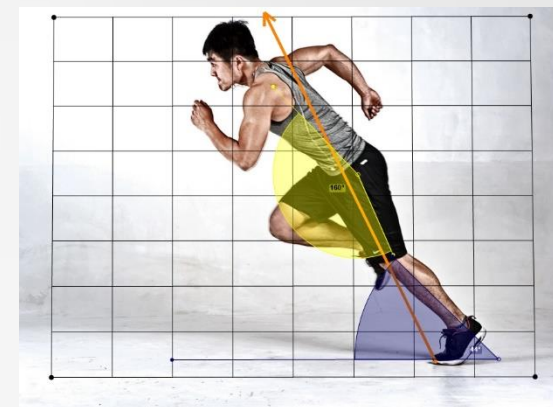
L'EF ÉS CIÈNCIA?

- Si es parla del caràcter científic de l'EF, la ciència és:
 - Un conjunt de coneixements ordenats sistematitzats racionals i verificables, a través d'un mètode per a donar explicacions científiques als fets que ocorren al voltant.

Objecte d'estudi

Lleis principis, etc.

QUAN COMENÇA A SER CIÈNCIA?

- Grècia?
- Per a Toro (2014), en aquest període, encara que hi havia coneixements bastant profunds del cos, no es pot parlar de ciència.
- És a partir del Renaixement que comencem a parlar de ciència i de connexió entre aquesta i l'esport.

QUAN COMENÇA A SER CIÈNCIA?

- El s. XIX es comença a desenvolupar gràcies a les escoles (nombrosos autors i mètodes).
- Especialment són dues escoles: sueca i francesa.
- **Amorós** serà el primer (1810) a utilitzar la ciència per a definir la gimnàstica: ciència raonada dels moviments i de les relacions amb els sentits, la intel·ligència, els hàbits i el desenvolupament de les facultats.

QUAN COMENÇA A SER CIÈNCIA?

- Avui L'EF:
- Cagigal (1984): art, ciència, sistema o tècniques d'ajuda a l'individu al desenvolupament de les seues facultats físiques.
- Adquisició d'informació i coneixement, amb principis clars, patrons, mètodes estructurats...

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- Com ha estat el coneixement en l'EF?
- Els anys 80 es parlava de dues concepcions en les formes de transmetre el coneixement:
 - L'especulació (metafísica, moralitzant, educativa)
 - L'artesanal (gremialista i artesanal)
- Tendència a fonamentar l'EF a través de pseudociències orientades a l'àmbit esportiu.

LA CIÈNCIA MENYSPREADADA

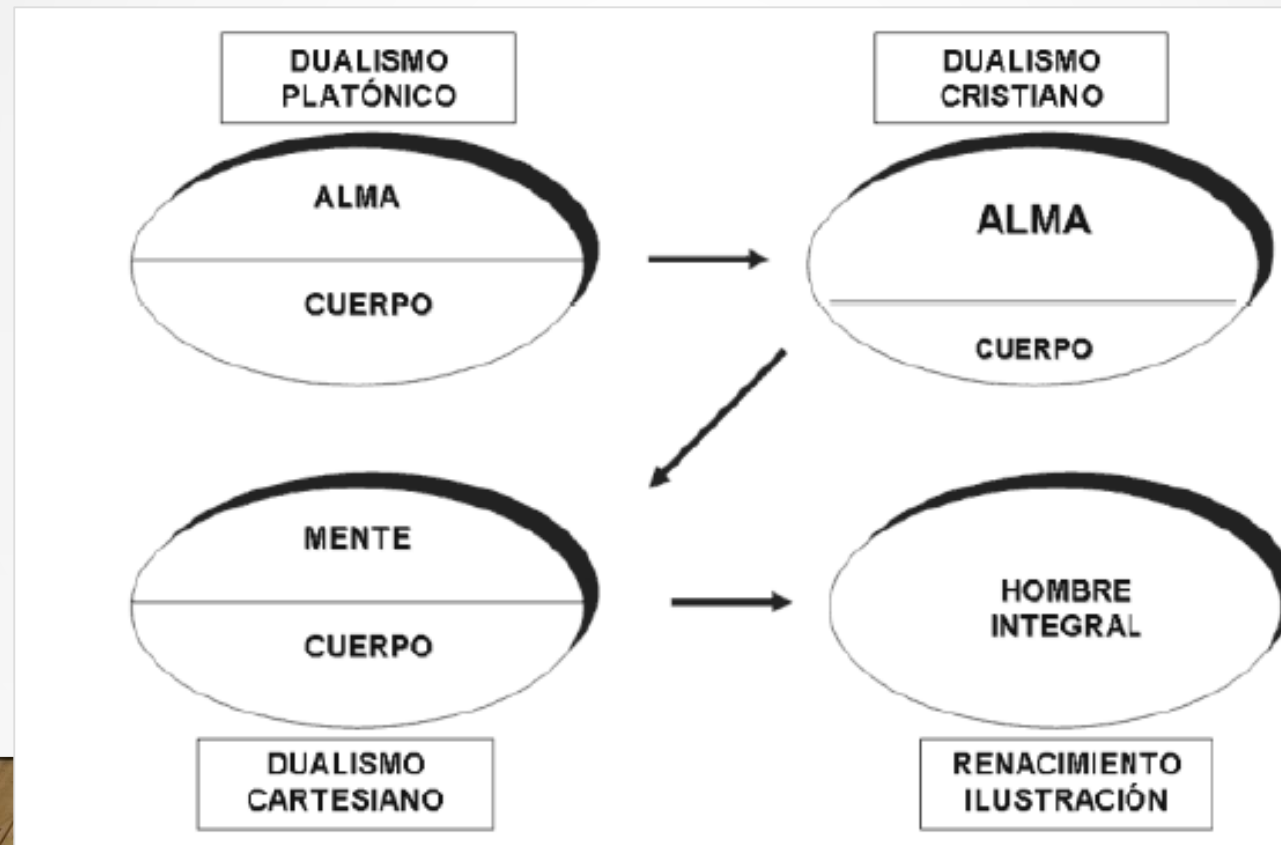
- Activitat física i els problemes l'estatus de ciència
 - Identificació de l'objecte d'estudi
 - Allunyament del coneixement científic
 - Marginalitat institucional
 - Artesania professional

Gimnàstica? Moviment?
Activitat motora?
EF? AF? Esport? CF?

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- Activitat física i els problemes en l'estatus de ciència
 - Identificació de l'objecte d'estudi

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- Activitat física i els problemes en l'estatus de ciència
 - Identificació de l'objecte d'estudi

En l'actualitat ja hi ha termes ben definits:

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- Activitat física i els problemes en l'estatus de ciència
 - Allunyament del coneixement científic

Especulació

Artesania

Coneixement científic?

ETAPAS DE LA CIENCIA PROPUESTAS POR KUHN

ETAPA
PRE-CIENTÍFICA

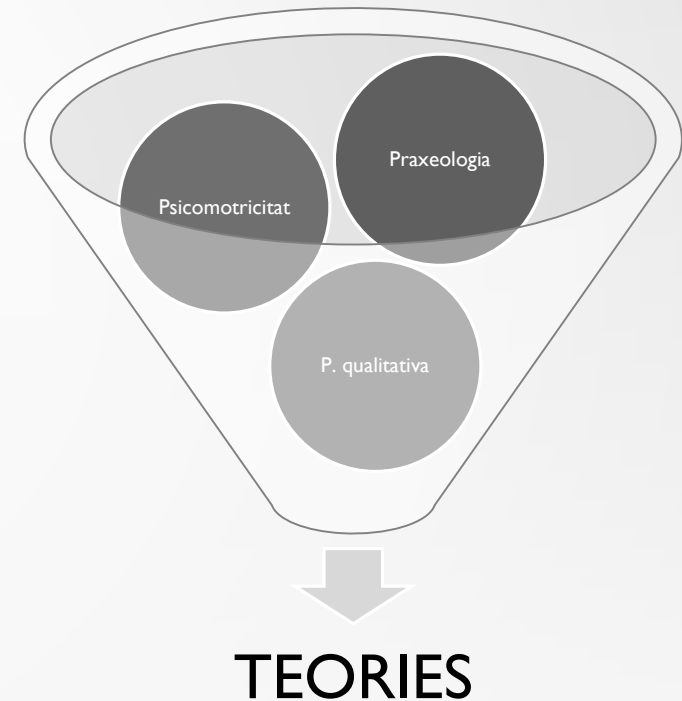
ETAPA
PRE-PARADIGMÁTICA

ETAPA
PARADIGMÁTICA

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

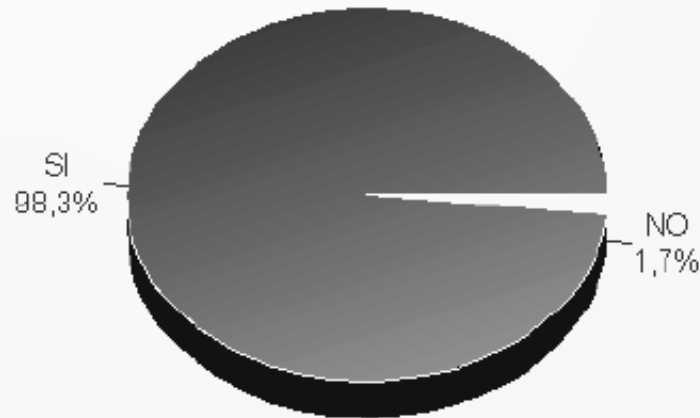
- L'Activitat física i els problemes en l'estatus de ciència
 - Allunyament del coneixement científic

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- L'Activitat física i els problemes en l'estatus de ciència
 - Allunyament del coneixement científic
 - La investigació en EF-U. Granada (enquestes de Garcia Ferrando)

NECESSITAT DE L'ESPORT PER A TOTS?

Principi del canvi social

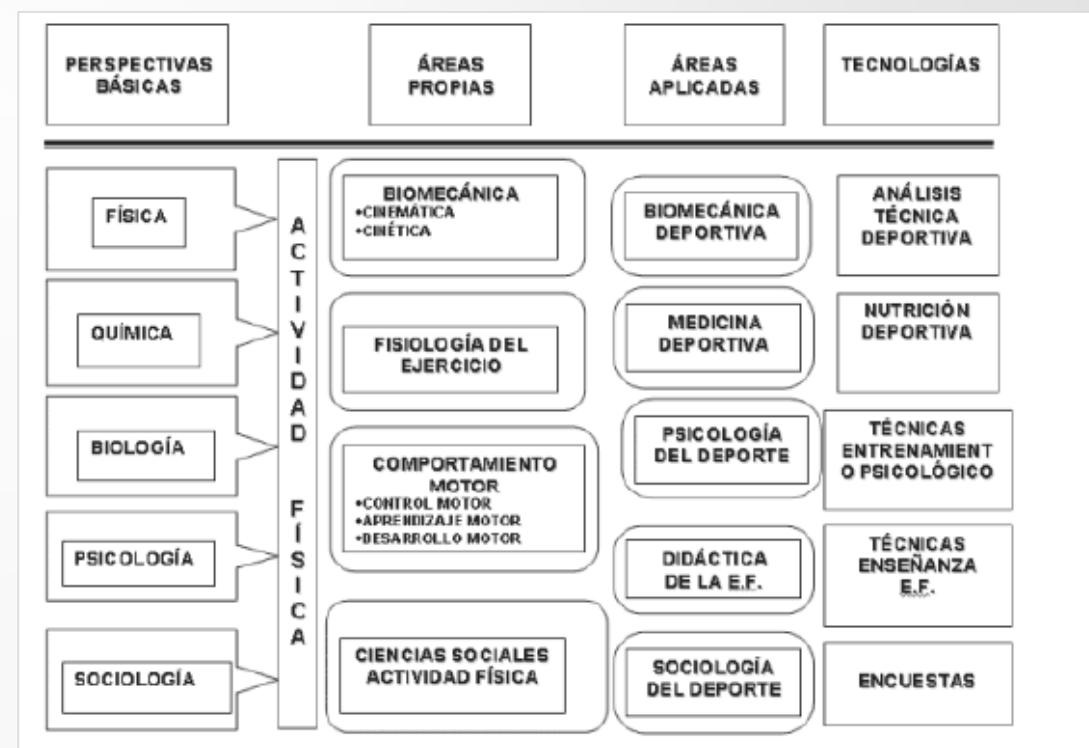
LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- CANVI SOCIAL = superació del dualisme

Integració com a part de la cultura
(esport i olimpisme).

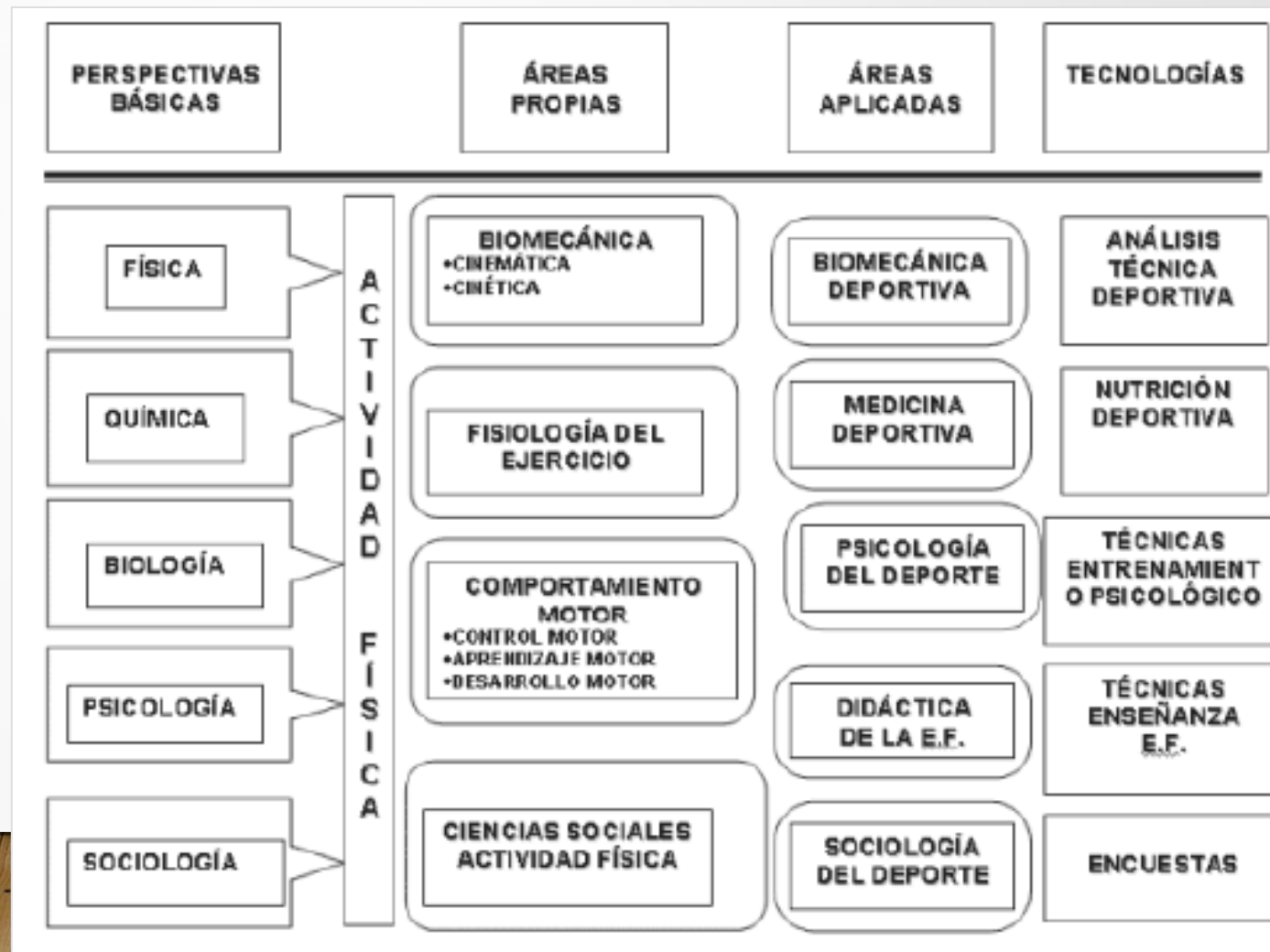
La societat de l'oci (integració de l'AF
als municipis i programes d'oci).

L'AF com a ciència.

LA CIÈNCIA MENYS PREADA

- PER GRUPS, PENSEU TASQUES PER A DUR A TERME AL CENTRE I AMB ALTRES ASSIGNATURES SOBRE LES ÀREES PRÒPIES DE L'AF.

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- CANVI SOCIAL = INCORPORACIÓ DE LES CIÈNCIES ALS CENTRES I ESTUDIS SUPERIORS

- La formació universitària ha patit un canvi històric

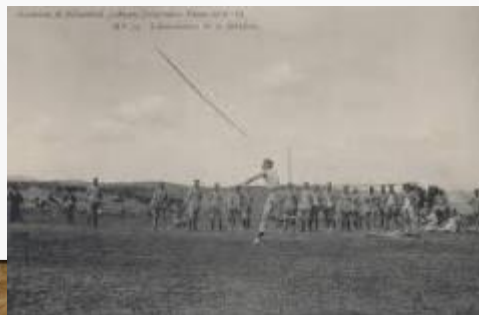
Primer pla d'estudis en EF a Espanya... Escola Central de Gimnàstica (**1887-1892**)

1919 Escola Central de Gimnàstica de l'Exèrcit (BOE 30 desembre, 1919). Militar i èmfasi en la gimnàstica tradicional

1933 Col·legi de San Carlos (Fac. Medicina, Madrid).

Èmfasi militar

Guerra Civil

(Casamort, 2010; Pastor-Pradillo, 2005)

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

Gimnàstica per als xics i les xiques? (faenes domèstiques)

- **CANVI SOCIAL = INCORPORACIÓ DE LES CIÈNCIES ALS CENTRES I ESTUDIS SUPERIORS**

- La formació universitària ha patit un canvi històric

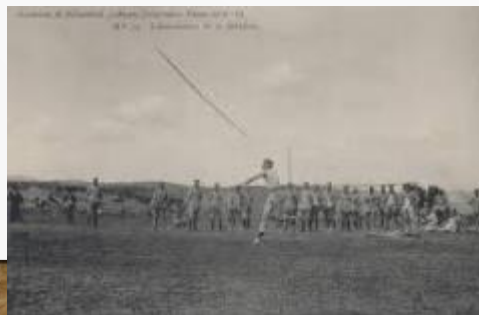
Primer pla d'estudis en EF a Espanya... Escola Central de Gimnàstica (**1887-1892**)

1919 Escola Central de Gimnàstica de l'Exèrcit (BOE 30 desembre, 1919). Militar i èmfasi en la gimnàstica tradicional

1933 Col·legi de San Carlos (Fac. Medicina, Madrid).

Èmfasi militar

Guerra Civil

(Casamort, 2010; Pastor-Pradillo, 2005)

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- CANVI SOCIAL = INCORPORACIÓ DE LES CIÈNCIES ALS CENTRES I ESTUDIS SUPERIORS
 - La formació universitària ha patit un canvi històric

Guerra Civil

Control del règim

Francisco Franco (22 de febrer de 1941) estableix:

"La dirección y el fomento del deporte español se encomienda a la Falange Española Tradicionalista y de la JONS." (pres d'Olivera, 1996, p. 125)

Èmfasi polític

(Casamort, 2010; Pastor-Pradillo, 2005)

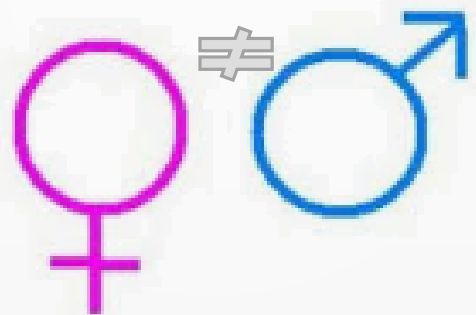

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- CANVI SOCIAL = INCORPORACIÓ DE LES CIÈNCIES ALS CENTRES I ESTUDIS SUPERIORS
 - La formació universitària ha patit un canvi històric.

Èmfasi polític
i militar

L'Escola Ruiz de
Alda, anteriorment
Isabel la Catòlica,
dependent de la Sección
Femenina

Academia o Escuela
Nacional de Mandos de
José Antonio, dependient
del Frente de
Juventudes

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- **1961 (Llei d'educació física)**
- 1966 es crea el primer INEF (Madrid), dependent de la Delegación Nacional de EF y deportes (formació del professorat d'EF).
- “(...) és també funció de l'Institut la investigació científica i realització d'estudis orientats al perfeccionament de les matèries d'EF” (Olivera, 1996)
- Primer director: Cagigal

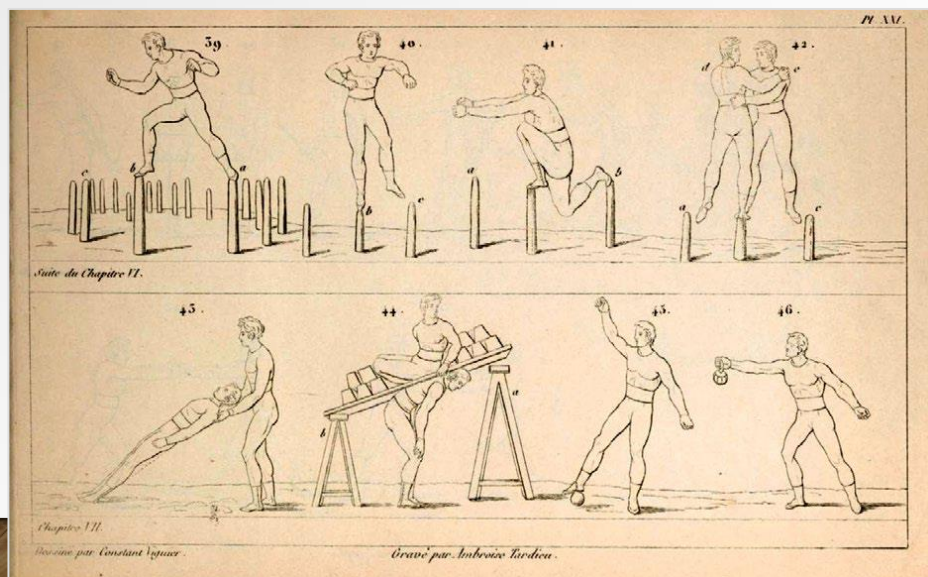
LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- 1980 Es promulga la Llei de cultura física i esports. Regulació del docent d'INEF als centres de Madrid i Barcelona.
- 1981 S'estableix el títol de llicenciat en EF.
- 1991 Reforma universitària. LOGSE. Unificació de les assignatures als centres universitaris. —————> Creació de nous itineraris

LA CIÈNCIA MENYSPREADA I EL SEU SABER

- Antecedents (1880-1887)

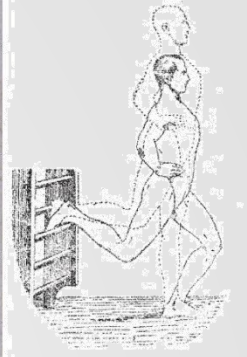
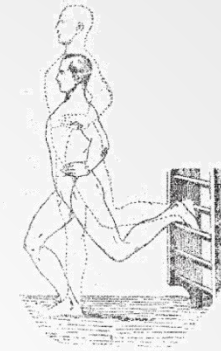
- Ball
- Esgrima
- Equitació
- Gimnàstica (natural)

Manual d'Amorós (1848, citat per Pinar, 2019)

ÀREA	BIOMÈDICA - BIOMECÀNICA	PSICOEDUCATIVA TEORÍA E.F.	GESTIÓN - LEGISLACIÓN OCIO Y SALUD	PRÁCTICA E.F. / GIMNASIA / DEPORTES	OTROS
ESCUELA CENTRAL GIMNÁSTICA (1887-1892) ^A	Rudimentos de Anatomía humana / Rudimentos de Fisiología e Higiene	Pedagogía general y elementos de Pedagogía teórica y práctica	-	Gimnasia sin aparatos; ejercicios colectivos y ordenados; ejercicios militares / Gimnasia con aparatos; construcción y aplicación / Esgrima de palo, sable y fusil Tiro al blanco	Ejercicios de lectura en alta voz y declamación
ESCUELA CENTRAL GIMNASIA EJÉRCITO (1920) ^B	Anatomía, Fisiología y su aplicación a los ejercicios físicos e Higiene / Análisis de los movimientos y aptitudes	Pedagogía general y gimnástica		Gimnasia; Instrucción gimnástica / Esgrima / Boxeo / Lucha / Deportes en general	

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

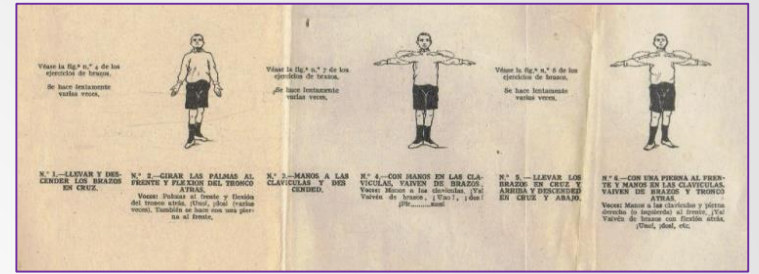

1919 “L’ESCOLA MODERNA”

- Educació de l’AF
- Educació de l’activitat psicofísica (investigacions, treballs manuals, excursions, jocs, etc.)
- Història
- Fisiologia

ESCUELA CENTRAL GIMNASIA EJÉRCITO (1920) ^B	Anatomía, Fisiología y su aplicación a los ejercicios físicos e Higiene / Análisis de los movimientos y aptitudes	Pedagogía general y gimnástica		Gimnasia; Instrucción gimnástica / Esgrima / Boxeo / Lucha / Deportes en general	
ESCUELA CENTRAL GIMNASIA EJÉRCITO (1928-29) ^C	Anatomía y Fisiología / Anatomía, Fisiología e Higiene aplicadas a la E.F.-Masaje / Análisis de los movimientos	Psicología y Pedagogía Genera / Pedagogía Gimnástica / Prácticas de Pedagogía / Metodología especial Gimnasia Educativa / Gimnástica		Técnica y Práctica Gimnasia Educativa, Gimnasia de aplicación y Juegos y Deportes Gimnasia de aplicación y Juegos y Deportes Esgrima Natación	Prácticas de laboratorio Demostraciones cinematográficas Ejercicios escritos
ESCUELA CENTRAL E.F. EJÉRCITO (1948) ^P	Anatomía, Fisiología e Higiene Accidentes Deportivos Mecánica Humana	Psicología Pedagogía Metodología Prácticas de Mando Historia de la E.F		Técnica y Práctica Gimnasia Educativa y Ejercicios Utilitarios / Teoría y Práctica Juegos Deportivos / Esgrima de Sala y Fusil / Deportes de Combate / Atletismo / Natación / Montaña	

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

MINISTERIO DE LA GUERRA

ESCUELA CENTRAL DE GIMNASIA

Cartilla Gimnástica Infantil

INTRODUCCION

I.—Plan expositivo.

Esta cartilla comprende las siguientes materias:

Introducción	I.—Plan expositivo. II.—Edad escolar. III.—Educación física femenina.
Capítulo primero.—Justificación y alcance.....	I.—Educación física de los pueblos. II.—La educación física en la escuela. III.—Alcance de esta cartilla.
Capítulo II.—Educación física del párvulo.....	I.—Características fisiológicas y psicológicas del párvulo. II.—Medios a emplear. III.—Desarrollo del método. IV.—Comprobación de los resultados.
Capítulo III.—Educación física del niño.....	I.—Características fisiológicas y psicológicas del niño. II.—Medios a emplear. III.—Desarrollo del método. IV.—Comprobación de los resultados.

PUBLICACIONES DEL DIRECTORIO MILITAR

MINISTERIO DE LA GUERRA

Escuela Central de Gimnasia

Cartilla Gimnástica Infantil

(En vigor por R. D. de la Presidencia del Directorio en la formación de las Escuelas Nacionales de primera enseñanza y para la formación de las Sociedades gimnásticas populares, con un apéndice relativo a la gimnasia premilitar (a publicar en su día), exigible para optar a los beneficios de abono de tiempo de servicio en filas señalados en la base 10.ª de la ley de Reclutamiento.)

Gimnasia astromonarca

SUCESIONES DE RIVADENEYRA (S. A.)
 Paseo de San Vicente, 20.—MADRID

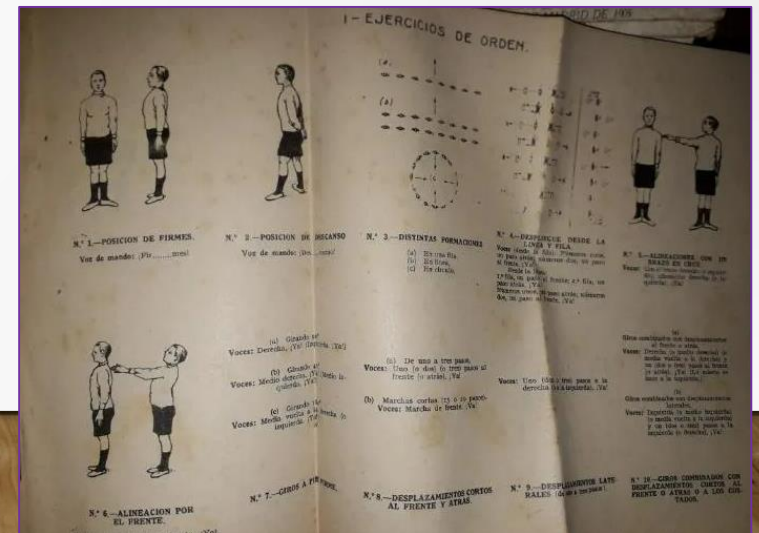
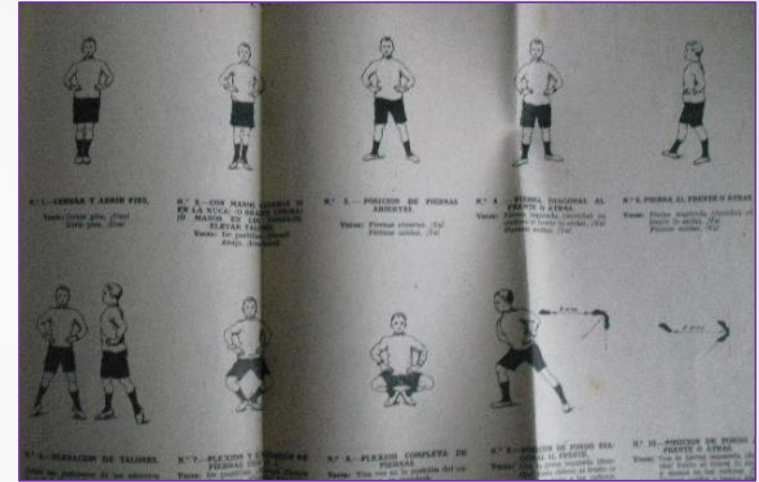
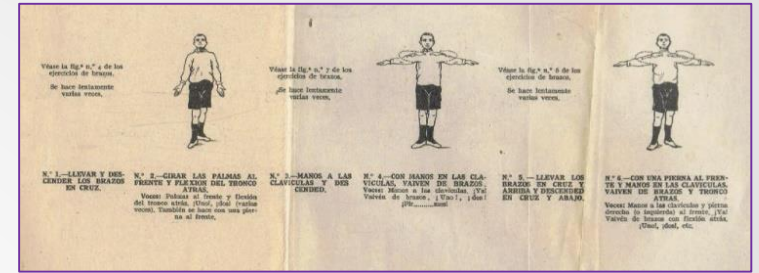
El model adoptat en la cartilla va ser el de l'escola sueca (analítica).

La cartilla mostrava tretze làmines amb distints tipus d'exercicis (1924-1931):

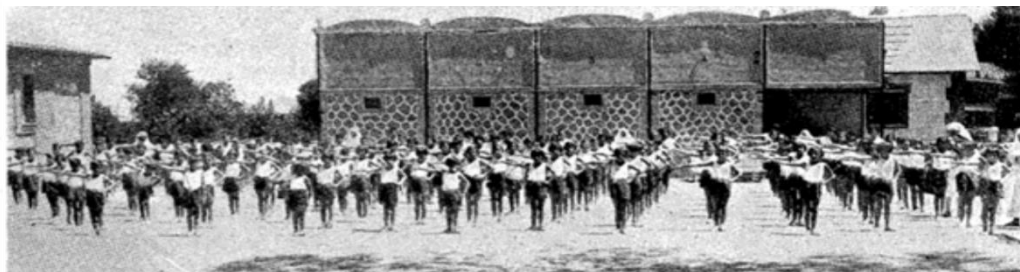
1. Exercicis d'orde
2. Posicions i exercicis de cames
3. Posicions i exercicis de braços
4. Exercicis de cap
5. Exercicis d'extensió de la columna vertebral
6. Exercicis de suspensió
7. Exercicis d'equilibri
8. Exercicis dorsals
9. Exercicis de locomoció
10. Exercicis abdominals
11. Exercicis laterals
12. Exercicis de salts
13. Exercicis respiratoris

1er llibre de text oficial

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

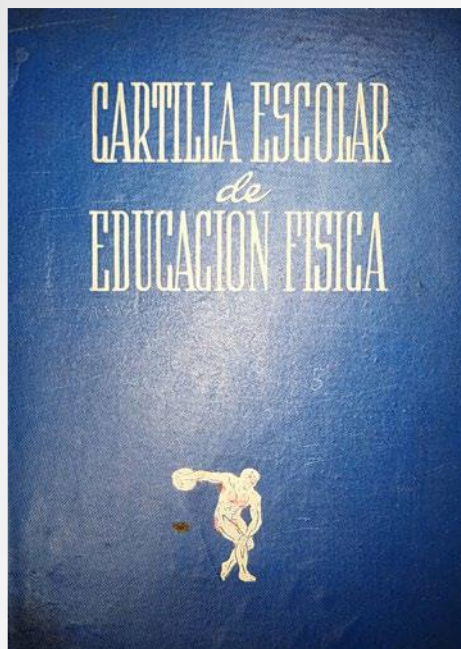
Desarrollo de la lección de educación física según la Cartilla Gimnástica (1924)	
TIE	1.º La lección durará, como mínimo, veinte minutos, y treinta, como máximo. [En los cálculos de distribución anteriores hemos asignado el tiempo mínimo a los niños de 8 a 11 años, y el máximo a los de 11 a 14 años.]
"	2.º Los descansos entre cada dos ejercicios serán, a lo más, de diez segundos. Inmediatamente de realizado todo ejercicio, se mandará descanso, no buscando el ahorro de tiempo en la supresión de estos breves reposos, que tampoco se alargarán más del tiempo que acabamos de indicar.
TMD	3.º El profesor conocerá con toda exactitud las voces de mando, correcta ejecución y tiempo de que constan todos y cada uno de los ejercicios que se realicen en la lección del día.
"	4.º Evitará largas explicaciones, sustituyéndolas por el ejemplo.
"	5.º Al principio, el profesor cantará los tiempos de cada ejercicio mientras los alumnos los ejecutan con el fin de ritmarlos; después, dejará que los canten los niños y, por último, se ejecutarán en silencio.
"	6.º Las voces ejecutivas estarán en consonancia con la velocidad a que debe efectuarse el movimiento: movimiento rápido, voz corta y enérgica; movimiento lento, voz larga y tono más bajo.
AES	7.º Cuando se note distracción general en la clase se romperá filas, dedicándose uno o dos minutos a un juego libre y activo, formando inmediatamente para continuar la lección.
ORG	8.º Durante la ejecución de los ejercicios se exigirá corrección y silencio; en los descansos, aunque sean breves, se les dejará discreta libertad.
"	9.º No se romperá filas hasta que todos los niños tengan normalizada su respiración y circulación, aumentando, cuando sea preciso, el número de ejercicios respiratorios y calmantes finales.
"	10. Las formaciones se harán rápidamente y en silencio. ⁶⁰

(Galera, 2017)

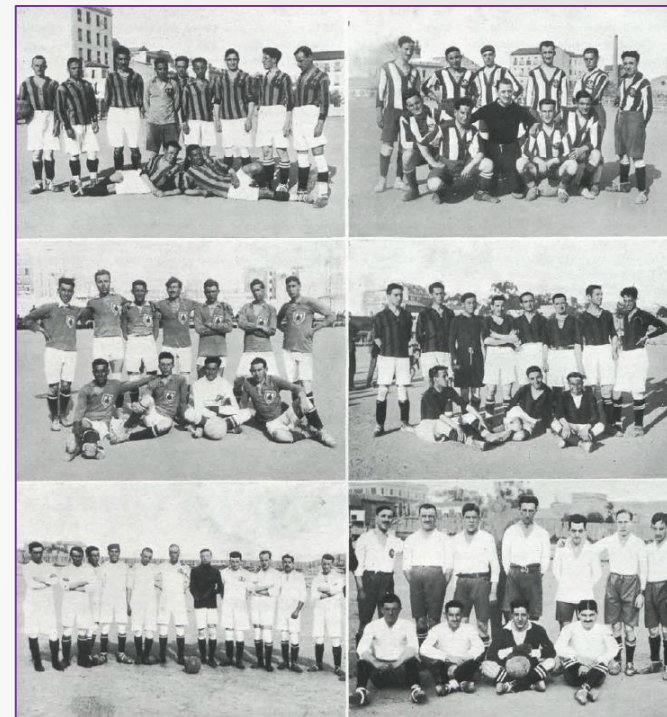
LA CIÈNCIA MENYSPREADA

En 1945 es publica la *Cartilla escolar* editada per la Delegación Nacional del Frente de Juventudes

Els continguts eren els següents:

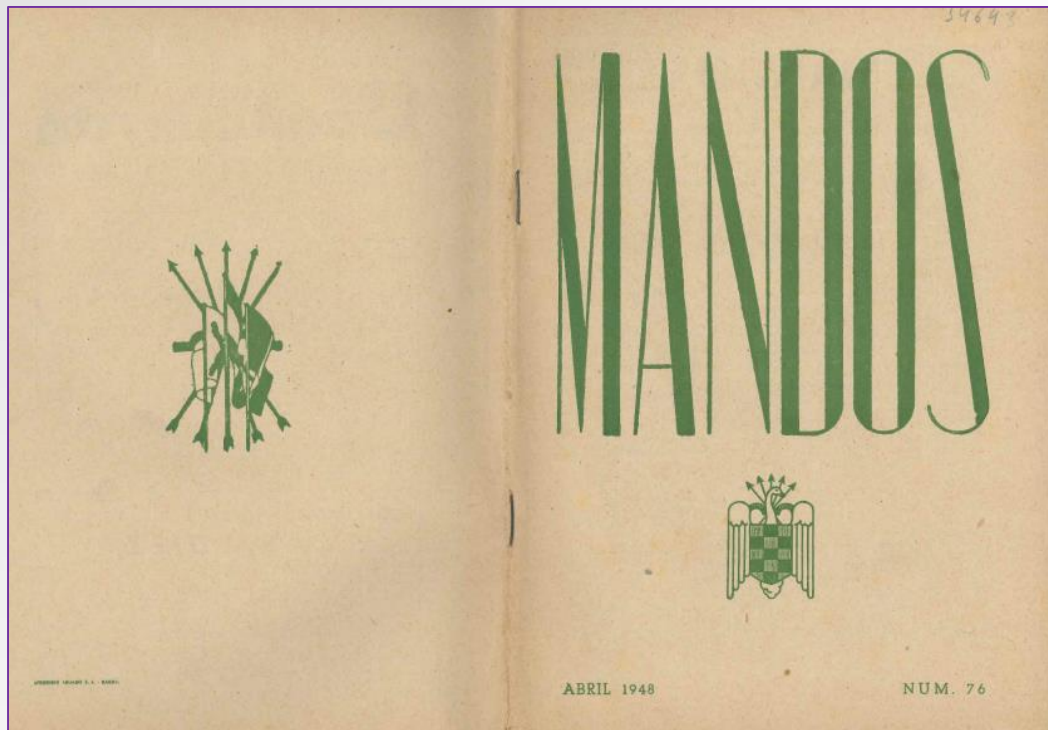
1. Jocs lliures
2. Pasejos escolars
3. Jocs dirigits
4. Contes i lliçons
5. Exercicis utilitaris
6. Aprenentatge de la natació
7. Gimnàstica educativa
8. Exercicis rítmics
9. Jocs preesportius
10. Balls
11. Cant
12. Treballs manuals

(Campionat Militar del Centre, 1921)
(Font: Torreadella, 2019)

La Llei d'Educació Primària de 1945, que organitza les ensenyances a escala nacional, inclou l'educació física entre els seus caràcters: "*De la educación primaria forma parte importante la educación física, no sólo en lo que atañe al cultivo de las prácticas higiénicas, sino en lo que esta educación representa fisiológicamente para formar una juventud fuerte, sana y disciplinada. La **gimnasia educativa, los juegos y deportes**, elegidos entre los más eficaces por su tradición o por su interés pedagógico, son instrumentos inmediatos del desarrollo físico de los escolares, y mediatos de su formación intelectual y moral.*" (citat per Coterón, 2013)

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

PLAN DE EDUCACION FISICA PARA EL MES DE ABRIL DE 1948

La primera quincena corresponde a las tablas publicadas en la segunda de la revista del mes de marzo pasado.

Segunda quincena de abril de 1948.

Falanges Juveniles de Franco.....	Una tabla (flechas).
Falanges Juveniles de Franco.....	Una tabla (cadetes).
Enseñanza primaria.....	Una tabla (siete a diez años).
Enseñanza primaria.....	Una tabla (diez a catorce años).
Enseñanza media.....	Una tabla (primero y segundo cursos).
Enseñanza media.....	Una tabla (tercero, cuarto y quinto cursos).
Enseñanza media.....	Una tabla (sexto y séptimo cursos).
Centros de trabajo y Rurales.....	Una tabla (dieciséis a dieciocho años).
Centros de trabajo y Rurales.....	Una tabla (dieciocho a veintún años).

ENSEÑANZA PRIMARIA

Niños de siete a diez años.
segunda quincena de abril de 1948.

TABLA NUMERO VIII

(«Cartilla Escolar de Educación Física», pág. 134.)

S. E. U.

Se ajustarán a las normas dadas por la Inspección de Educación Física del Ministerio de Educación Nacional, que reciben a través de los profesores de esta disciplina en la Universidad.

De orden.

- 1.—Formaciones: En tres hileras.
- 2.—Alineaciones: Con los dos brazos al frente.
- 3.—Numeraciones: de a dos y de a tres.
- 4.—Giros y desplazamientos: de dos y tres pasos y a ambos lados.
Respiratorios.
Manos a las clavículas y vaivén de brazos en cruz (tres veces).
Respiratorios.

Preparatorios.

- 5.—Posición de marcha. De puntillas. Flexión de piernas.
- 6.—Manos a las caderas. Giros y flexiones de cabeza.

- 7.—Manos a la cabeza. Flexión de cabeza adelante. Manos a la nuca. Giros de cabeza en cuatro tiempos.
- 8.—Manos a los hombros. Piernas abiertas. Torsión del tronco (ambos lados).
Respiratorios.

Fundamentales.

- 9.—Pies cerrados. De puntillas. Flexión de piernas (dos veces).
- 10.—Elevación de brazos arriba, pasando por el frente y descendiendo por cruz (dos veces).
- 11.—Marcha ordinaria. Carrera: 30 s. Marcha ordinaria. Marcha con golpe cada tres pasos (lento).
Respiratorios y marcha cantando.

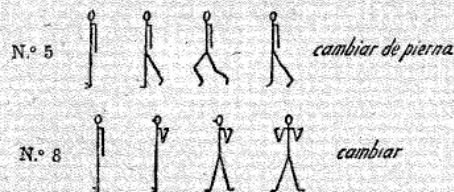

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

- Finales.**
 12.—Preparación para el salto en altura (dos veces).
 13.—Pies cerrados. Separación alternativa lateral de piernas con brazos en cruz.

14.—Respiratorios. Palmas al frente (dos veces). Brazos en cruz (dos veces).

Aclaraciones gráficas de los ejercicios que pudieran tener alguna dificultad en su comprensión y realización.

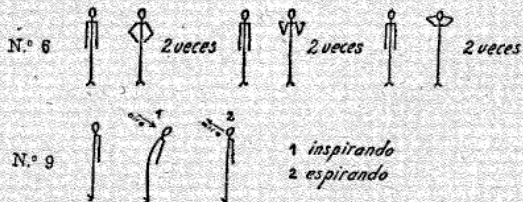

Niños de diez a catorce años.
 Segunda quincena de abril de 1948.
 TABLA NUMERO VIII

- De orden.**
 1.—Formación: En columna de a dos.
 2.—Alineación: Con un brazo al frente.
 3.—Desplazamientos: Un paso lateral a la derecha, uno a la izquierda, dos pasos al frente, dos atrás.
 4.—Giros: Derecha e izquierda, oblicuo izquierda, oblicuo derecha.
 5.—Alinear: numerar y desplegar. Descanso y hablar.

- Preparatorios.**
 6.—Manos a las caderas (dos veces), manos a los hombros (dos veces), manos a la nuca (dos veces).
 7.—Posición de marcha (sobre las dos piernas). Manos a las caderas. Piernas en diagonal adelante: cuatro tiempos.
 8.—Manos a los hombros. Flexión de cabeza atrás y adelante.
 9.—Flexión del tronco atrás con giros.

Aclaraciones gráficas de los ejercicios que pudieran tener alguna dificultad en su comprensión y realización.

FLECHAS
 Segunda quincena de abril de 1948.

TABLA NUMERO VIII

- De orden.**
 1.—Formaciones: A juicio del profesor.
 2.—Alineaciones: Idem id.
 3.—Giros y desplazamientos: Idem id.
 4.—Numeraciones y despliegues: Id. id. Descanso y hablar.

- Preparatorios.**
 5.—Firmes. Piernas abiertas. Manos a la nuca. Giros y flexiones de cabeza.
 6.—Elevación de brazos al frente, arriba, en cruz y abajo (dos veces).
 7.—Piernas abiertas. Extensión de brazos en cruz.
 8.—Manos a las clavículas y piernas abiertas. Flexión de tronco atrás y adelante (dos veces).
 9.—Manos a los hombros. Piernas en diagonal atrás. Puntillas. Flexión de piernas (dos veces). Manos a la barra o espalda. Apoyo de la punta del pie (barra baja). Pelvis adelante.

Aclaraciones gráficas de los ejercicios que pudieran tener alguna dificultad en su comprensión y realización.

CADETES
 Segunda quincena de abril de 1948.

TABLA NUMERO VIII

- De orden.**
 1.—Formaciones: A juicio del profesor.
 2.—Alineaciones: Idem id.
 3.—Giros y desplazamientos: Idem id.
 4.—Numeraciones y despliegues: Id. id. Descanso y hablar.

- Preparatorios.**
 5.—Firmes. Piernas abiertas de salto. Flexión de piernas. Extensión de brazos en cruz (tres veces).
 6.—De puntillas. Flexión de piernas. Brazos arriba. Pierna en diagonal al frente. Oscilación de brazos en cruz (1-4), dos veces. Frente a la espalda, agarrar con brazos al frente. Apoyo de la planta del pie en el primer peldaño. Flexión del tronco adelante. Cambiar de pierna.
 7.—Suspensión inclinada adelante. Barra a la altura del pecho. Flexión de brazos. Extensión de brazos. Elevación alternativa de piernas. Giros de cabeza. Suspensión inclinada atrás. Barra a la altura de la cabeza. Relajarse.

ic. Flexión de piernas con valvén de brazos arriba (dos veces).

Fundamentales.

- 10.—Marcha ordinaria. Alargar el paso. Marcha de puntillas. Carrera: 1 m. 20 s. Zancada de 65 cm. Marcha lenta de puntillas. Paso ordinario. Hablar. Marcha cantando. Respiratorios.
 11.—Brazos en cruz. Elevación alternativa de rodillas. Barra a la altura de la rodilla. Marcha de puntillas con brazos arriba.
 12.—Saltos sobre aparatos, a juicio del profesor. Respiratorios.

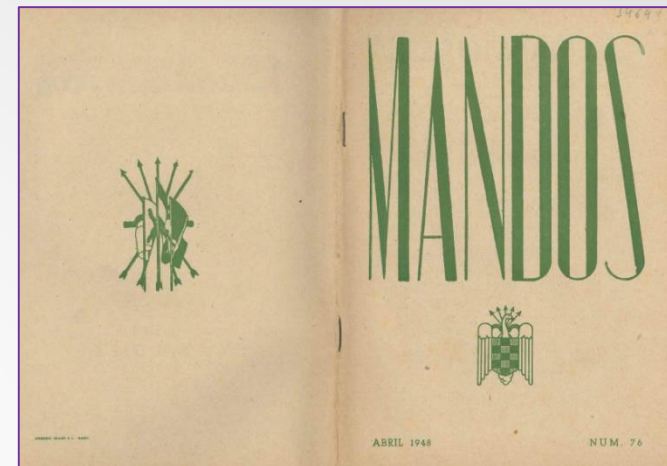
Finales.

- 13.—Serie de piernas en diagonal al frente (dos veces).
 14.—En puntillas. Brazos en cruz, inspirando.

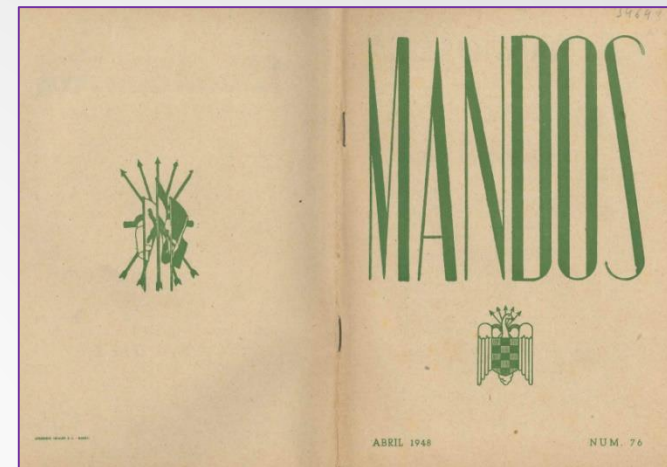
- 8.—Brazos arriba. Balanza al frente. Equilibrio. Barra a la altura de la cabeza. Marcha con brazos arriba. Elevación alternativa de piernas al frente. Salto en profundidad.

Fundamentales.

- 9.—Oscilación de brazos arriba, atrás, abajo (tres veces). Brazos arriba. Flexión de tronco adelante, horizontal y abajo (tres veces).
 10.—Marcha ordinaria. Puntillas. Talones. Elevación alternativa de rodillas. Carrera: 1 m. 40 s. Zancada de 1 m. Respiratorios.
 11.—Tendido supino. Elevación alternativa de piernas. Brazos arriba. Descendidas en cinco tiempos (tres veces). Tendido. Elevación rápida de piernas y firmes y rápido.
 12.—Semiado. A caballo en los bancos sucesos, con brazos en cruz. Torsión del tronco para ambos lados (dos veces). Piernas abiertas. Extensión de brazos en cruz. Flexión lateral del tronco (dos veces).
 13.—Saltos sobre aparatos, a juicio del

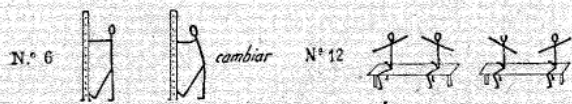
LA CIÈNCIA MENYSPREADA

profesor. Sobre el saltómetro, ba-
tiendo con ambas piernas.
Respiratorios.

Finales.
14.—Derivativos y respiratorios, a juicio
del profesor.

Aclaraciones gráficas de los ejercicios que pudieran tener alguna dificultad
en su comprensión y realización.

ENSEÑANZA MEDIA

Segunda quincena de abril de 1948.

TABLA NUMERO VIII

Primero y segundo cursos.

De orden.

- 1.—Formaciones: A juicio del profesor.
- 2.—Alineaciones: Idem id.
- 3.—Giros y desplazamientos: Idem id.
- 4.—Numeraciones y despliegues: Id. id.
Botando en cada posición.

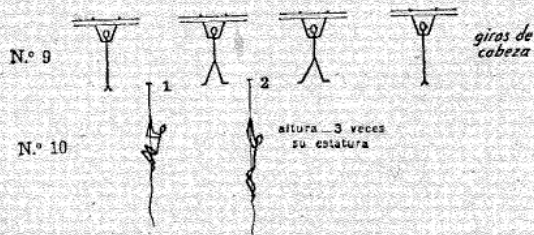
Preparatorios.

- 5.—Brazos al frente con palmas adelante, abajo, al frente y atrás. Fondo al frente (cambiar).
- 6.—Medios giros de cabeza. Flexión de cabeza adelante, atrás, a la derecha y a la izquierda.
- 7.—Torsión del tronco. Flexión del tronco adelante y abajo (cambiar). Respiratorios y descanso.

Fundamentales.

- 8.—Apoyo del empeine. Frente al aparato. De puntillas, flexión de piernas.
- 9.—Suspensión vertical. Separación lateral.

Aclaraciones gráficas de los ejercicios que pudieran tener alguna dificultad
en su comprensión y realización.

Segunda quincena de abril de 1948.

TABLA NUMERO VIII

Tercero, cuarto y quinto cursos.

De orden.

- 1.—Formaciones: A juicio del profesor.
- 2.—Alineaciones: Idem id.
- 3.—Giros y desplazamientos: Idem id.
- 4.—Numeraciones y despliegues: Id. id.
Descanso y hablar.

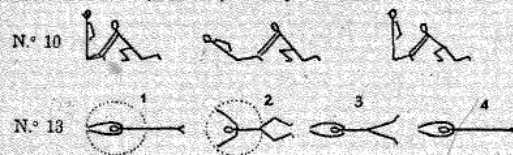
Preparatorios.

- 5.—Pies cerrados. Pierna al frente y atrás. En puntillas.
- 6.—Extensión de brazos arriba, al frente, atrás y abajo (dos veces).
- 7.—Medio giro de cabeza. Flexión lateral de cabeza a la derecha y a la izquierda.
- 8.—Torsión del tronco. Flexión del tronco adelante y hasta la horizontal y abajo. Respiratorios y descanso.

Fundamentales.

- 9.—Flexión de piernas. Piernas en diagonal (1-4), con elevación de brazos al frente, arriba, en cruz y abajo.
- 10.—Arrodillado, manos a las caderas. Apoyo del pie por parejas. Tronco adelante con manos a la cabeza.

Aclaraciones gráficas de los ejercicios que pudieran tener alguna dificultad
en su comprensión y realización.

Segunda quincena de abril de 1948.

TABLA NUMERO VIII

Sexto y séptimo cursos.

De orden.

- 1.—Formaciones y alineaciones: A juicio del profesor.
- 2.—Giros y desplazamientos: Idem id.
- 3.—Numeraciones y despliegues: Id. id.
Descanso y hablar.

Preparatorios.

- 4.—Pies cerrados y fondo al frente y atrás.
- 5.—Circunducción alternativa de brazos, desde brazos en cruz (seis veces). Idem simultánea (cuatro veces).
- 6.—Medio giro de cabeza. Flexión atrás y adelante. Flexión lateral.

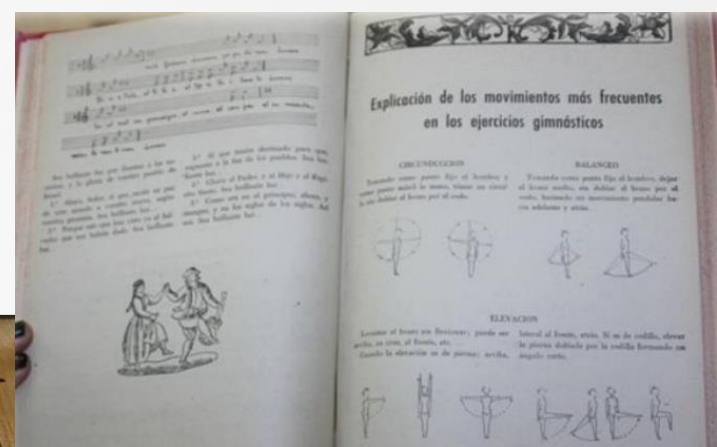
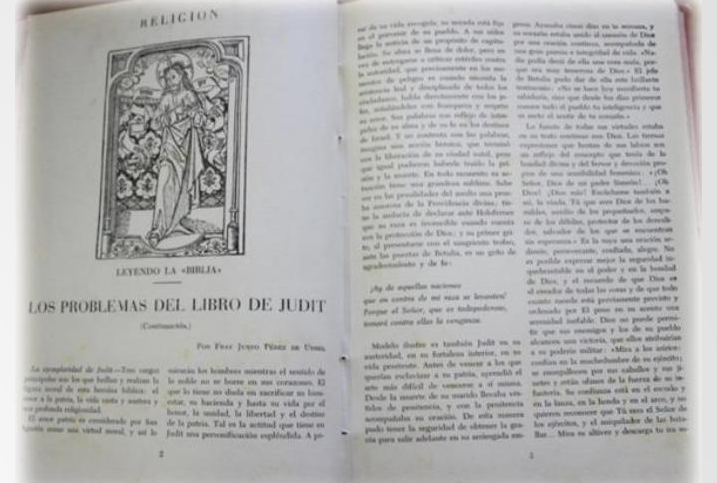
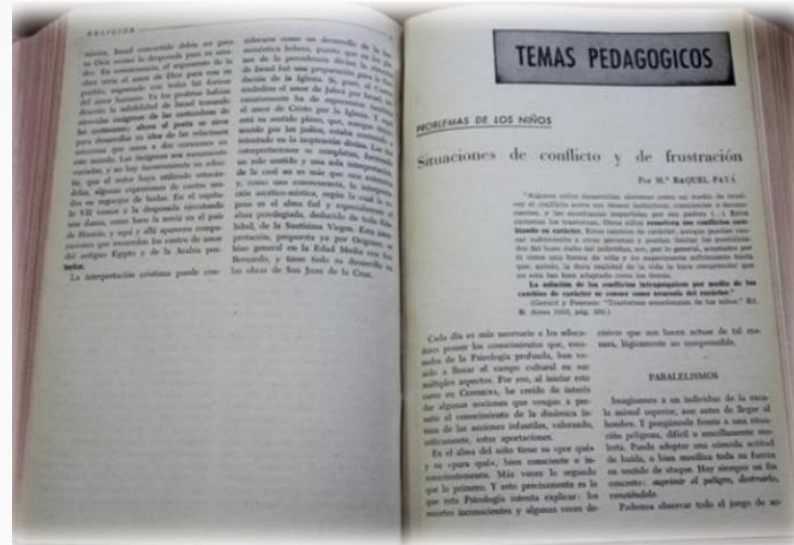
- 7.—Torsión del tronco y flexión lateral del tronco (cambiar), con manos a los hombros. Respiratorios y descanso.

Fundamentales.

- 8.—Apoyo de frente por parejas. Elevación alternativa de pierna, con elevación de la punta del pie contrario.
- 9.—Apoyo de la escápula por parejas animado. Manos a la cabeza. Posición en arco (cambiar con una pierna).
- 10.—Sobre barra, suspensión vertical. Palmas adelante (dos veces).

CORRISE POR ESTE PUNTEADO

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

Pilar Primo de Rivera (fundadora de la Sección Femenina), el 15 de enero de 1939:
“El verdadero deber de las mujeres para con la Patria es formar familias con una base exacta de austeridad y de alegría en donde se fomente todo lo tradicional (...).
La práctica físico-deportiva de la mujer irá ligada durante este periodo a los términos de belleza, elegancia, gracia, sumisión y fertilidad.”

Exercicis d'ordre, equilibri, gimnàstica suau, ritme, etc.

SECCIÓN FEMENINA.—Exhibición gimnástica de juventudes.

LA CIÈNCIA MENYS PREADA

INEF (Llei 77/1961, d'EF):

La seua activitat acadèmica va començar en 1967 amb uns plans d'estudi de quatre anys les assignatures dels quals s'agrupaven en sis àrees:

- Anatomia
- Fisiologia
- Psicopedagogia de l'Activitat Física i Esportiva
- Educació Física de Base
- Gimnàstica i Teoria
- Pràctica dels Jocs i Esports

Sols per a xics fins 1975-1976 (l'INEF de Barcelona)

ESCUELA NACIONAL E.F. "JULIO RUIZ DE ALDA" (1958-1967) ^F	Anatomía / Fisiología / Higiene / Biometría / Puericultura / Traumatología y socorros de urgencia / Mecánica humana / Masaje y fisioterapia	Psicología / Pedagogía / Teoría de la E.F. / Historia de la E.F.		Teoría Gimnasia correctiva y nociones de reeducación / Prácticas: Gimnasia Educativa práctica y de mando Rítmica	Dibujo y trabajos manuales / Música / Conocimiento del medio / Organización / Religión / Formación Política / Excursiones
ESCUELA SUPERIOR E.F. ANJA (1964-65) ^F	Mecánica y análisis del movimiento / Higiene / Medicina del Ejercicio Físico / Fisiología aplicada a la E.F.	Pedagogía aplicada a la E.F. / Historia de la E.F.		Gimnasia Educativa / Gimnasia Correctiva / Gimnasia Utilitaria / Gimnasia Aplicada / Juegos infantiles / Natación / Baloncesto / Atletismo, / Gimnasia deportiva / Judo / Pelota a mano / Balonvolea / Balonmano / Hockey hierba / Hockey patines / Rugby / Campo a través	Sistemas de entrenamiento
ESCUELA NACIONAL E.F. "JULIO RUIZ DE ALDA" (1968-1969) ^G	Mecánica humana y Anatomía / Fisiología / Masaje e Higiene / Biometría / Traumatología / Cinesiología	Metodología / Ciencias de la Educación / Psico-pedagogía / Teoría e Historia de la E.F.		Juegos / Gimnasia correctiva / Gimnasia / Atletismo / Natación / Baloncesto / Balonmano, / Balonvolea / Aire Libre	Ritmo / Música y Folklore / Religión / Formación Política / Filosofía / Francés / Dibujo y Nomenclatura
INEF MADRID (1971) ^H	Anatomía / Biomecánica / Fisiología / Fisiología del Ejercicio / Higiene	Psicopedagogía / Metodología de la E.F. / Medios de expresión / E.F. de Base / Sistemas y Escuelas de E.F. / Práctica	Derecho deportivo	Gimnástica / Gimnasia correctiva / Atletismo / Baloncesto / Balonmano /	Idioma / Estadística
	Fisioterapia, masaje y primeros auxilios / Biotipología / Valoración de la Condición Biológica	Didáctica / Historia del Deporte y de la E.F. / Sociología		Voleibol / Fútbol / Natación / Gimnasia Deportiva / Judo / Actividades al aire libre / Montañismo / Esquí / Boxeo / Esgrima / Halterofilia / Hockey / Rugby / Pelota / Tenis / Ciclismo / Piragüismo / Cama Elástica	

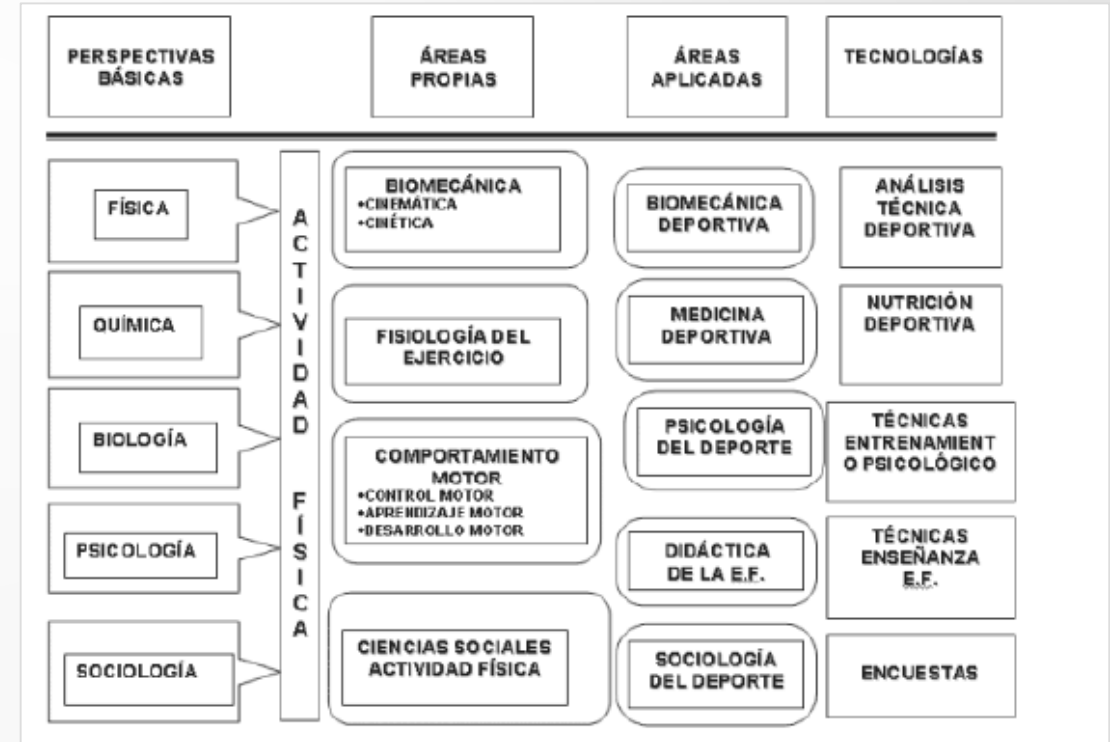
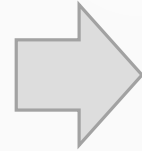
LA CIÈNCIA MENYS PREADA

Programa de Educación Física del Plan de Estudios de Magisterio de 1967	
Alumnos	
Curso	Contenidos
1º	<p>– <i>Teoría:</i> Análisis anatómico mecánico de los movimientos más fundamentales desde el punto de vista de la Gimnasia y de los principales deportes. Idea general de la fisiología del ejercicio físico. Teoría general de la educación físico-deportiva. Generalidades sobre las lección de Educación Física de base. Teoría sobre el juego y el predeporte y didáctica de aquellos. Generalidades sobre los ejercicios de aplicación, deportes de orientación y otros. Idea del deporte. Técnica elemental de la gimnasia deportiva y Atletismo.- <i>Prácticas:</i> Educación Física de base. Juegos predeportivos. Actividades varias.</p>
2º	<p>– <i>Teoría:</i> Breve historia sobre las doctrinas de Educación Física. Legislación básica sobre Educación Física en el ámbito escolar. Adaptación de la Educación Física a las necesidades escolares. El ritmo y su valor educativo. Características psicopedagógicas del juego deportivo y del deporte. Actuación del maestro de Educación Física ante el control e interpretación de resultados. Técnica elemental de natación. Técnica y reglas básicas del fútbol, baloncesto, balonmano y balonvolea. El mando de sesiones de educación físico-deportiva. Idea de instalaciones y material escolar de educación físico-deportiva.- <i>Práctica:</i> Práctica de juego deportivo (baloncesto, balonmano, balonvolea y fútbol). Didáctica de los deportes. Práctica de los deportes.</p>

Programa de Educación Física del Plan de Estudios de Magisterio de 1967	
Alumnas	
Curso	Contenidos
1º	<p>– <i>Fundamentos teóricos:</i> Fines y posibilidades de la Educación Física. Historia de la Educación Física. Evolución de conceptos. Ejercicios gimnásticos. Nomenclatura, signos y símbolos. Pedagogía gimnástica.</p> <p>– <i>Teórico-práctica:</i> Distribución racional de la clase. Ejercicios gimnásticos. La coordinación y la relajación. Ejercicios elementales. Ejercicios fundamentales. Ejercicios estimulantes y direccionales. Ejercicios de equilibrio. Ejercicios de agilidad y suspensión. Ejercicios funcionales: danza y ritmo. Ejercicios finales: juego y deporte. Prácticas de enseñanza: Juegos infantiles. Juegos Predeportivos. Deportes. Lecciones de gimnasia. Distribución de la sesión de Educación Física.</p>
2º	<p>– <i>Fundamentos teóricos:</i> Legislación. Método de Educación Física español. Factor sexo y edad. Idea general de los deportes femeninos básicos. Valoración de la aptitud física. Higiene del ejercicio.</p> <p>– <i>Teórico-práctica:</i> Distribución de la clase. Diferencia entre juego y deporte. Deporte de asociación. Pruebas de aptitud. Deportes individuales. Ritmo. Valores del folclore. Prácticas de enseñanza: Juegos. Ritmo. Folclore. Proyectos de dirección de clases de Educación Física.</p>

LA CIÈNCIA MENYSPREADA

INEF MADRID (1981) ¹	Anatomía funcional del aparato locomotor / Anatomía sistemática / Fisiología Humana / Fisiología del Ejercicio / Higiene y Primeros auxilios / Biomecánica del movimiento humano / Biomecánica de la técnica deportiva / Técnicas de rehabilitación motriz	Pedagogía aplicada a la E.F. / Didáctica de la E.F. y el Deporte / Sistemática del Ejercicio / E.F. de Base / Fundamentos E.F. Especial / Didáctica de la E.F. Especial / Psicología aplicada a la A.F. / Aprendizaje y Desarrollo Motor / Teoría de la E.F. y los deportes / Historia y Sistemas de la E.F. / Sociología de la A.F. y el Deporte	Legislación, organización y administración del deporte / Planificación de actividades para el recreo y el ocio / Equipamiento e instalaciones deportivas	Deportes – Aplicación específica deportiva / Juegos aplicados a la E.F. / Juegos y deportes populares / Expresión Dinámica / Actividades en la Naturaleza	Teoría y práctica del entrenamiento deportivo / Fundamentos de táctica deportiva / Estadística * Sólo se contemplan las asignaturas obligatorias (no las optativas)
INEF MADRID (1996) ¹	Anatomía funcional del aparato locomotor / Fisiología humana y anatomía de los sistemas / Fisiología del ejercicio / Bases fisiológicas del esfuerzo / Higiene y primeros auxilios / Biomecánica de la A.F. y del Deporte / Bases neurológicas del movimiento	Metodología de la enseñanza de la A.F. y del Deporte I y II / Pedagogía de la A.F. y del D. / Sistemática del Ejercicio / E.F. de Base / A.F. Adaptada / Aprendizaje Motor / Desarrollo Motor / Psicología de la A.F. y del Deporte / Psicología del Deporte / Sociología del Deporte / Historia general del Deporte / Teoría del Deporte	Estructura y organización de instituciones deportivas / Modelos de planificación y técnicas de gestión y organización de la A.F. y del Deporte / Equipamiento e instalaciones deportivas / Dirección de servicios y organización de actividades y eventos deportivos / A.F. y Educación para la salud / Deporte y recreación	Balonmano / Natación / Voleibol / Esgrima / Gimnasia Rítmica / Baloncesto / Atletismo / Judo / Fútbol / Hockey / Gimnasia Artística / Deportiva / Especialización en deportes / Deportes adaptados a discapacitado físicos / Teoría del Juego. Manifestaciones lúdicas básicas / Juegos en la A.F. y el Deporte / Expresión corporal / Actividades en el medio natural	Teoría y práctica del entrenamiento deportivo / Análisis de la estrategia de los deportes / Análisis de datos en A.F. y Deporte / Introducción a la investigación en la A.F. y el Deporte / Practicum * Sólo se contemplan las materias troncales y las obligatorias de Universidad (no las optativas)

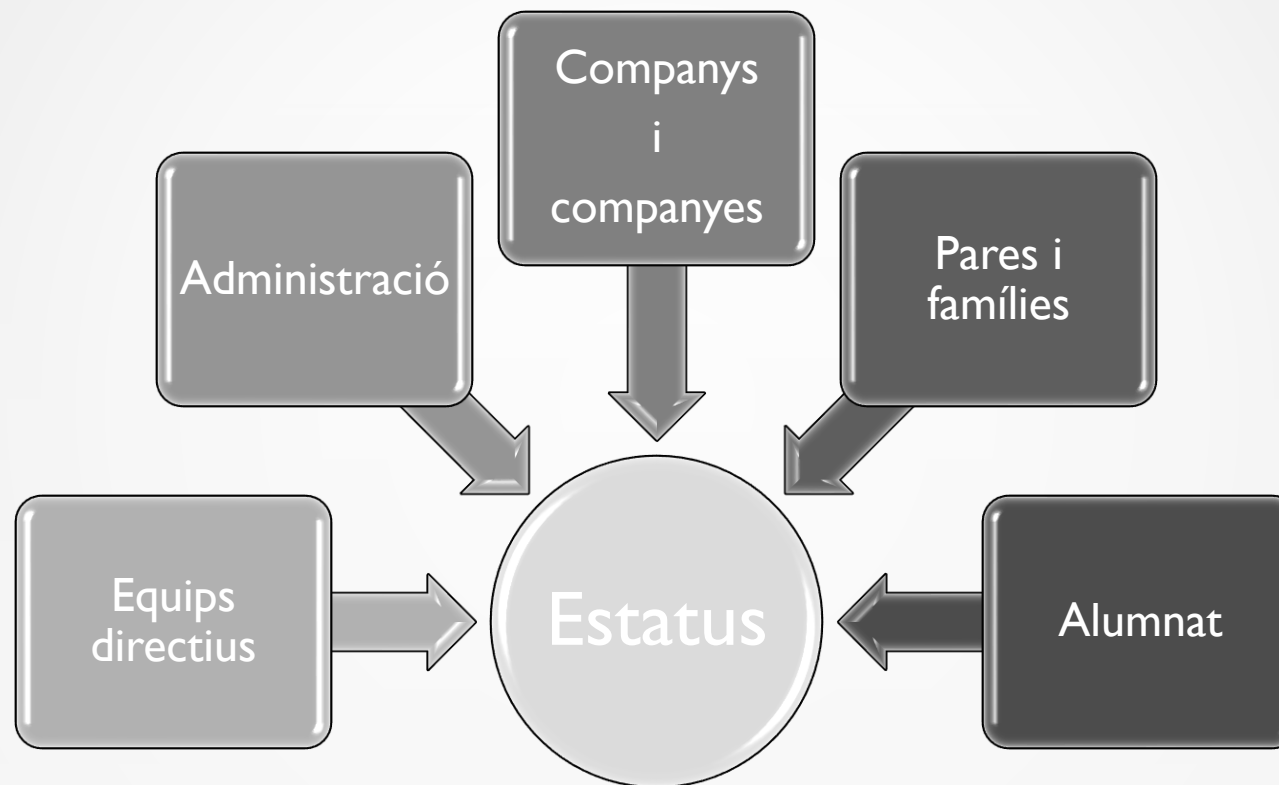
- **Cecchini (1996):**

“L’educació física assoleix el seu veritable valor educatiu no solament com a desencadenant de millores biològiques o físiques (condició física i salut) i millores perceptives (esquemes), sinó també psíquiques (intel·ligència, afectivitat) i espirituals (morals i ètiques).”

L’EF no és una educació del moviment, sinó que usa el moviment per a educar-nos com a persones.

Si és tan important, el seu estatus hauria de ser important dins l’àmbit educatiu. O no?

- **Estatus de l'educació física**

**Solució: demostrar qualificació i importància amb treball propi.
Unificar els continguts i l'avaluació.**

L'estatus de l'EF en les sèries de televisió

LA EDUCACIÓN FÍSICA EN LAS SERIES DE TELEVISIÓN ESPAÑOLAS: ¿FICCIÓN O REALIDAD?

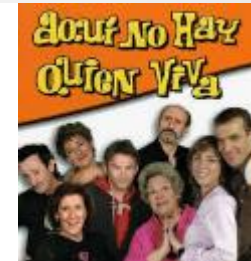
PHYSICAL EDUCATION ON SPANISH TELEVISION SERIES: ¿FICTION OR REALITY?

Pérez-López, I.J.

Taula 2. Activitats desenvolupades en classe d'EF en relació al bloc de continguts "Condicció física i salut" en ESO

Activitats	%
Córrer	39,1
Abdominals	26,1
Estiraments	13,05
Flexions	8,7
Altres	13,05

Valor educatiu de l'EF

- **Valor educatiu de l'EF**

- Les activitats físiques no posseeixen un valor educatiu (Peters, 1966) perquè
 - no són “serioses” o “valuoses”.
 - no tenen contingut cognitiu.
 - no milloren altres àrees de la nostra vida.

Arnold (1988) → El moviment com a element educatiu posseeix un valor intrínsec

- Dimensió I → educació “**sobre**” el moviment
- Dimensió II → educació “**a través**” del moviment
- Dimensió III → educació “**en**” moviment

- **Objectius educatius**

- **Dimensió I** → educació “**sobre**” el moviment

- Conceptuals (comprensió de l'activitat)
 - Empírics (coneixement científic)
 - Informatius (coneixement cultural i social)

- **Objectius educatius**

- **Dimensió II** → educació “a través” del moviment

- Conceptuals (comprensió d'altres conceptes a través de l'activitat)

Com puc aconseguir que aprenguem millor a través de l'ús del cos? → funció il·lustrativa

- **Objectius educatius**

- **Dimensió III** → educació “en” moviment

- Habilitats prèvies (habilitats perceptives, motores bàsiques)
- Contextuals (confluència de la compressió i l'acció)
- Expressius (creativitat, comunicació, estètica...)

Sabers → Continguts

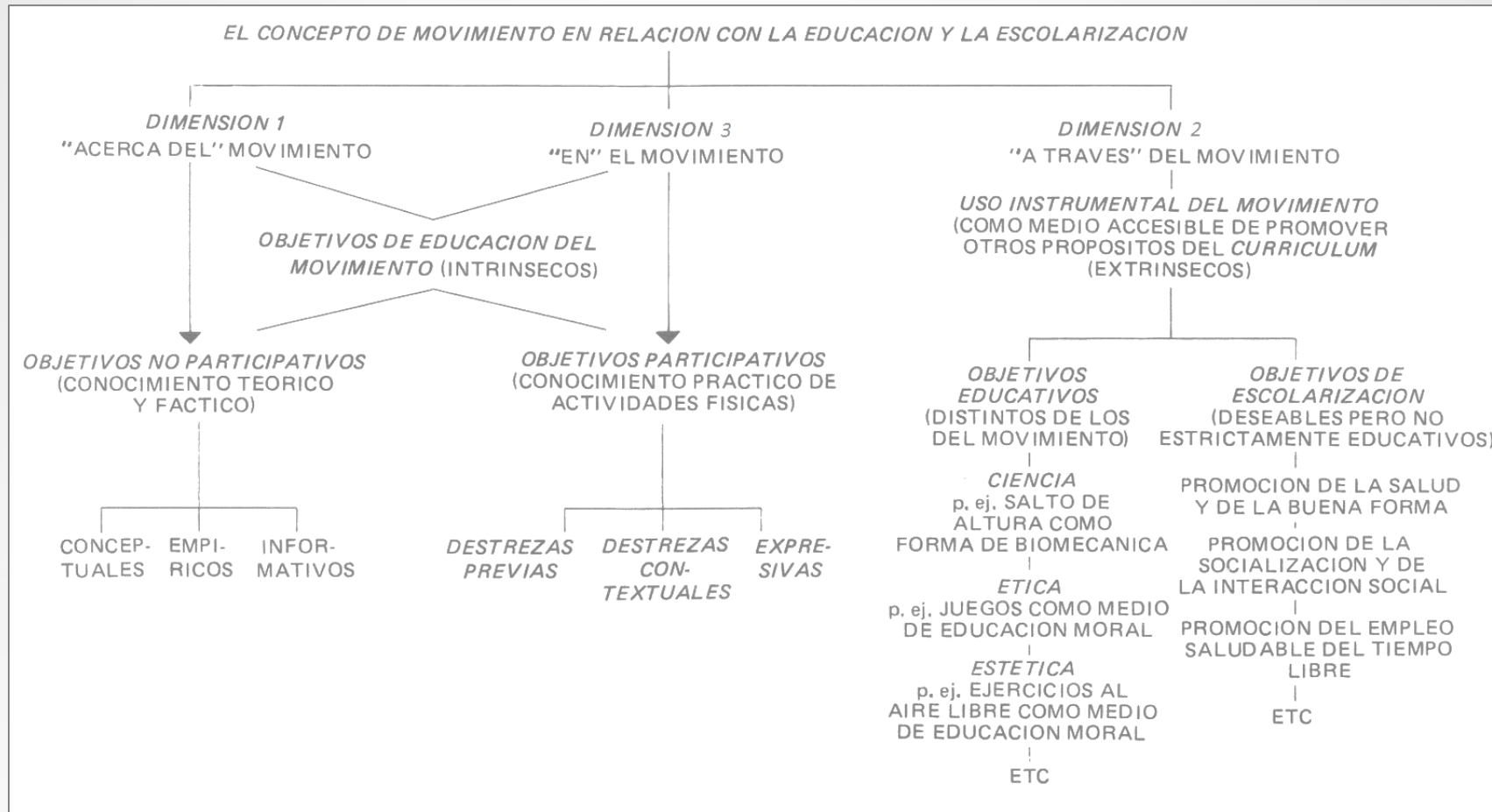

L'EDUCACIÓ FÍSICA I EL SEU VALOR EDUCATIU

- Posa exemples de tasques amb què treballaries les tres dimensions de l'EF

● Síntesis: model tridimensional d'Arnold

L'EDUCACIÓ FÍSICA I EL SEU VALOR EDUCATIU

Investigació sobre l'estatus de l'educació física: *Administració d'un qüestionari*

- ✓ **Directrius per a l'aplicació del qüestionari:**
 - ✓ **Administra'l a tres persones adultes del teu entorn social.**
 - ✓ **Aquestes persones haurien de ser d'edats i sexes diferents.**
 - ✓ **Preserva l'anonimat dels participants.**
 - ✓ **Du el qüestionari emplenat a la pròxima classe de l'assignatura.**

PER A SABER-NE MÉS...

- Arnold, P. J. (1991). *Educación física, movimiento y curriculum*. Madrid: Ediciones Morata.
- Coterón, J. (2013). La Educación Física en los primeros años del franquismo (1939-1945). *Materiales para la historia del deporte*, 10, 117-129.
- Espot, M. R. (S. D.). *La autoridad del profesor*. Madrid: Praxis.
- Galera, A.D. (2018). Cartilla gimnástica infantil (1924): Primer texto oficial español de educación física escolar. *Materiales para la historia del deporte*, 17, 17-41.
- Giménez, F. J. i Díaz, M. (Ed.). (2001). *Diccionario de educación física en primaria*. Huelva: Universidad de Huelva.
- Oña, A. (2002). La ciencia en la actividad física: Viejos y nuevos problemas. *Motricidad* 9, 9-42.
- Pérez-Ramírez, C. (1993). Evolución histórica de la educación física. *Apunts*, 33, 24-38.
- Sáenz-López, P. (1999). La importancia de la educación física en primaria. *Apunts. Educación física y deportes*, 57, 20-31.
- Torrebadella, X. (2019). La escuela central de gimnasia del ejército de infantería en Toledo (1919-1930). Textos y contextos en la configuración de la educación física y el deporte militar en España. *Revista universitaria de historia militar*, 8(16), 182-206.
- Toro, K. (2014). Carácter científico de la educación física: raíces y evolución. *Emásf, revista digital de educación física*, 5 (28), 56-60.

3. EL CURRÍCULUM D'EDUCACIÓ FÍSICA EN L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA. VALOR FORMATIU I CULTURAL DE L'EDUCACIÓ FÍSICA.

**COMPLEMENTS PER A LA FORMACIÓ DISCIPLINÀRIA EN
L'ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ FÍSICA**

EN RELACIÓ AMB LA INVESTIGACIÓ DEL T2

- Per grups, establiu un patró sobre l'opinió de les diferents generacions de com ha sigut l'EF (en el passat) i la importància que donen a l'EF (en el present). És el mateix patró en funció del sexe?
- Si les activitats d'EF no són educatives, per què han estat en el currículum d'EF?
- Són vàlids els supòsits sobre l'estatus de l'EF?
- Cal incloure l'EF en l'àmbit educatiu? I en el currículum?

Però...
què és el
currículum?

QÜESTIONS PER A LA REFLEXIÓ: CURRÍCULUM?

I. Definiu breument què enteneu per currículum.

CURRÍCULUM

- Conjunt d'**experiències educatives** programades per l'escola en funció dels seus **objectius** i **viscudes per l'estudiant/a** sota la responsabilitat dels mestres. (Nassif, 1980)
- Sèrie de **continguts** susceptibles de ser adquirits per condicions d'aprenentatge. (Gagné, 1986)
- Conjunt d'**objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació** de cada un dels nivells, etapes, cicles, graus i modalitats del sistema educatiu. (LOGSE, 1990)
- Conjunt d'objectius, **competències bàsiques**, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació de cada un dels ensenyaments regulats en aquesta Llei. (LOE, 2006)

I...ARA?

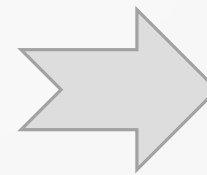

CURRÍCULUM

- Per a Sarramona (1987), influeixen:
 - La concepció dels continguts que es vol transmetre.
 - Les activitats per a assolir els objectius.
 - La cultura referent de l'època.
 - Les concepcions de persona com a membre actiu de la societat.
- Fernàndez (1991) inclou:
 - Que l'escola és un mitjà per a mantenir l'ordre establert.

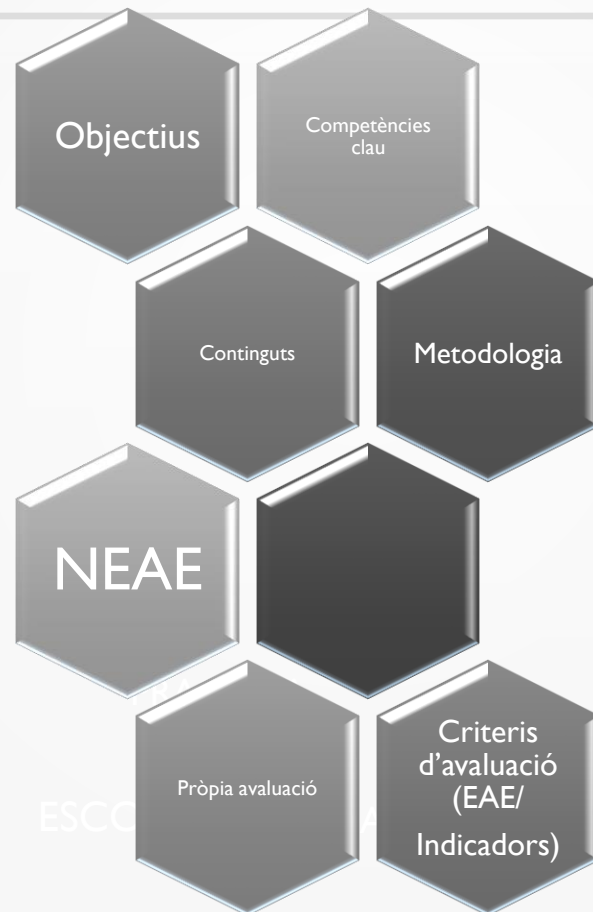
Kemmis (1986)

Normativa oficial

L'escola es el mitjà per
mantenir l'ordre
establert, dissenyat des
de FORA per experts i
tècnics

CURRÍCULUM

ESCO

SOCIETAT

EL CURRÍCULUM DE L'EF

- Kirk (1990) defineix el currículum com el contingut o coneixement que es transmet gràcies a les àrees escolars. (p. 24)
- Ha evolucionat i canviat al llarg de les últimes lleis educatives (LOGSE, LOE, LOMCE).
- *Quins canvis penseu que han sorgit?*
- *Per què?*

LOGE. EVOLUCIÓN

LOGSE	LOE/LOMCE
a) Comprender y producir mensajes orales y escritos con propiedad, autonomía y creatividad en valenciano y en castellano, y, al menos, en una lengua extranjera; utilizándolos para comunicarse y para organizar los propios pensamientos y, al mismo tiempo, reflexionar sobre los procesos implicados en el uso del lenguaje, respetando distintas formas de expresión.	h) Comprender y expresar con corrección, oralmente y por escrito, en la lengua castellana y, si la hubiere, en la lengua cooficial de la Comunidad Autónoma, textos y mensajes complejos, e iniciarse en el conocimiento, la lectura y el estudio de la literatura
k) Conocer y apreciar el patrimonio natural y cultural y contribuir activamente a su conservación y mejora, entender la diversidad lingüística y cultural como un derecho de los pueblos y de los individuos a su identidad, y desarrollar una actitud de interés y respeto hacia el ejercicio de este derecho.	i) Comprender y expresarse en una o más lenguas extranjeras de manera apropiada.
b) Interpretar y producir con propiedad, autonomía y creatividad mensajes que utilicen códigos artísticos, científicos y técnicos, con el fin de enriquecer sus posibilidades de comunicación y reflexionar sobre los procesos implicados en su uso.	l) Apreciar la creación artística y comprender el lenguaje de las distintas manifestaciones artísticas, utilizando diversos medios de expresión y representación. g) Desarrollar el espíritu emprendedor y la confianza en sí mismo, la participación, el sentido crítico, la iniciativa personal y la capacidad para aprender a aprender, planificar, tomar decisiones y asumir responsabilidades.
c) Obtener y seleccionar información utilizando las fuentes en que habitualmente se encuentra disponible, tratarla de forma autónoma y crítica, con una finalidad previamente establecida, y transmitirla a los demás de manera organizada e inteligible.	e) Desarrollar destrezas básicas en la <u>utilización de las fuentes de información</u> para, con sentido crítico, adquirir nuevos conocimientos. Adquirir una preparación básica en el campo de las tecnologías, especialmente las de la información y la comunicación. b) Desarrollar y consolidar hábitos de disciplina, estudio y trabajo individual y en equipo como condición necesaria para una realización eficaz de las tareas del aprendizaje y como medio de desarrollo personal.
d) Elaborar estrategias de identificación y resolución de problemas en los diversos campos del conocimiento y la experiencia, mediante procedimientos intuitivos y de razonamiento lógico, contrastándolas y reflexionando sobre el proceso seguido. e) Formarse una imagen ajustada de sí mismos, de sus características y posibilidades y desarrollar actividades de forma autónoma y equilibrada, valorando el esfuerzo y la superación de las dificultades.	k) Conocer y aceptar el funcionamiento del propio cuerpo y el de los otros, respetar las diferencias, afianzar los hábitos de cuidado y salud corporales e incorporar la educación física y la práctica del deporte para favorecer el desarrollo personal y social. Conocer y valorar la dimensión humana de la sexualidad en toda su diversidad. Valorar críticamente los hábitos sociales relacionados con la salud, el consumo, el cuidado de los seres vivos y el medio ambiente, contribuyendo a su conservación y mejora.
i) Analizar los mecanismos básicos que rigen el funcionamiento del medio físico, valorar las repercusiones que sobre él tienen las actividades humanas y contribuir activamente a su defensa, conservación y mejora como elemento determinante de la calidad de vida	d) Fortalecer sus capacidades afectivas en todos los ámbitos de la personalidad y en sus relaciones con los demás, así como rechazar la violencia, los prejuicios de cualquier tipo, los comportamientos sexistas y resolver pacíficamente los conflictos.
l) Conocer y comprender los aspectos básicos del funcionamiento del propio cuerpo y de las consecuencias para la salud individual y colectiva de los actos y las decisiones personales, y valorar los beneficios que suponen los hábitos del ejercicio físico, de la higiene y de una alimentación equilibrada, así como el de llevar una vida sana.	c) Valorar y respetar la diferencia de sexos y la igualdad de derechos y oportunidades entre ellos. <u>Rechazar la discriminación de las personas por razón de sexo o por cualquier otra condición o circunstancia personal o social. Rechazar los estereotipos que supongan discriminación entre hombres y mujeres, así como cualquier manifestación de violencia contra la mujer.</u>
f) Relacionarse con otras personas y participar en actividades de grupo con actitudes solidarias y tolerantes, libres de inhibiciones y prejuicios y rechazando todo el tipo de discriminaciones debidas a la raza, el sexo, la clase social, las creencias y a otras características INDIVIDUALES, SOCIALES Y CULTURALES.	a) Asumir responsablemente sus deberes, conocer y ejercer sus derechos en el respeto a los demás, practicar la tolerancia, la cooperación y la solidaridad entre las personas y grupos, <u>ejercitarse en el diálogo</u> afianzando los derechos humanos como valores comunes de una sociedad plural y prepararse para el ejercicio de la ciudadanía democrática.
k) Conocer y apreciar el patrimonio natural y cultural y contribuir activamente a su conservación y mejora, entender la diversidad lingüística y cultural como un derecho de los pueblos y de los individuos a su identidad, y desarrollar una actitud de interés y respeto hacia el ejercicio de este derecho.	j) Conocer, valorar y respetar los aspectos básicos de la cultura y la historia propias y de los demás, así como el patrimonio artístico y cultural.
g) Analizar los mecanismos y valores que rigen el funcionamiento de las sociedades, en especial los relativos a los derechos y deberes de los ciudadanos, elaborar juicios y criterios personales y actuar con autonomía e iniciativa en la vida activa y adulta.	F) Concebir el conocimiento científico como un saber integrado que se estructura en distintas disciplinas, así como conocer y aplicar los métodos para identificar los problemas en los diversos campos del conocimiento y de la experiencia.
h) Conocer las creencias, actitudes y valores básicos de nuestra tradición y patrimonio cultural, valorarlos críticamente y elegir aquellas opciones que mejor favorezcan su desarrollo integral como personas.	
j) Conocer y valorar el desarrollo científico y tecnológico, sus aplicaciones e incidencia en su medio físico y social.	

OA. EVOLUCIÓ

LOGSE	LOE / LOMCE
1. Conèixer i valorar els efectes que té la pràctica habitual i sistemàtica d'activitats físiques en el seu desenvolupament personal i en la millora de les condicions de qualitat de vida.	2. Conèixer i valorar els efectes beneficiosos, els riscos i les contradiccions que presenta la pràctica habitual i sistemàtica de l'activitat.
2. Planificar i dur a terme activitats que li permeten satisfer les seues pròpies necessitats, després de l'avaluació a càrrec de l'estat de les seues capacitats físiques i habilitats motores, tant bàsiques, com específiques.	1. Participar i col·laborar, de manera activa, amb regularitat i eficiència, en les activitats programades. 5. Planificar activitats que permeten satisfer les necessitats personals en relació amb les capacitats físiques i habilitats específiques a partir de la valoració de nivell inicial.
3. Augmentar les seues possibilitats de rendiment motor mitjançant el condicionament i millora de les capacitats físiques i el perfeccionament de les seues funcions d'ajust, domini i control corporal, amb el desenvolupament d'actituds d'autoexigència i superació.	3. Augmentar les pròpies possibilitats de rendiment motor mitjançant la millora de les capacitats, tant físiques, com motores.
4. Ser conseqüent amb el coneixement del cos i les seues necessitats i adoptar una actitud crítica davant les pràctiques que tenen efectes negatius per a la salut individual i col·lectiva, tot respectant el medi ambient i afavorint-ne la conservació.	4. Millorar les capacitats d'adaptació motora a les exigències de l'entorn i a la seua variabilitat. 6. Conèixer el cos i les seues necessitats, adoptar una actitud crítica i conseqüent davant les activitats.
5. Participar, amb independència del nivell de destresa assolit, en activitats físiques i esportives, desenvolupar actituds de cooperació i respecte, valorar els aspectes de relació que tenen les activitats físiques i reconèixer com a valor cultural propi els esports i jocs autòctons que el vinculen a la Comunitat Valenciana.	8. Reconèixer el medi natural com a espai idoni per a l'activitat física. 11. Conèixer les possibilitats que l'entorn ofereix per a la pràctica d'activitat físicoesportiva.
6. Reconèixer, valorar i utilitzar en diverses activitats i manifestacions culturals i artístiques la riquesa expressiva del cos i el moviment com a mitjà de comunicació i expressió creativa.	9. Recuperar i comprendre el valor cultural dels jocs i esports populars, tradicionals i recreatius com a elements característics de la Comunitat Valenciana que cal preservar. 10. Mostrar habilitats i actituds socials de respecte, treball en equip i esportivitat. 13. Conèixer i practicar activitats i modalitats esportives individuals, col·lectives i d'adversari: aplicar els fonaments reglamentaris, tècnics i tàctics en situacions de joc, amb progressiva autonomia en la seua execució. 12. Conèixer i utilitzar tècniques bàsiques de respiració i relaxació.
-----	7. Reconèixer, valorar i utilitzar el cos com a mitjà de comunicació i expressió creativa. 14. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a recurs de suport a la matèria.

CONTINGUTS

Continguts		
LOGSE	LOE	LOMCE
Bloc 1. Estructura i mecànica de la conducta motora.	Bloc 1. Condició física i salut.	Bloc 1. Condició física i salut.
Bloc 2. Condició física: rendiment i salut.	Bloc 2. Jocs i esports. Qualitats motores personals.	Bloc 2. Jocs i esports.
Bloc 3. Habilitat motora.	Bloc 3. Expressió corporal.	Bloc 3. Activitats adaptades al medi.
Bloc 4. Expressió motora.	Bloc 4. Activitats en el medi natural.	Bloc 4. Expressió corporal i comunicació.
		Bloc 5. Transversal.

COMPETÈNCIES

COMPETÈNCIES BÀSIQUES	COMPETÈNCIES CLAU
<ul style="list-style-type: none">• Competències en comunicació lingüística.• Competència matemàtica• Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.	<ul style="list-style-type: none">• Competència lingüística.
<ul style="list-style-type: none">• Tractament de la informació i competència digital.• Competència social i ciutadania.• Competència cultural i artística.• Competència per a aprendre a aprendre.	<ul style="list-style-type: none">• Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.
<ul style="list-style-type: none">• Autonomia i iniciativa personal.	<ul style="list-style-type: none">• Competència digital.• Competències socials i cíviques.• Consciència i expressions culturals.• Aprendre a aprendre.• Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

Competència motora?

Ruiz Pérez (1995: 19) argumenta que el concepte de **competència motora** fa referència al “*conjunt de coneixements, procediments, actituds i sentiments que intervenen en les múltiples interaccions que el subjecte realitza amb el seu medi i amb els altres i permeten que els escolars superen els diferents problemes motors plantejats, tant en les sessions d’EF, com en la seua vida quotidiana.*”

El concepte de competència motora comprèn el “saber”, “saber fer” i “saber estar” en relació amb el cos, el moviment i les activitats motores, cosa que justificaria la seua inclusió com a competència. (Méndez *et al.*, 2009)

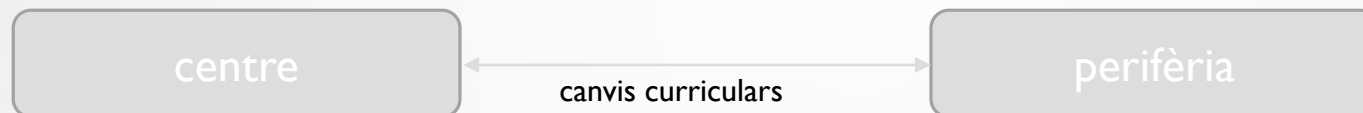
CRITERIS D'AVALUACIÓ

LOGSE	LOE	LOMCE ESO (seqüenciació)
<p>1. Utilitzar les modificacions de la FC i FR com a indicadors d'intensitat i adaptació de l'organisme, amb la finalitat de regular la pròpia activitat.</p> <p>2. Realitzar escalfament per a preparar l'organisme per a activitats posteriors.</p> <p>3. Analitzar el grau d'implicació de les diferents capacitats físiques.</p> <p>4. Utilitzar els principis bàsics de continuïtat, progressió, sobrecàrrega, multilateralitat i individualització.</p> <p>5. Haver incrementat les seues capacitats físiques acostant-se als valors del seu grup d'edat i entorn.</p> <p>14. Identificar tipus de moviments i esforços relacionats amb tasques motores.</p> <p>6. Aplicar les habilitats específiques, amb especial atenció a elements perceptius i d'execució, a situacions reals.</p> <p>7. Resoldre problemes de decisió utilitzant habilitats específiques i avaluant l'adequació de l'execució.</p> <p>8. Coordinar les seues accions amb les de l'equip i interpretar la tàctica per a aconseguir la cohesió i l'eficàcia cooperatives.</p> <p>11. Mostrar actituds de tolerància i esportivitat.</p> <p>9. Utilitzar tècniques de relaxació.</p>	<p>-----</p> <p>1. Planificar i posar en pràctica escalfaments autònoms que respecten pautes bàsiques en la seua elaboració i que tinguen en compte les característiques de l'activitat física que es realitzarà.</p> <p>2. Analitzar els efectes beneficiosos i de prevenció que el treball regular de resistència aeròbica, de flexibilitat i de força i resistència suposen per a l'estat de salut.</p> <p>6. Resoldre situacions en diferents jocs i esports, especialment de les modalitats més complexes de la pilota valenciana, amb aplicació dels coneixements tècnics, tàctics i reglamentaris adquirits.</p> <p>9. Utilitzar els tipus de respiració i les tècniques i mètodes de relaxació com a mitjà per a la reducció de desequilibris i l'alleujament de tensions produïdes en la vida quotidiana.</p> <p>8. Participar de manera desinhibida i constructiva en la creació i realització d'activitats expressives col·lectives amb suport musical.</p> <p>7. Participar en l'organització i posada en pràctica de tornejos en què es practiquen esports i activitats físiques realitzades al llarg de l'etapa, inclosos els jocs i els esports populars de la Comunitat Valenciana.</p> <p>5. Manifestar una actitud crítica davant les pràctiques i les valoracions que es fan de l'esport i del cos a través dels diferents mitjans de comunicació.</p> <p>3. Dissenyar i dur a terme un pla de treball d'una qualitat física relacionada amb la salut, a fi d'incrementar-ne el nivell inicial, a partir del coneixement de sistemes i mètodes d'entrenament.</p> <p>4. Resoldre supòsits pràctics sobre les lesions que es poden produir en la vida quotidiana, en la pràctica d'activitat física i en l'esport, i aplicar-hi unes primeres atencions.</p> <p>10. Usar les TIC de manera cooperativa i amb sentit crític per a obtenir informació relacionada amb l'educació física i per a establir intercanvi d'opinions amb l'alumnat d'altres centres docents.</p>	<p>BL.1.1 Capacitats físiques, sistemes metabòlics i control d'intensitat per a la salut.</p> <p>BL.1.3 Escalfament i tornada a la calma, progressió d'intensitat.</p> <p>BL.1.2 Augmentar el nivell de les capacitats.</p> <p>BL.3.1 Activitats físicoesportives inclusives al centre o entorn.</p> <p>BL.2.1 Situacions motores que faciliten l'aprenentatge tècnic, tàctic, reglamentari.</p> <p>BL.2.2 Resolució d'activitats de cooperació i competitives, tècniques i tàctiques.</p> <p>BL.2.3 Realitza gestos específics de pilota valenciana i distints mòbils.</p> <p>BL.4.1 Planificació de muntatges artístics individuals i col·lectius.</p> <p>BL.5.7. Planificar tasques individuals i col·lectives amb comunicació dels objectius finals.</p> <p>BL.5.6 Participar en equips de treball per a aconseguir metes comunes, agafar responsabilitats, ajudar els companys i dialogar per a la resolució de conflictes.</p> <p>BL.5.1 Activitats com a forma d'inclusió social i esports adaptats.</p> <p>BL.1.4 Estils de vida saludables.</p> <p>BL.5.2 Identificar dificultats i aplicar-hi mesures preventives de seguretat.</p> <p>BL.5.5 Crear i editar continguts digitals i utilitzar aplicacions informàtiques.</p> <p>BL.4.2 Comprensió escrita i oral. BL.4.3 Expressió oral. BL.4.4 Participació en canvis intercomunicatius. BL.4.5 Terminologia d'àrea. BL.4.6 Llegir textos en diferents formats. BL.4.7 Escriure textos. BL.5.4 Buscar i seleccionar informació contrastada per diferents fonts i guardades amb cura.</p> <p>BL.5.3 Emprendre i ser conscient de les fortaleses i debilitats. Iniciativa, curiositat, flexibilitat...</p> <p>BL.5.6 Participació en grups de treball, empatia, resolució de conflictes i esportivitat.</p> <p>BL.5.7 Treball col·laboratiu.</p>
<p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>11. Mostrar actituds de tolerància i esportivitat</p>	<p>-----</p>	

COM CANVIA EL CURRÍCULUM?

- STENHOUSE: no es pot produir un canvi en el currículum sense el desenvolupament del professorat.
- Cal desenvolupar les capacitats reflexives del professorat → **pedagogia crítica** (canvi social a través de l'educació, el coneixement, la comprensió i la consciència crítica).
- El professorat com a reproductor de les prescripcions educatives vs. agent del canvi (crític).

- Figura del professor investigador → recull dades/observacions de la seua pràctica.
- **Investigació acció** → integra l'ensenyament i el desenvolupament del professorat, del currículum i l'avaluació, investigació i reflexió filosòfica amb una concreció unificada de la pràctica reflexiva educativa (continguts, tasques d'aprenentatge, formes d'organització, temps, recursos...)

Desafiaments pendants

- Educació... Per a quina persona?... Per a quina societat?... Per a quin món?
- Com serà el currículum el 2025?
- Quines seran les necessitats/expectatives de l'alumnat en EF?
- Quines seran les competències que haurem de tenir?
- És garantia una formació suficient en l'EF per a impartir l'assignatura?
- És coherent la relació entre formació rebuda i la seua aplicació als centres d'ensenyament?
- Quines són les competències que ha de tenir un/una professor/a d'EF? Les teniu?
 - Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social sobre l'EF.
 - Conèixer el currículum escolar.
 - Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats esportives (dins i fora de l'escola).
 - Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.

Desafiaments pendents

TRANSVERSAL

- 1º Comunicació oral i escrita en la llengua materna.
- 2º Capacitat d'organització i planificació.
- 3º Treball en equip.
- 4º Habilitats en les relacions interpersonals.
- 5º Toma de decisions.
- 6º Reconeixement a la diversitat i la multiculturalitat.
- 7º Compromís ètic.
- 8º Adaptació a noves situacions.
- 9º Resolució de problemes.
- 10º Iniciativa i espíritu emprenedor.

DOCENTE

- 1º Coneixement dels continguts que hi ha que ensenyar, entenent la seva singularitat epistemològica i la especificitat de la didàctica.
- 2º Capacitat per comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos d'ensenyament-aprenentatge en particular (fines i funcions de l'educació i del sistema educatiu, teories del desenvolupament i de l'aprenentatge, l'entorn cultural i social i l'àmbit institucional i organitzatiu de l'escola, el disseny i desenvolupament del currículum, el rol docent...).
- 3º Assumir la dimensió ètica del mestre potenciant en l'alumnat una actitud de ciutadania crítica i responsable.
- 4º Respecte a les diferències culturals i personals dels alumnes i altres membres de la comunitat educativa.

- 5º Sòlida formació científicocultural i tecnològica.
- 6º Capacitat per utilitzar l'avaluació, en la seva funció pròpiament pedagògica i no merament acreditativa, com a element regulador i promotor de la millora de l'ensenyament, de l'aprenentatge i de la seva formació.
- 7º Compromís de potenciar el rendiment acadèmic dels alumnes i el seu progrés escolar, en el marc d'una educació integral.
- 8º Capacitat per promoure l'aprenentatge autònom dels alumnes a la llum dels objectius i continguts propis del corresponent nivell educatiu, desenvolupant estratègies que evitin l'exclusió i la discriminació.
- 9º Capacitat per desempeñar la funció tutorial, orientant a alumnes i pares i coordinant l'acció educativa referida a un grup d'alumnes.
- 10º Capacitat per dinamitzar amb l'alumnat la construcció participada de regles de convivència democràtica, i afrontar i resoldre de forma col·laborativa situacions problemàtiques i conflictes interpersonals de naturalesa diversa.

ESPECÍFICA (EF)

- 1º Dominar la teoria i la didàctica específica de l'Educació Física, els fonaments i les tècniques de programació de l'àrea i disseny de les sessions, així com les estratègies d'intervenció i d'avaluació dels resultats.
- 2º Saber utilitzar el joc com a recurs didàctic i com a contingut d'ensenyament.
- 3º Conèixer i valorar el propi cos i les seves possibilitats motrius, així com els beneficis que té sobre la salut.
- 4º Conèixer el desenvolupament psicomotor de 0 a 12 anys i la seva intervenció educativa.
- 5º Promoure hàbits saludables, establint relacions transversals amb totes les àrees del currículum.
- 6º Conèixer els fonaments biològics i fisiològics del cos humà, així com els processos d'adaptació a l'exercici físic, i la seva relació amb la salut, l'higiene i l'alimentació.
- 7º Conèixer les capacitats físiques i els factors que determinen la seva evolució ontogènica i saber aplicar aquests fonaments tècnics específics.
- 8º Saber aplicar els fonaments i les tècniques de l'iniciació esportiva.
- 9º Conèixer i dominar els fonaments de l'expressió corporal i la comunicació no verbal.
- 10º Conèixer i analitzar el paper del deporte i de l'activitat física en la societat contemporània i reconèixer la seva influència en diferents àmbits socials i culturals.

3.2. EL CURRÍCULUM DE L'EF.VALOR FORMATIU I CULTURAL

LES COMPETÈNCIES EN L'EF

QUÈ ÉS UNA COMPETÈNCIA?

- El terme *competència* s'ha usat en l'àmbit educatiu en diverses èpoques.
- Avui: “Un saber fer que s'aplica a una diversitat de contextos acadèmics, socials i professionals.” (Ordre ECD/65/2015)
- **Però... en què se sustenta?**

Lleixà i Sebastiani (2016)

Informe Fauré
(1972)

Teoria de les
intel·ligències
múltiples
(Gardner, 1995)

Informe Delors
(1996)

(Morín, 1999)

Consell de Lisboa (Consell d'Europa, 2000)

La Unió Europea planteja el repte que tot ciutadà ha de tenir els coneixements per a viure i treballar en la nova societat de la informació.

QUÈ ÉS UNA COMPETÈNCIA?

INTELIGENCIA	CARACTERÍSTICAS	CÓMO SE PIENSA	PREFERENCIAS
Lingüística	Capacidad para utilizar las palabras y el lenguaje de forma eficaz, ya sea oralmente o por escrito	Con palabras	Leer, escribir, explicar historias, etc.
Lógico-matemática	Capacidad para utilizar los números y el razonamiento de forma adecuada	Razonando	Resolver problemas, calcular, experimentar, etc.
Espacial	Capacidad para formarse un modelo mental de un mundo espacial y para maniobrar usando este modelo	En imágenes	Dibujar, visualizar, diseñar, etc.
Cinético-corporal	Capacidad para resolver problemas o para elaborar productos utilizando el cuerpo	A través de sensaciones corporales	Correr, bailar, tocar, etc.
Musical	Capacidad para producir y valorar las formas de expresión musical	A través de ritmos y melodías	Cantar, silbar, escuchar, etc.
Interpersonal	Capacidad para entender a otras personas	Comunicándose con otras personas	Organizar, liderar, colaborar, etc.
Intrapersonal	Capacidad para entender la propia vida interior para desenvolverse eficazmente en la vida	Atendiendo a sus necesidades y sentimientos	Reflexionar, planificar, etc.
Naturalista	Capacidad para ser sensible hacia diversos fenómenos naturales	A través de la naturaleza	Cuidar el planeta, criar animales, investigar la naturaleza, etc.

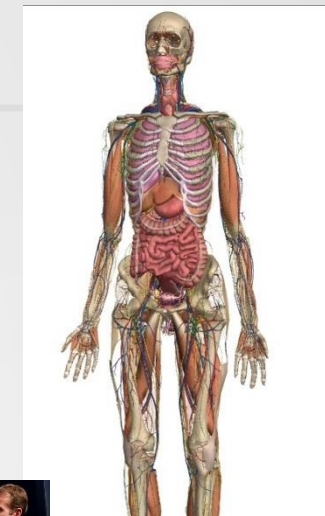
COMPETENCIAS CLAVE	INTELIGENCIAS MÚLTIPLES	RELACIÓN CC.CC – II.MM.
Comunicación Lingüística (CL)	Inteligencia verbal	En este caso ambas son similares a grandes rasgos.
Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología (CMCBCT)	Inteligencia lógico-matemática Inteligencia naturalista	En este caso la LOMCE añade la competencia básica en ciencia y tecnología, en referencia a la conservación y mejora del medio natural y al desarrollo del pensamiento científico y conocimientos relativos a la física, química... En este último punto no existe correspondencia en las IIMM.
Competencia digital (CD)	-	No existe una equivalencia concreta.
Aprender a aprender (AA)	Inteligencia intrapersonal	En este caso hay una relación directa haciendo referencia a la capacidad interna de aprender de forma autónoma y la autosuperación.
Competencias sociales y cívicas (CSC)	Inteligencia Interpersonal Inteligencia Intrapersonal Inteligencia corporal	Existe relación directa y Goleman incide en la importancia de la inteligencia emocional para construir una sociedad justa e igualitaria.
Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor (SIEE)	Inteligencia Interpersonal Inteligencia Intrapersonal	Existe relación directa y se requiere de ambas habilidades, conocerse a uno mismo y a los demás para desarrollar la iniciativa y el espíritu emprendedor.
Conciencia y expresión cultural (CEC)	Inteligencia musical Inteligencia cinética-corporal Inteligencia Interpersonal	Existe una ligera relación, pero dentro de las IIMM no existe una inteligencia en exclusiva que se aproxime a la intencionalidad de CEC.

QUAN COMENCEM A PARLAR DE COMPETÈNCIES?

- Loe (2006) les defineix com aquelles que han d'adquirir els joves al llarg de la seua formació per a:
 - La seua realització professional.
 - Desenvolupar-se en un medi actual (societat actual).
 - Ser aptes per a una professió beneficiosa per a la societat.
 - Per això, han de ser útils en diversos contextos.
- Caràcter interdisciplinari i transversal de les competències.

COM TREBALLEM LES COMPETÈNCIES EN L'EF?

- Competència lingüística.
- C. matemàtica i bàsiques de la ciència i la tecnologia.
- C. aprendre a aprendre.
- C. socials i cíviques.
- C. sentit de la iniciativa i esperit emprenedor.
- Consciència i expressions culturals.
- C. Digital.

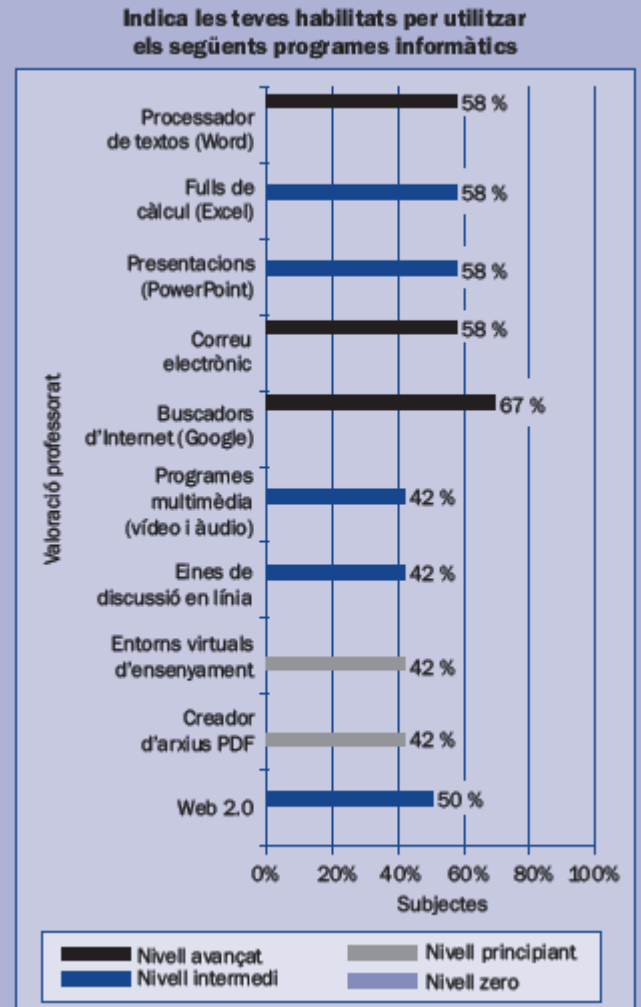
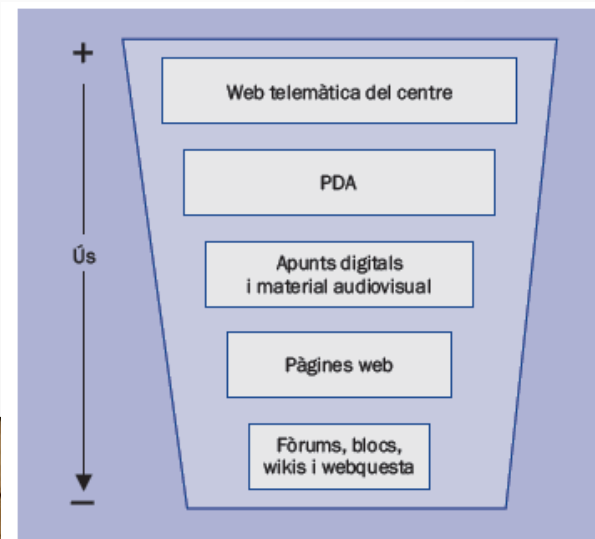
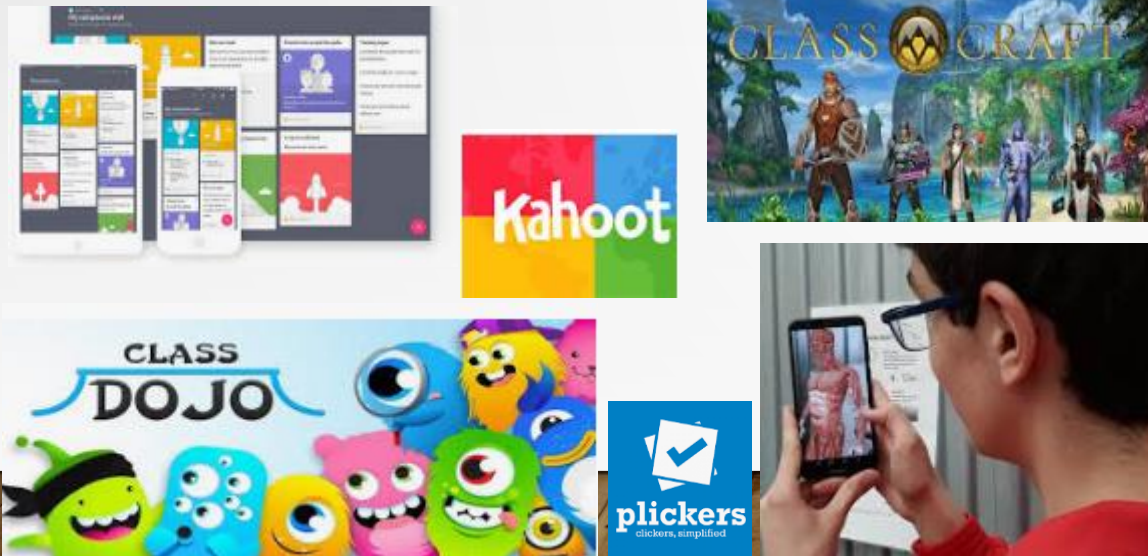

LUDIFICACIÓ I ÚS DE LES TIC

Introducció de les TIC en educació física. Estudi descriptiu sobre la situació actual

Introduction of ICT into Physical Education. Descriptive Study of the Current Situation

- Relacionat amb la competència digital.
- Quin és el vostre nivell de competència digital?
- Com podem incloure-la en l'EF?

REpte OBVI... ON POSEM LA COMPETÈNCIA MOTORA?

Lleixà i Sebastiani (2016):

- Nou repte: en integrar la competència bàsica “coneixement i interacció amb el medi físic” dins la competència clau “ciència i tecnologia”...
- Es perd la visibilització de la competència motora.

DEFINICIÓ DE COMPETÈNCIA MOTORA

- Ruiz Pérez (1995, p. 19): “Conjunt de coneixements, procediments, actituds i sentiments que intervenen en les múltiples interaccions que el subjecte du a terme en el seu medi i amb els altres, i permeten que els escolars superen els diferents problemes motors plantejats, tant en les sessions d’EF com en la seua vida quotidiana.”
- La LOMCE (RD) l’associa a la integració de coneixements, procediments, actituds i sentiments vinculats amb la conducta motora.
- Habilitats motores executades amb intel·ligència: la competència motora (CM) és la manifestació de l’habilitat motora (HM) com a resposta contextualitzada. (Fort-Vanmeerhaeghe, Román-Viñas i Font-Lladó, 2016)

Competencia motriz: Elaboración y ejecución, eficaces y eficientes, de respuestas complejas para contextos que plantean problemas motrices. «Habilidades motrices ejecutadas con inteligencia».

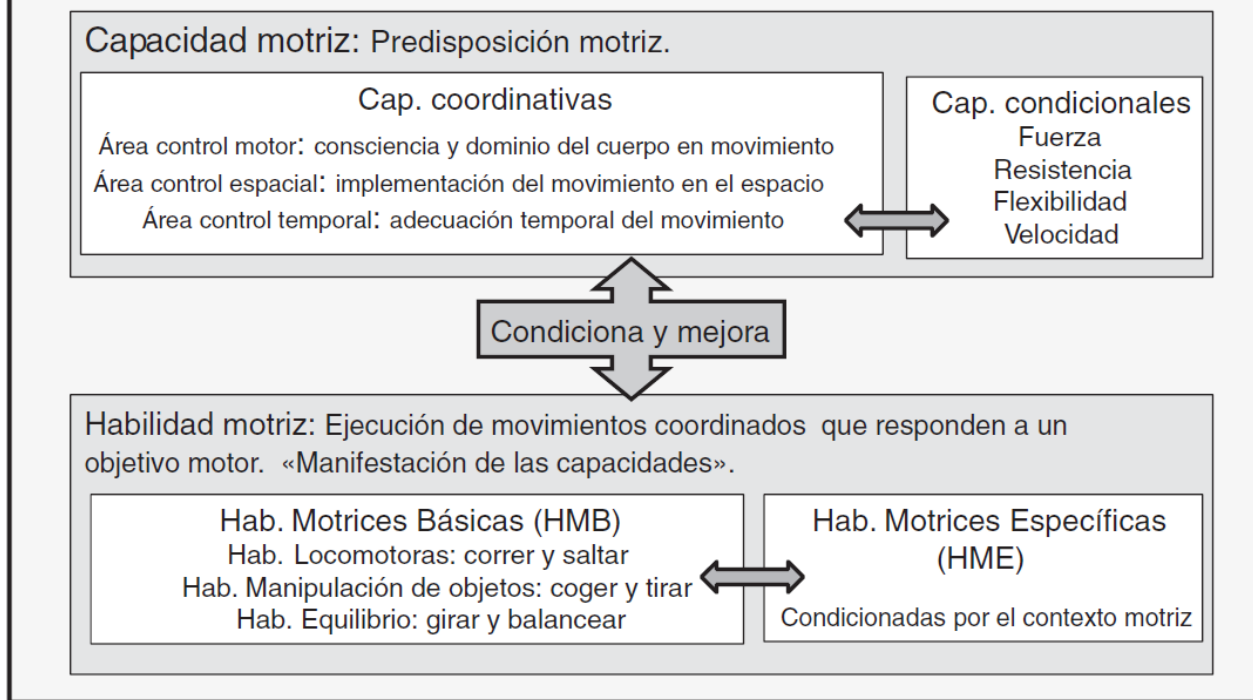
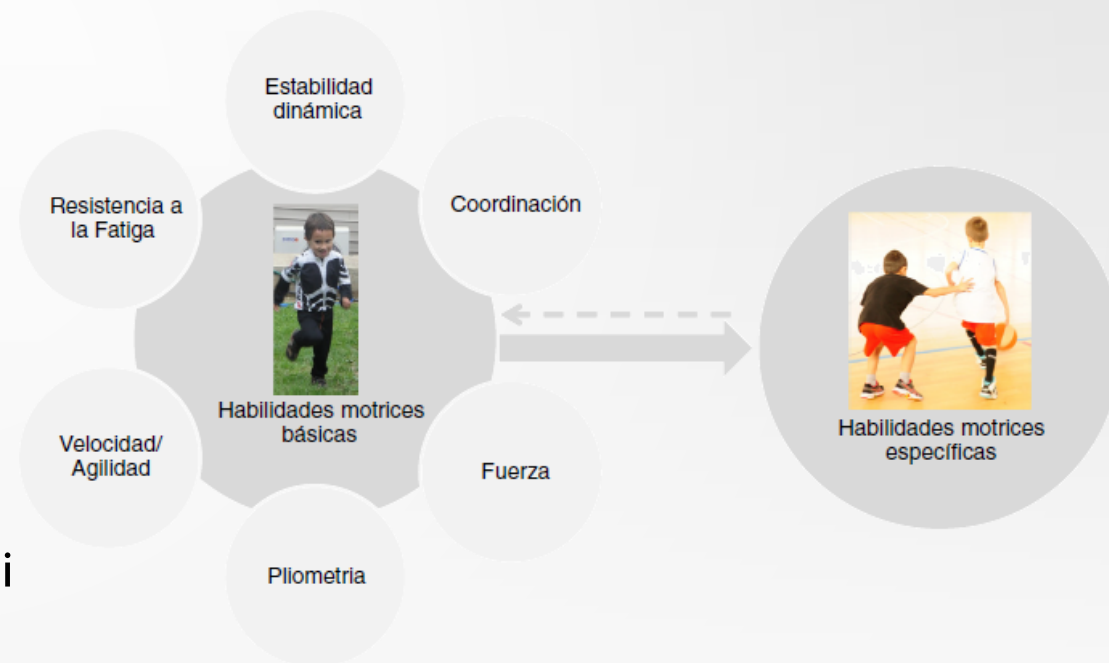

Figura 1 Relación entre competencia, habilidad y capacidad motriz.

COMPETÈNCIA MOTORA

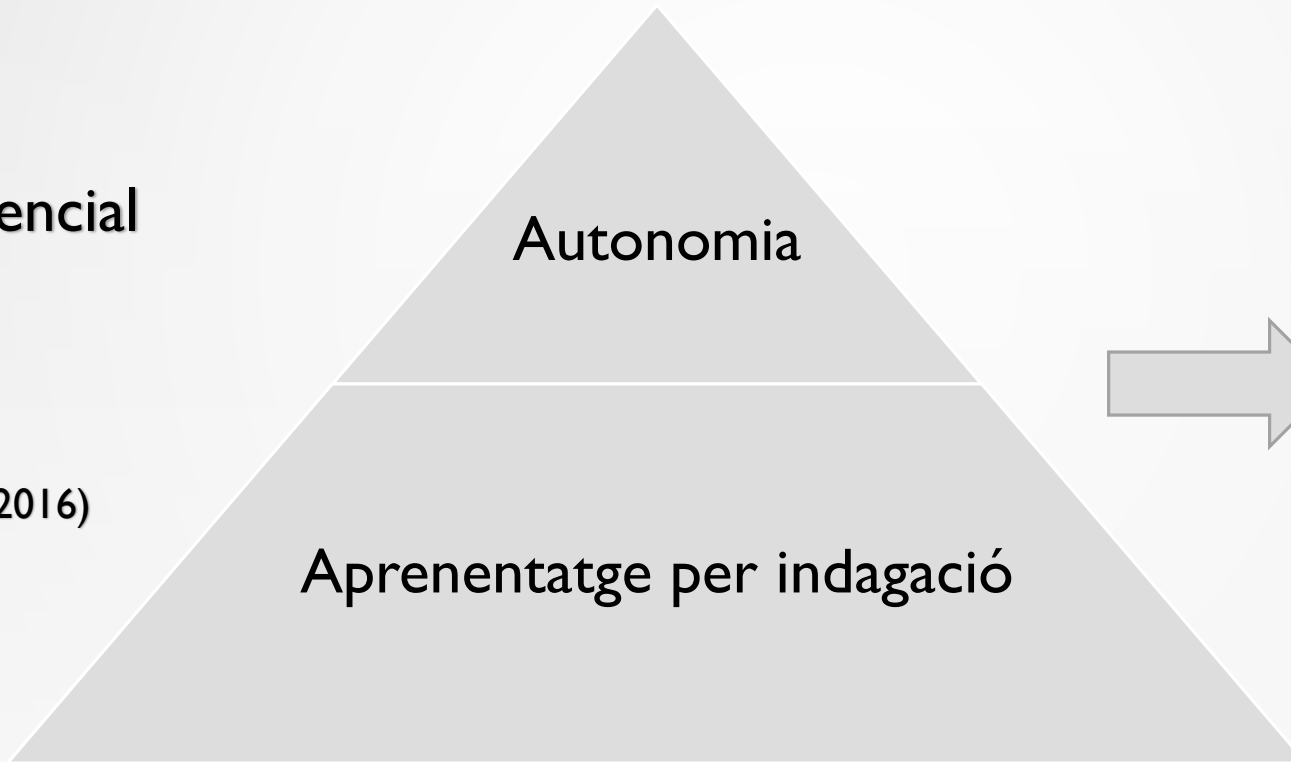

- L'alumnat adquireix i desenvolupa competències.
- És un procés que es produeix al llarg de la vida.
- Alfabetització motora: desenvolupar comportaments actius i saludables al llarg de la vida de l'alumnat.

EL TREBALL INTERDISCIPLINARI I TRANSVERSAL COM A EINA PER A ADQUIRIR COMPETÈNCIES

Model competencial
Puntals

Lleixà i Sebastiani (2016)

**Metodologies
actives**

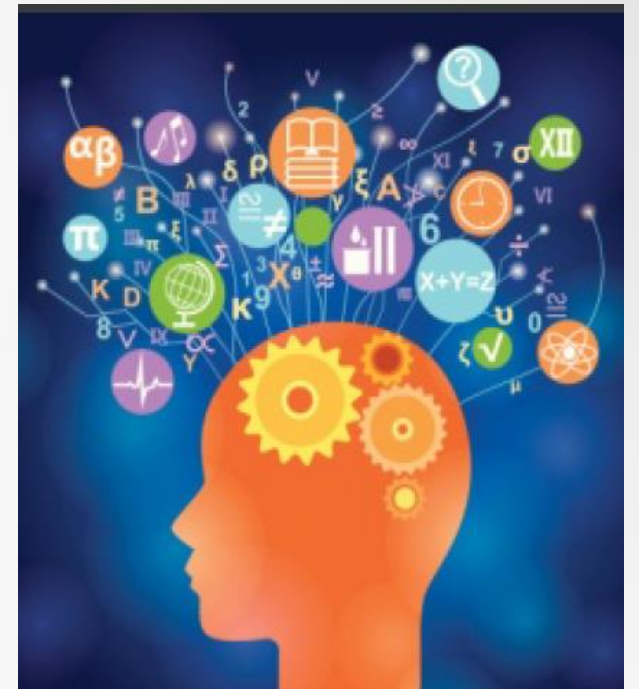

EL TREBALL INTERDISCIPLINARI I TRANSVERSAL COM A EINA PER A ADQUIRIR COMPETÈNCIES

Activitats d'alt impacte:

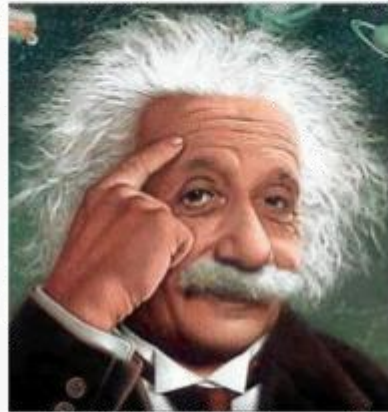
Obliguem l'estudiant a:

- Afrontar situacions complexes, noves i rellevants, sobre les quals analitzar, diagnosticar, intervenir, negociar, prendre decisions, avaluar...
- Participar en projectes d'indagació/investigació.
- Considerar i valorar críticament les solucions, les perspectives i les posicions diferents o alternatives a la pròpia.
- Integrar el coneixement de temes, matèries i assignatures diverses.

EL TREBALL INTERDISCIPLINARI I TRANSVERSAL COM A EINA PER A ADQUIRIR COMPETÈNCIES

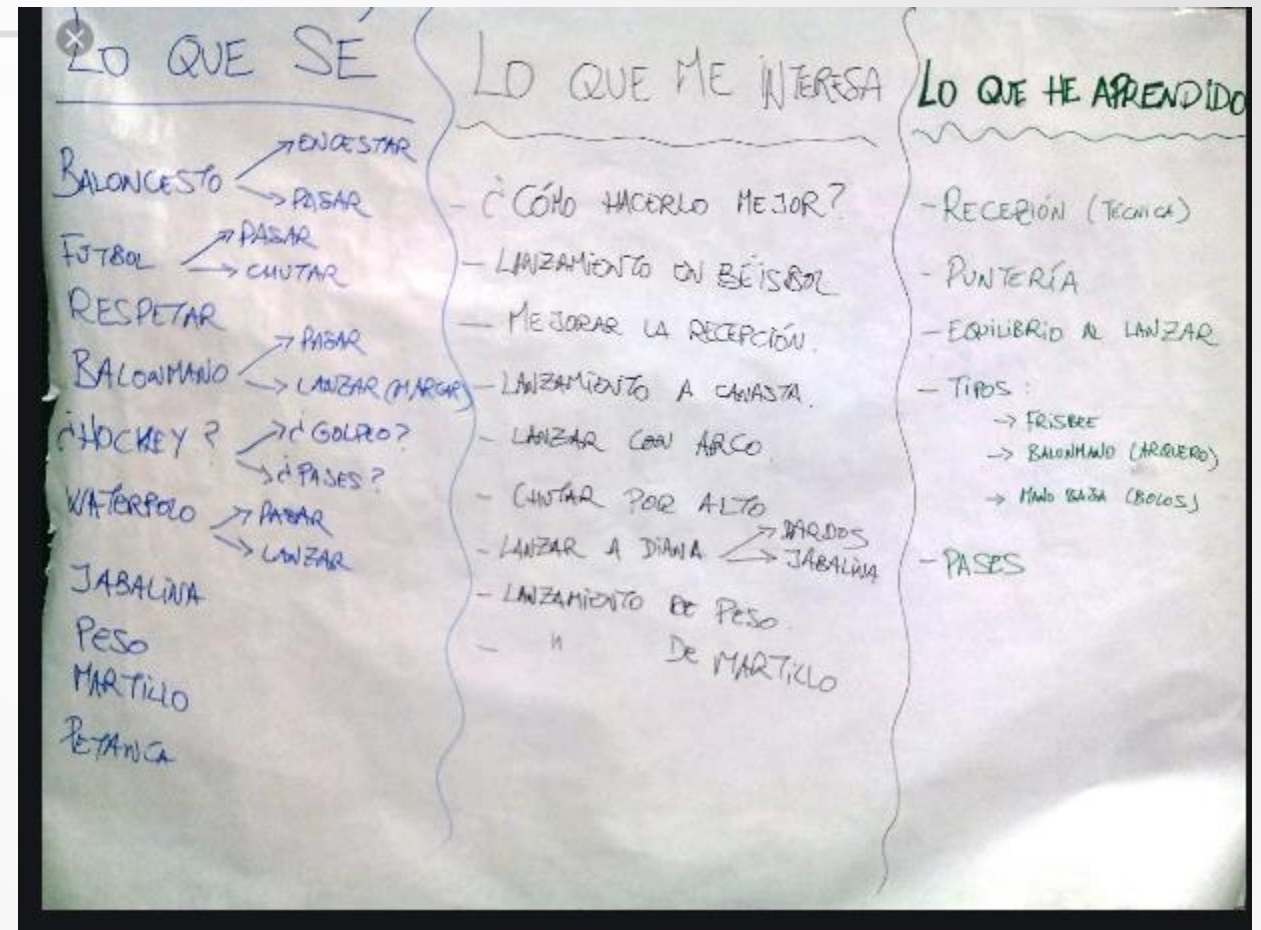
**“Si cerques resultats diferents,
no facis sempre el mateix”.**

(Albert Einstein)

METODOLOGIES ACTIVES EN L'EF

- ABP (aprenentatge basat en problemes)
- APP (aprenentatge per projectes)
- Mètode de cas
- Simulacions
- Aprenentatge cooperatiu
- Ludificació
- Aprenentatge-servei
- ...

TASCA GRUPAL

- Com que és una de les competències clau que menys es treballa en l'EF, es planteja la realització d'una presentació amb Prezi on expliqueu les metodologies actives (Blázquez, 2016). Poseu-ne un exemple que podríeu dur a terme en les vostres sessions d'EF.

Metodologia	Explicació	Tasques
Aprenentatge basat en problemes	Es basa en l'elaboració de projectes (producte final) que dona resposta a problemes de la vida real. Requereix que el professor plantege una pregunta (<i>driving question</i>), que guie la investigació i la cerca de solucions.	
Aprenentatge per problemes	Consisteix que l'alumnat (en grup i de forma guiada) ha de trobar la resposta a una pregunta o a un problema, de manera que, en fer-ho a partir de tasques d'investigació, s'hi integren els conceptes de l'assignatura.	
Mètode de cas	Consisteix a treballar una situació real per analitzar la informació, posicionar-se i prendre decisions.	
Simulacions (pedagogia encarnada)	Simular/dramatitzar situacions per a sensibilitzar l'alumnat cap a un tema d'interès docent.	
Aprenentatge cooperatiu	Consisteix a posar els alumnes en una situació d'interdependència de manera que el treball de cada membre és imprescindible perquè el grup pugui acabar la tasca.	
Aprenentatge servei	Un projecte d'aprenentatge servei parteix d'una necessitat social a la qual poden ser sensibles els joves, genera un servei real que aquests poden desenvolupar com a resposta i comporta uns aprenentatges significatius.	

PENSEM EN ELS PROBLEMES...

- Es basa en l'elaboració de projectes (producte final) que dona resposta a problemes de la vida real. Requereix que el professor plantege una pregunta (*driving question*), que guie la investigació i la cerca de solucions.
- Problema: tenim un grup classe amb diversitat cultural. Hi ha molts alumnes immigrants i volen jugar als jocs del seu país d'origen. Com que cada un/una és d'un país, no es posen d'acord a l'hora de jugar...

Solució: inventar-se un joc que siga una barreja d'aquests jocs.

Investigació: triar un joc d'un país.

Treball actiu: ajuntar-ho tot.

Posada en pràctica: dur-ho a terme en l'EF.

PENSEM EN EL PROJECTE...

- Consisteix que l'alumnat (en grup i de forma guiada) han de trobar la resposta a una pregunta o un problema de manera que, en fer-ho, a partir de tasques d'investigació, s'hi integren els conceptes de l'assignatura.
- Situació: sou un centre amb pocs hàbits relacionats amb la salut. Com a professors/es voleu conscienciar l'alumnat sobre la importància de la salut dins i fora de l'escola.
- Projecte: cada alumne/a ha de crear una cartolina de reptes (decarepte, pentarepte...) on posen un nombre N de proves/reptes que cal dur a terme relacionats amb la salut dins i fora de l'escola. Ells poden triar el seu repte, però l'han de dur a terme i el/la professor/a l'ha de verificar (mitjançant una foto).

MÈTODE DE CAS

- Consisteix a treballar una situació real per analitzar la informació, posicionar-se i prendre decisions.
- Anàlisi i reflexió sobre un cas particular.
 - Exemple: reflexió sobre la situació de Caster Semenya.

Dopaje inverso

EL PAÍS | 13/05/2019 - 00:00 CEST

Obligar a la atleta Caster Semenya a modificar su naturaleza para poder competir la coloca en situación injusta y constituye una discriminación

SIMULACIONS

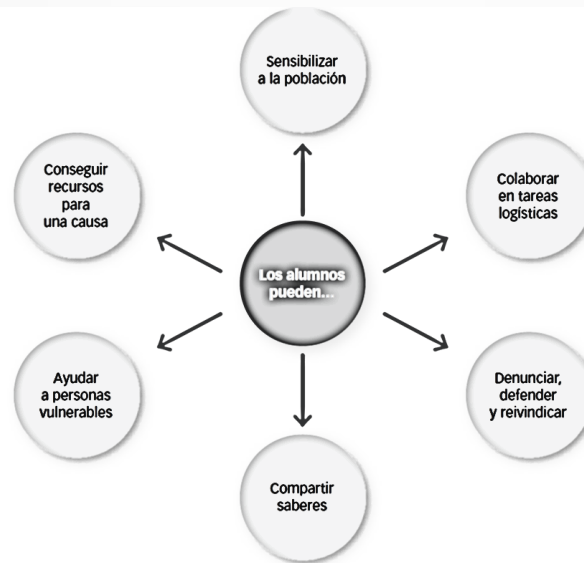
- Pedagogia encarnada.
- Simular/dramatitzar situacions per sensibilitzar l'alumnat sobre un tema d'interès docent.
 - Exemple: sessió de sensibilització sobre la diversitat funcional.

APRENTATGE COOPERATIU

- **La tècnica del trencaclosques o puzle** (Aronson i col·l.), que consisteix a posar els alumnes en una situació d'interdependència de manera que el treball de cada membre és imprescindible perquè el grup pugui acabar la tasca. Cada alumne/a és “expert” en una part de la tasca.
- Els estudiants dels diferents equips que tenen assignada una part del tema s'ajunten per discutir-ne en “grups d'experts” i després tornen al seu equip per ensenyar als companys el que han après.

APRENTATGE SERVEI

- Un projecte d'aprenentatge servei parteix d'una necessitat social a la qual poden ser sensibles els joves, genera un servei real que aquests poden desenvolupar com a resposta i comporta uns aprenentatges significatius.

Ámbito de servicio	Retos o necesidades sociales detectadas en el entorno	¿Quién está actuando? Entidades sociales, instituciones...
Acompañamiento a la formación y la lectura		
Apoyo a personas con necesidades especiales		
Apoyo a personas mayores		
Protección de la naturaleza, animales y medio ambiente		
Participación ciudadana		
Solidaridad y derechos humanos		
Cooperación al desarrollo		
Promoción de la salud y la seguridad		
Arte y patrimonio cultural		

TASQUES RELACIONADES AMB EL TEMA 3

- Treball grupal:
 - Elaborar una presentació amb **Prezi** on expliqueu les metodologies actives (Blázquez, 2016) i en poseu un exemple que podríeu dur a terme en les vostres sessions.
- Treball individual:
 - Redactar el decàleg saludable amb les accions/tasques que duríeu a terme en l'EF. Crear un **pòster/pancarta** que motive l'alumnat per a la realització del projecte saludable.
 - Fer un decàleg saludable. El decàleg ha de ser motivador (les frases han de tenir ganxo) i han d'anar vinculades amb tasques que l'alumnat pugui fer dins/fora de l'escola.
 - Exemple:
 - Frase del decàleg: "Després de les classes d'EF... Si malalt no et vols posar, la samarreta t'has de canviar".
 - Tasca/acció: canviar-se la samarreta després de les sessions (ús de capitans/encarregats per a controlar-ne el canvi).

PER A SABER-NE MÉS...

- Blázquez, D. (2016) *Métodos de enseñanza en EF*. Madrid: Inde.
- Cabrerizo, J., Rubio, M.J. i Castillo, S. (2008) *Formación por competencias. Formación y práctica*. Madrid: Pearson.
- Kirk, D. (1990) *EF y currículum*. Visor.
- Lleixa, T. i Sebastiani, E.M. (2016) *Competencias clave y Educación física*. Madrid: Inde.
- Palomares, A. (2007) *Nuevos retos educativos: el modelo docente en el espacio europeo*. Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha.
- Rodríguez, C. i Rodríguez, A.R. (2007) “El maestro de educación física español en el espacio europeo de educación superior: Reconceptualización del perfil competencial según el nuevo marco europeo educativo. *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*, 11(2).
- Trujillo, F. (2015) *Aprendizaje basado en proyectos*. Secretaria Gral. del Ministerio.

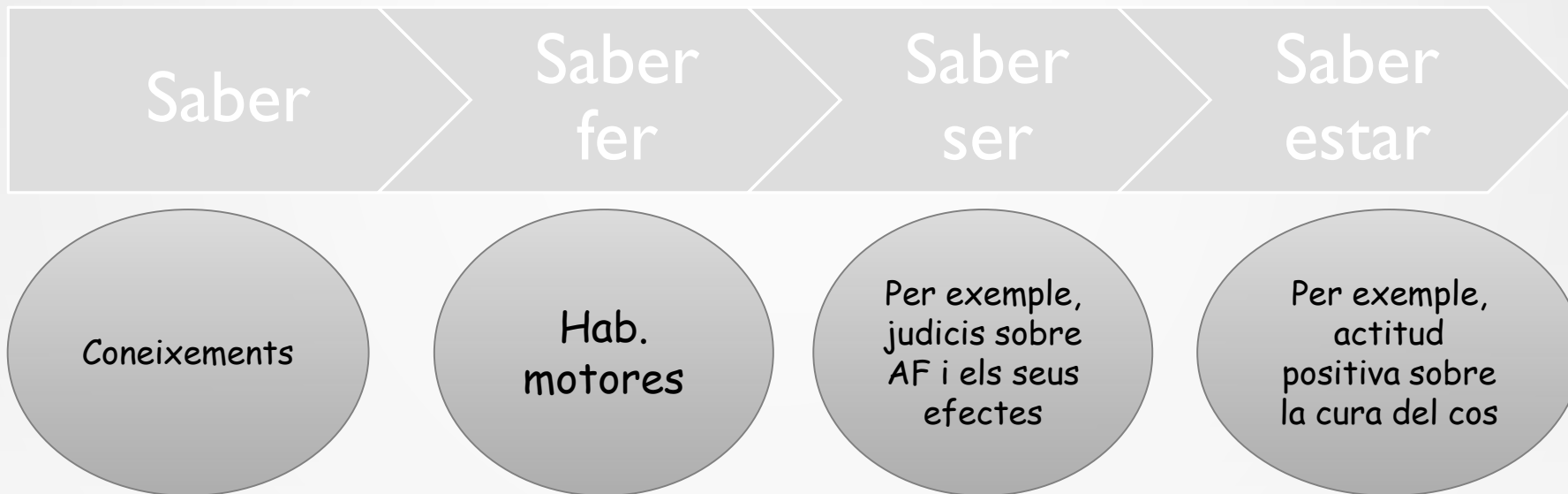
4. ELS CONTINGUTS D'EF EN EL CONTEXT DEL CURRÍCULUM DE L'ESO: INTERÈS, RELLEVÀNCIA I IMPLICACIONS EN ELS DIFERENTS ÀMBITS

COMPLEMENTS PER A LA FORMACIÓ DISCIPLINÀRIA EN
L'ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ FÍSICA

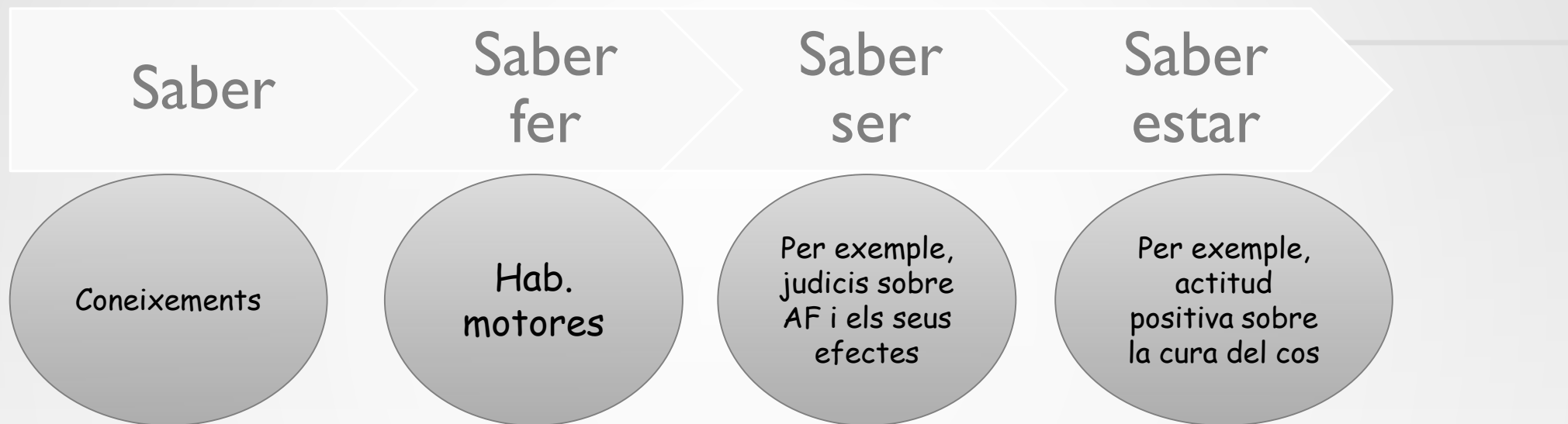

EN QUÈ ES BASEN ELS CONTINGUTS D'EF?

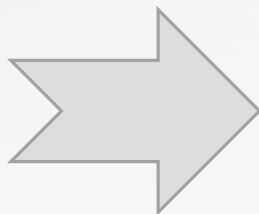
- Diferents **manifestacions culturals** del moviment (jocs, danses, esports, etc.)

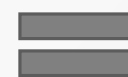
EN QUÈ ES BASEN ELS CONTINGUTS D'EF?

LOGSE (1990)

Continguts conceptuals, de procediment i d'actitud.

LOE (2006)

LOMCE (2013)

En què es basen els continguts d'EF?

- Com penseu que es distribueixen els “sabers” segons els BC?

Els BC relacionats amb la CF i la salut suposen la major part dels continguts teóricoconceptuals (ingesta calòrica, FC, efectes sobre la salut de l'AF...).

Els BC esports: tècnica i tàctica, elements de joc, lògica interna, etc.

Aquests BC també tenen una part de saber fer (habilitats).

Aquests BC també tenen una part de saber ser/estar (actituds): cura de la higiene personal i hàbits d'AF, valors i respecte de les normes en grup...

Bloque 1: Condición Física y Salud. Curso 1º ESO

Contenidos	Criterios
<p>Pruebas de valoración de las capacidades físicas: resistencia aeróbica, fuerza, resistencia, velocidad de reacción y flexibilidad como medio para determinar el equilibrio entre los valores obtenidos y la mejora de la condición física y la contribución de esta a la salud y al bienestar personal.</p>	<p>BL.1.1. Establecer la relación de las capacidades físicas de obtención de energía y actividad física, mediante pruebas de conocimiento para mejorar su salud.</p>
<p>Control de la intensidad del esfuerzo mediante la frecuencia cardíaca: la toma de pulsaciones. Cálculo de la zona de actividad saludable (ZAS).</p>	<p>BL.1.2. Aumentar de forma saludable el nivel de las capacidades físicas, a través de métodos de práctica acordes con sus características mostrándose una actitud de</p>
<p>Utilización de las nuevas tecnologías aplicadas al desarrollo y control del esfuerzo: pulsómetro y aplicaciones informáticas de seguimiento de la práctica física.</p>	<p>BL.1.3. Clasificar adecuadamente la calma, relacionándolas con la práctica graduando progresivamente</p>
<p>Sistemas metabólicos de obtención de energía: anaeróbico y aeróbico. Características que deben tener las actividades físicas para ser consideradas saludables como: intensidad del esfuerzo, progresión en la práctica, orientada al proceso, satisfactoria, acorde con la edad y características personales.</p>	<p>BL.1.4. Identificar las actitudes y estilos de vida que favorecen la imagen corporal, las actividades físicas y reconocerlas en su vida personal y</p>
<p>El aparato locomotor: movimientos articulares y acciones musculares. Reconocimiento y valoración de la importancia de la adopción de una postura correcta en actividades cotidianas. Relación entre hidratación y práctica de actividad física.</p>	
<p>Capacidades físicas relacionadas con la salud: resistencia aeróbica, fuerza general y flexibilidad. Toma de conciencia de la propia condición física y predisposición a mejorarla con un trabajo adecuado.</p>	
<p>Juegos y actividades de mejora de la resistencia aeróbica, de fuerza general y flexibilidad buscando la cooperación del alumnado en su práctica.</p>	
<p>El calentamiento: concepto y fases. La vuelta a la calma como una parte fundamental de la sesión, valorando su importancia como medio de prevención de lesiones.</p>	
<p>Clasificación y puesta en práctica de ejercicios de calentamiento general y de vuelta a la calma, relacionándolos con la parte principal de la sesión.</p>	

COM HAN EVOLUCIONAT ELS BC?

Història (tendències)	Continguts		
	LOGSE	LOE	LOMQE
	Bloc 1. Estructura i mecànica de la conducta motora.	Bloc 1. Condició física i salut.	Bloc 1. Condició física i salut.
	Bloc 2. Condició física: rendiment i salut.	Bloc 2. Jocs i esports. Qualitats motrius personals.	Bloc 2. Jocs i esports.
	Bloc 3. Habilitat motora.	Bloc 3. Expressió corporal.	Bloc 3. Activitats adaptades al medi.
	Bloc 4. Expressió motora.	Bloc 4. Activitats en el medi natural.	Bloc 4. Expressió corporal i comunicació.
			Bloc 5. Elements transversals de l'assignatura.

COM HAN EVOLUCIONAT ELS BC?

- Són tots rellevants? Són modificables? Per què?
- Són considerats rellevants (per la societat actual), però són modificables.
- Innovacions curriculars.
- Dificultat de canvi en tradicions arrelades.
- Esports tradicionals: la contínua 'esportivització' condueix a l'extinció dels jocs tradicionals.
- Jocs i esports alternatius amb l'ús de materials allunyats de l'equipament esportiu predominant (disc volador, pilotes indianes o de *fitness*, paracaigudes, etc.) i caràcter recreatiu (no tan competitiu), p. ex.: *ultimate*, hoquei pista (*floorball*), *shuttleball*... (Devís i Peiró, 2010)

El valor dels continguts

- ▶ Valor educatiu d'EF → Tres dimensions d'Arnold

L'EF s'ha de preocupar dels aspectes emocionals, les relacions personals, els comportaments grupals, els aprenentatges mentals, intel·lectuals, socials, emocionals i estètics (Freeman, 1982, citat en Devís i Peiró, 2011)

L'enfocament de la matèria no solament ha de contribuir al desenvolupament motor, sinó també a l'adquisició de conductes que milloren la salut i el benestar físic, mental i emocional de l'alumnat com a persones integrants de la societat.

Així, l'EF aporta una solució a un dels principals problemes de salut de la societat actual, caracteritzada pels hàbits sedentaris i els desequilibris alimentaris.

Progressió des de l'educació primària

L'educació implica la realització d'activitats o continguts amb la intenció d'influir en l'aprenentatge de les persones que volem educar. (Novak, 1997)

El valor dels continguts

- Quin valor educatiu considereu que tenen els BC?

BC2: jocs i esports que contribueixen a la socialització dels alumnes...

BC1: condició física i salut.

BC3: activitats adaptades al medi.

BC4: expressió corporal i comunicació.

BC5: elements transversals.

El valor dels continguts

- Quin valor educatiu considereu que tenen els BC?

[Enllaç currículum](#)

BC1: condició física i salut

- El treball de les qualitats físiques contribueix a la millora de la salut, a la prevenció de determinades malalties i disfuncions (especialment malalties cardiovasculars derivades d'hàbits inadequats). A més, el coneixement de les diferents parts de la sessió i el treball autònom que es fomenta en l'escalfament i la tornada a la calma permet orientar l'alumnat cap a la realització individual d'activitats en el seu temps d'oci i gaudir del seu cos en moviment des d'un prisma saludable i adequat.

BC2: jocs i esports

- La participació en els diferents esports i la resolució de les situacions esportives obliga a prendre decisions motores i cognitives, alhora que millora les actituds de col·laboració, diàleg i treball en equip per a la consecució de metes comunes i ajuda a superar dificultats a partir de l'esforç personal i competir sense actituds de rivalitat amb els companys. Mereix especial consideració el desenvolupament curricular específic de l'esport autòcton, la pilota valenciana, que, a més, contribueix al coneixement del patrimoni cultural de l'entorn on viuen.

BC3: activitats adaptades al medi

- Es pretén la col·laboració en l'organització de les activitats i el desenvolupament d'una actitud crítica i respectuosa amb el medi natural, així com fomentar l'ús adequat de l'entorn i la reducció de l'impacte mediambiental per mitjà de l'aplicació de mesures preventives i de seguretat davant possibles riscos.

BC4: expressió corporal i comunicació

- Afavoreix la desinhibició i l'exteriorització de sentiments i emocions, alhora que es consoliden com a elements bàsics de la comunicació, la relació amb els altres i l'expressió. S'estimula la creativitat de l'alumne/a en relació amb el muntatge de danses i coreografies senzilles.

BC5: elements transversals

- La inclusió social, l'empatia, la col·laboració i el treball en equip per a la realització de tasques formen part de la formació de l'individu en societat. Això implica una sèrie de valors com el respecte i la tolerància, entre altres, relacionats i desenvolupats en l'educació física.

PREDOMINANÇA D'UNS BC SOBRE ELS ALTRES

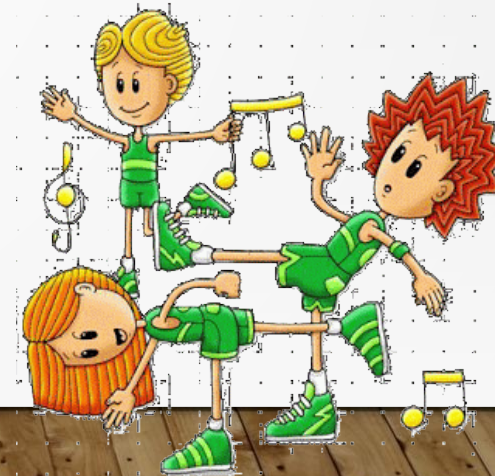
- Diverses investigacions han palesat que els materials curriculars donen una visió esbiaixada dels BC, amb una predominança del BC jocs i esports.

Alternatives?

Expressió corporal

Vs.

PREDOMINANÇA D'UNS BC SOBRE ELS ALTRES

Apunts. Educación Física y Deportes
2014, n.º 118, 4.º trimestre (octubre-diciembre), pp. 40-47
ISSN-1577-4015

DOI: [http://dx.doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2014\)4.118.04](http://dx.doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2014)4.118.04)

Los contenidos de educación física a través de las imágenes de los libros de texto de educación primaria

Contents of Physical Education through the Images of Primary Education Textbooks

IRENE MOYA MATA

Departamento de Didáctica de la Expresión Musical, Plástica y Corporal
Facultad de Magisterio
Universidad de Valencia (España)

CONCEPCIÓN ROS ROS

CRISTINA MENESCARDI ROYUELA
Departamento de Motricidad Humana y Didáctica de la Actividad Física
Facultad de Ciencias de la Actividad Física y el Deporte
Universidad Católica de Valencia San Vicente Mártir (España)

Correspondencia con autora

Irene Moya Mata
irene.moyamata@gmail.com

	Frec	%
Indicadores del tipo de actividad física		
Habilidades básicas	126	15,35
Capacidades coordinativas	30	3,65
Juegos tradicionales	24	2,92
Otros juegos	51	6,21
Condición física	160	19,49
Deportes colectivos	103	12,55
Deportes individuales	47	5,72
Actividades artísticas	73	8,89
Higiene postural	39	4,75
Interiorización	8	0,97
AFAN	16	1,95
AVD	19	2,31
Adaptadas	0	0
Complementarias	95	11,57
Otras	26	3,17
Varias	2	0,24
N/S	2	0,24
Total	821	100,00

Actividad física en relación con los bloques de con

Cuerpo: Imagen y percepción	38	4,6
Habilidades motrices	302	36,8
Actividades físicas artísti- co-expresivas	73	8,9
Actividad física y salud	58	7,1
Juegos y actividades deportivas	225	27,4
Otros	125	15,2
Total	821	100,00

LA IMPORTÀNCIA DE L'EXPRESSIÓ CORPORAL

- Es poden reformular els continguts?
- Col·laboració en la planificació de muntatges artístics senzills, individuals o col·lectius.
- Participació en muntatges artístics senzills i comunicar emocions, sentiments i idees amb desinhibició i creativitat.
- Utilització de tècniques d'expressió corporal que combinen espai, ritme i intensitat: mim, drama, ball, dansa, etc.

Hip-hop

Balls del món

LA IMPORTÀNCIA DE L'EXPRESSIÓ CORPORAL

- Es poden reformular els continguts?
- Per treballar també en el camp de la “comunicació” dins del bloc 4 “Expressió corporal i comunicació”...
- Pausas, entonacions, ús del llenguatge, planificació de textos, normes ortogràfiques...
- Fer un curtmetratge. Escriure'n els diàlegs (rel. llengua i literatura) i enregistrar-lo en vídeo (ús de les TIC).

MINIRECERCA: ESPORTS ALTERNATIUS

- Tasca: completar la minirecerca:

<http://www.webquestcreator2.com/majwq/ver/miniver/9762>

- Preguntes:
 - Has de triar un esport alternatiu i contestar a les preguntes següents:
 - A quin/s esport/s s'assembla?
 - Com s'hi juga? (característiques)
 - Plantejar tres activitats per a treballar-hi
 - Aspectes positius enfront dels negatius
 - Posar-lo en pràctica (sessió següent)

ESPORTS ALTERNATIUS...

Tenen un lloc en el currículum?

- Decret 87/2015:
- Pràctica **d'activitats cooperatives i competitives encaminades a l'aprenentatge dels fonaments tècnics, tàctics i reglamentaris dels jocs** com el colpbol i esports de **col·laboració oposició**, com per exemple el bàsquet i el futbol sala, i d'oposició, com per exemple les activitats de lluita, etc.

Segons la classificació dels jocs de Devís i Peiró (2001), els jocs es poden dividir en camp de joc dividit, bat i camp, invasió, paret i mur, i blanc i diana per aprendre els fonaments tecnicotàctics.

ESPORTS ALTERNATIUS

- Valoració de les **possibilitats lúdiques** del joc i l'esport com a dinàmica de grups i gaudi personal.
- **Estratègies bàsiques** dels jocs i esports d'oposició: enfrontament, espais d'acció pròxims, temps limitat, crear desequilibris en l'oponent.
- **Estratègies bàsiques** dels jocs i esports de col·laboració oposició: participants, lloc i temps de joc i utilització d'objectes, comunicació i contracomunicació motora, subrols estratègics, tècnica.

Segons la classificació de jocs de Devís i Peiró (2001), els jocs es poden dividir en: camp de joc dividit, bat i camp, invasió, paret i mur, i blanc i diana per aprendre els fonaments tecnicotàctics.

La lògica interna dels esports (Hernández Moreno) defineix les característiques de temps, espai, forma de jugar (comunicació i contracomunicació), sistema de puntuació (forma de guanyar), així com els rols (tàctics d'atac o defensa) i les tècniques pròpies dels esports.

ESPORTS ALTERNATIUS

- **En cap lloc del currículum no es diu que els continguts que s'han d'ensenyar hagen d'estar en contraposició amb els interessos de l'alumnat.**

TASCA

Recerca d'informació sobre els jocs alternatius següents

Kinbol
Tchoukball
Golbol
Tripela
Rosquilla
Skate-bottle
Corfbol
Baloncodo
Slikeline
Futgolf
Pinfuvote
Artzikiriol

El kinball

Creado en 1986 por Mario Demers (Canadá), el kin-ball es un deporte de equipo que favorece la cooperación y el trabajo en equipo. Posee una federación internacional que cuenta con cerca de 4 millones de participantes. En España está cobrando cada vez más protagonismo e incluso se están publicando artículos de investigación sobre este deporte en numerosas revistas científicas del ámbito de la Educación Física y la motricidad. Uno de los profesores que más trabaja este deporte en España es el Prof. Dr. Amador Lara de la Universidad de Jaén.

El Goalball

Ya sé que en este post sólo hablaría de 11 deportes alternativos, pero considero importante informaros de este deporte para invidentes o personas con deficiencia visual. Lo conocí hace muchos años y desde entonces siempre lo imparto en la Facultad a los futuros maestros de Educación Física. Tiene un alto valor educativo, pues es muy fácil de aplicar en la escuela y trabajarás valores como la empatía, tan necesario hoy en día.

La Tripela

Creada en el 2008 por Rui Neto Matos, profesor del Instituto Politécnico de Leiria (Portugal). La tripela es un deporte que busca el desarrollo armónico del niño, trabajando la coordinación oculo pédica y la coordinación óculo manual, además de la coordinación dinámica general. Requiere de táctica ofensiva y defensiva y utiliza el mismo espacio que el balonmano o fútbol. En el ámbito técnico, fusiona los patrones motores del fútbol con los del balonmano.

El Tchoukball

El Tchoukball es otro de los deportes alternativos bastante desconocido en el ámbito de la Educación Física. Al igual que el Kin ball es un deporte de equipo jugado en pabellones polideportivos y con origen en los años 70. Su importancia radica en la no presencia de heridas graves dado que no se permite el contacto físico entre jugadores. Posee también una federación internacional fundada en el año 1971.

Skate-bottle

el profesor de Educación Primaria Carlos Chamorro. El Skate-bottle es un deporte alternativo colectivo, mixto, inclusivo, educativo y respetuoso con el medio ambiente, ya que sus materiales son creados con objeto de desecho por el propio alumnado. Se trata de un deporte alternativo de cancha compartida con el objetivo de pasarse la pelota entre los compañeros, utilizando el "bottle-stick" mientras se deslizan por el terreno de juego sobre los "Skate-bottle", tratando de meterla dentro de la portería del equipo contrario.

La rosquilla

- **La rosquilla:** Otro original deporte alternativo creado por un profesor de Educación Física en España, concretamente por Manuel Rodríguez en 1997, profesor del CEIP Trajano de Mérida ([click aquí](#)) ([Vídeo Rosquilla](#))

- **Datchball:** Deporte creado en Zaragoza en el año 2006. Es un deporte de equipo de cancha

El Korfbal o balonkorf

Es un deporte creado en 1902, consiste en el enfrentamiento entre dos equipos que tienen un objetivo en común, encestar una pelota en una canasta, similar a un cesto, este último suele ser de mimbre aunque actualmente se comercializan de plástico. Como particularidad los equipos son mixtos, formados por cuatro hombres y cuatro mujeres. El baloncesto es quizá el deporte que más se parezca al Korfbal. El cesto por donde los jugadores tienen que

Baloncodo

- **El Baloncodo:** Es un deporte creado en el 2017 por el profesor de Educación Física Norberto Domínguez, se juega en equipos mixtos de 4 personas, dos chicos y dos chicas con un balón de grandes dimensiones en el campo de juego de baloncesto.

El Slackline

Es un deporte de equilibrio, de fácil práctica en cuanto a instalaciones y recursos materiales que se necesitan. Se trata de una cinta de ancho variable, que se engancha a dos extremos, pueden ser árboles, columnas, farolas, postes... Es importante que quede tensa, dado que deberá soportar el peso del ejecutante. Generalmente suelen estar fabricadas en nylon o poliéster, las hay de diferentes anchos, cuanto mayor sea éste más fácil será caminar por encima de ella.

- **El futgolf:** Como su nombre indica es un híbrido entre el fútbol y el golf, su marca fue registrada en el 2008. Está pensado para disfrutar de su práctica en la naturaleza, con familia y/o amigos.

- **El Pinfuvote:** Es un deporte creado en el año 2009 por el maestro especialista en Educación Física Juan Lorenzo Roca, goza de numerosos soportes como App y publicaciones así como una página web propia. Os invito a visitarla

- **Artzikiriol:** Deporte creado por José Ramón Rey, profesor de Educación Física. Es un deporte vasco que pretende la igualdad entre chicos y chicas, para lo cual se ha quitado la fuerza, buscando la velocidad el juego de equipo y la coordinación. Os invito a ver el video presentado por el autor de

- **El Goubak:** Nuevo deporte alternativo ideal para la clase de Educación Física. ([Click aquí](#)) ([Unidad Didáctica](#))

BIBLIOGRAFIA

- Devís, J. i Peiró, C. (2010) “Valor educativo (y no educativo) de los contenidos de la Educación Física y la dificultad de cambio”. En Gonzalez., C. i Lleixà, T. (coords.) *Educación Física. Complementos de formación disciplinar*. Barcelona: Graó.
- Devís, J. i Peiró, C. (2011) “Sobre el valor educativo de los contenidos de la educación física”. *Tándem: Didáctica de la Educación Física*, 35, 68-74.
- Hernández-Álvarez, J. i Bortolín, L. (2013) “Síntesis diagnóstica de los contenidos teórico-conceptuales en el currículo de educación física de secundaria”. *Tándem: Didáctica de la Educación Física*, 42, 55-66.

5. LA TRANSVERSALITAT EN L'EF

**COMPLEMENTS PER A LA FORMACIÓ DISCIPLINÀRIA EN
L'ESPECIALITAT D'EDUCACIÓ FÍSICA**

EL CURRÍCULUM OCULT

- Díaz (2003): “La vida de l’aula es materialitza en les relacions pedagògiques professor-alumne que s’hi produeixen, per la qual cosa constitueix en si un fenomen social complex.” (p. 47)
- Com planteja Bayón (2003), quan el docent comunica amb el seu llenguatge, no solament està transmetent informació, “sinó que està interactuant per mantenir la comunicació o per imaginar altres realitats. Sempre es compleix una o més funcions, però el que és impossible és no comunicar, sempre es comunica, no hi ha neutralitat, perquè el llenguatge està unit al pensament i a l’emoció.” (p. 42)

EL CURRÍCULUM OCULT

- És NEUTRA l'escola?
- Segons Martos-García, Lorente-Catalán i Martínez Bonafé (2018), hem de plantejar-nos la neutralitat de l'escola com el no posicionament o la no presa de decisions sobre la qüestió.
- La pretensió de neutralitat és **falsa**, tal com apunten aquests autors, ja que possibilita la persistència dels models tradicionals imperants, que en dificulten l'anàlisi racional, per considerar-los "normals" i tenir-los interioritzats i assolits com a propis.

Vegem-ne quins

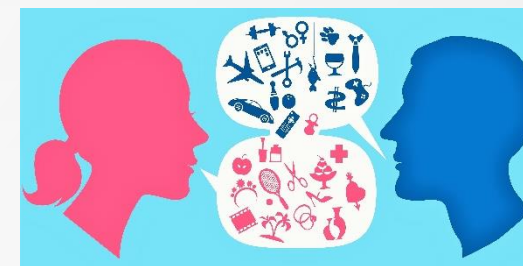
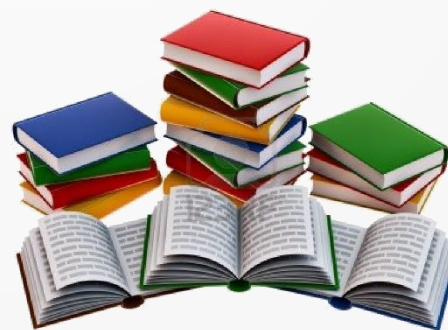
EL CURRÍCULUM OCULT

- Principals tendències “ocultes” del professorat:
 - Tendència a l'elitisme
 - Discriminació de sexe i gènere
 - Discriminació per somatotip

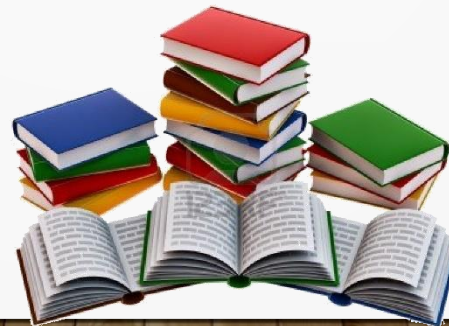
DISCRIMINACIÓ DE SEXE I GÈNERE

- No sols es transmet el currículum ocult mitjançant la paraula.
- També es pot transmetre mitjançant imatges i textos.
- En aquest sentit, per a Martínez Bonafé (2002), els llibres de text són paquets de coneixements tancats i sense cap possibilitat de discussió que les editorials venen a l'alumnat. Són diverses les investigacions que han manifestat que aquests materials curriculars transmeten estereotips de gènere (missatge masculista), així com de cossos de diversa índole esbiaixats (cossos de raça caucàsica, joves, sense discapacitat, etc.).

DISCRIMINACIÓ DE SEXE I GÈNERE

- **Pràctica sobre els llibres de text**
- Us convertireu en investigadors/es i sereu vosaltres els qui comprovareu si hi ha estereotips de sexe en els llibres de text de secundària.

PEDAGOGIA CRÍTICA

- **Com actua la pedagogia crítica?**
- SEXE: Azzarito (pedagogia crítica feminista) sosté que hi ha dos estereotips clars: la dona del futur (jove, global, saludable, en forma) i la dona alfa (jove, emprenedora, esportiva, assertiva).

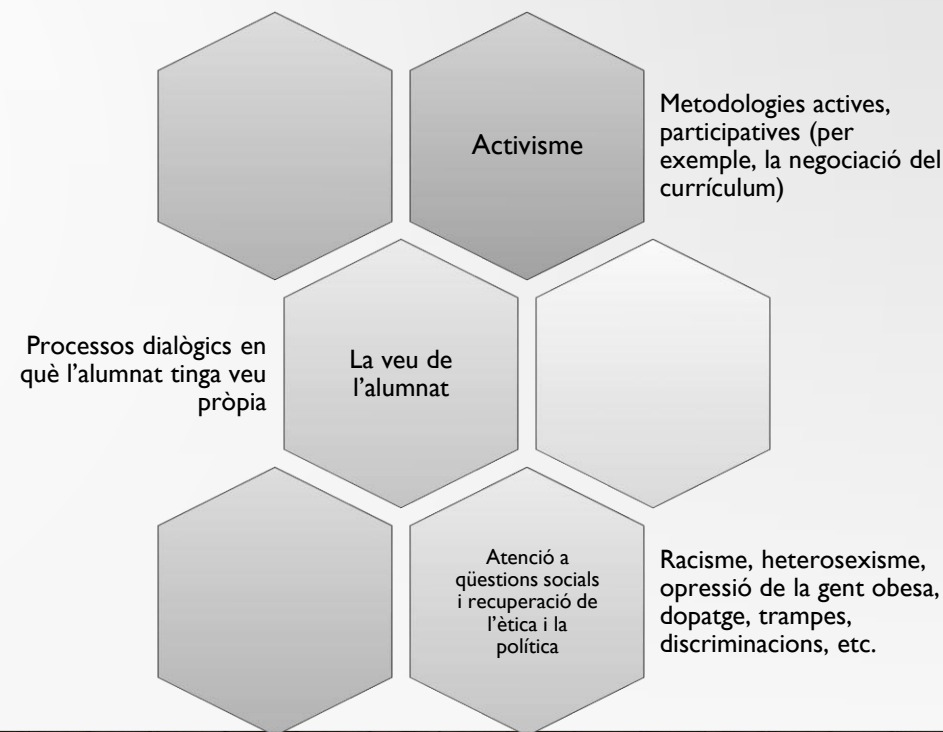
Es poden observar aspectes en comú entre ambdós estereotips?

*Si bé aquests estereotips es mostren com a “accessibles” per a totes, aquesta “il·lusió” de feminitat atractiva, poderosa i ideal **desdibuixa els límits entre la virtualitat i la realitat, i afegeix diferències de classe social, raça, sexualitat, religió i discapacitat.***

EL CURRÍCULUM OCULT

- Citant Bonafé (1996, citat per Martos-Garcia *et al.*, 2018):
- L'educació ha de ser emancipadora, ha de construir un procés de transformació, de renovació i reconstrucció de tot allò que és social i alliberar-se de l'acientificitat i la irracionalitat.
- Per això, aquests autors suggereixen abordar les pedagogies crítiques com aquelles que tracten de desemmascarar els processos socials que perpetuen les injustícies esmentades i rebutgen l'opressió, la falta d'equitat, el silenci de les veus marginades, etc. Alguns aspectes que aborden les pedagogies crítiques són:

DISCRIMINACIÓ PER SOMATOTIP

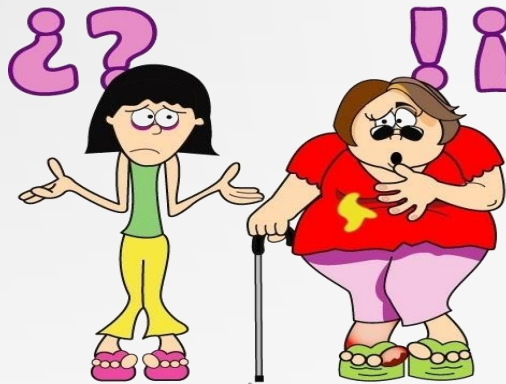
Des de l'antiga Grècia hi ha la creença que els cossos han de ser bonics.

DISCRIMINACIÓ PER SOMATOTIP

Des de l'antiga Grècia hi ha la creença que els cossos han de ser bonics.

Cos com a producte

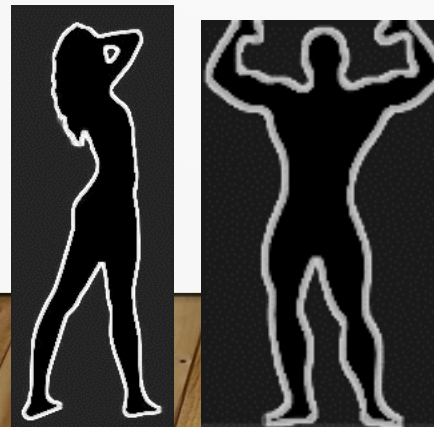

Cultura postmoderna

El cos “bell” ha estat sempre el mateix?

Canvis dels patrons estètics valorats i explotats socialment.

Aquesta és la concepció del cos imperant en la societat postmoderna.

Quines repercussions té en la pràctica de l'AF?

“Esvelt-ferm-i-sense-greix *cos 10 femení*”

“Jove-bell-i-tonificat *home metrosexual*”

(Barbero, 2005)

DISCRIMINACIÓ PER SOMATOTIP

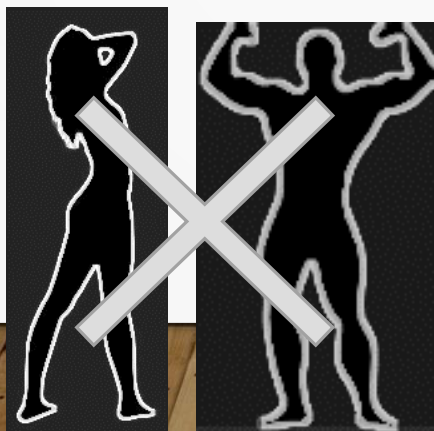
Dirigir la pràctica d'AF a una AF recreativa que busque el gaudi corporal en les activitats

Cos com a producte

Cultura postmoderna

L'AF HA DE SATISFER PER SI MATEIXA

PROBLEMES PER AL CANVI

- Falta de temps i compromís.
- Falta d'energia per a introduir canvis (anar a contracorrent).
- Excessiva dedicació exigida, augment de la fatiga per haver de lluitar amb una concepció tradicional i tradicionalista de l'EF i les reaccions generades.
- Falta de formació del professorat.
- La incertesa sobre les decisions preses.

REFERÈNCIES

- Barbero, J. I. (2005) “La escolarización del cuerpo: reflexiones en torno a la levedad de los valores del capital ‘cuerpo’ en educación física”. *Revista iberoamericana de educación*, 39, 25-51.
- Lorente, E. i Martos, D. (2018) *Pedagogía crítica y educación física*. València: Universitat de València.
- Molina, J. P. i Valenciano, J. (2010) “La recreación físico-deportiva y su tratamiento del cuerpo: un análisis crítico”. *Apunts. Educación Física y Deportes*, 100, 66-72.

**COMPLEMENTS PER A LA FORMACIÓ DISCIPLINÀRIA EN L'ESPECIALITAT
D'EDUCACIÓ FÍSICA**

- Prof. Cristina Menescardi